

Enquesta sociolingüística a la província de Tarragona. Any 2002

A cura de:

Joan Maria Romaní
Fernando Sabín
Marina Solís

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència
Secretaria de Política Lingüística

Barcelona 2005

BIBLIOTECA DE CATALUNYA - DADES CIP

Enquesta sociolingüística a la província de Tarragona : any 2002.

(Publicacions de l'Institut de Sociolingüística Catalana. Documents de treball ; 19)

Bibliografia

ISBN 84-393-6879-8.

I. Romaní, Joan M., ed. II. Sabín, Fernando, ed. III. Solís, Marina, ed. IV. Catalunya. Secretaria de Política Lingüística V. Col·lecció: Publicacions de l'Institut de Sociolingüística Catalana. Documents de treball ; 19

1. Català Ús Estadístiques 2. Català Aspectes socials Tarragona (Província) Estadístiques 3. Enquestes lingüístiques

Tarragona (Província) 4. Tarragona (Província) Llengües Estadístiques

804.99:316(467.14)"2002"

A cura de Joan Maria Romaní, Fernando Sabín i Marina Solís.

Col·lecció Publicacions de l'Institut de Sociolingüística Catalana. Sèrie Documents de Treball, 19

Primera edició: novembre 2005

Tiratge: 700 exemplars

© Generalitat de Catalunya. Departament de la Presidència

Impressió: Arts Gràfiques Bobalà, SL - Sant Salvador, 8. 25005 Lleida

Dipòsit legal: L-1002-2005

La Secretaria de Política Lingüística no subscriu necessàriament les opinions expressades pels autors dels treballs.

Sumari

Presentació	5
0. Introducció	7
1. Objectius de l'estudi	10
2. Metodologia	12
2.1. Univers de la recerca	12
2.2. La mostra	13
2.3. Recollida de la informació	15
2.4. Pla d'anàlisi i explotació de les dades	15
3. Principals resultats	17
3.1. Coneixement del català	17
3.1.1. Descripció subjectiva	17
3.1.2. Avaluació subjectiva	19
3.1.3. Evolució del coneixement del català a la demarcació de Tarragona	19
3.1.4. Tarragona en el conjunt de Catalunya	21
3.2. Llengua habitual de les persones entrevistades	25
3.3. Ús general del català	29
3.3.1. Origen geogràfic personal i de l'entorn familiar i ús lingüístic	29
3.3.2. Relació entre categories socioeconòmiques, competències lingüístiques i ús del català	
3.4. Usos lingüístics en els àmbits familiar i social	34
3.4.1. Usos lingüístics en l'àmbit familiar	34
3.4.2. Primera llengua apresada i llengua habitual	41
3.4.3. Transmissió lingüística	42
3.4.4. Usos lingüístics en l'àmbit social	44
3.4.5. Comparació dels àmbits familiar i social	
3.5. Percepció del fet lingüístic a Catalunya	51
4. Anàlisis multivariables	53
5. Síntesi de resultats	58
6. Bibliografia	61
7. Índexs de gràfics i taules	62
Annexos	
Error mostral	67
Qüestionari utilitzat	68

Presentació

En ocasió de la celebració de les Jornades sobre la Llengua a les Comarques de Tarragona, 2002, que vam organitzar amb la col·laboració, entre altres, de la Diputació de Tarragona, es va decidir la realització d'un estudi sobre els usos lingüístics interpersonals a la demarcació de Tarragona. La presentació dels resultats generals d'aquest estudi va seguir la primera de les ponències presentades. Si les Jornades tenien com a precedent les celebrades a la ciutat de Tarragona el 1992, un estudi d'aquestes característiques tenia precedents en un moment semblant: el treball promogut per la Diputació de Tarragona que van dur a terme Hernández i Mercadé (1991), i que va ser publicat el 1991. En el temps transcorregut entre un i altre estudi n'hi ha hagut d'altres, com per exemple, els dels censos lingüístics, que si bé són molt extensos, ja que ens donen informació sobre tota la població de Catalunya, són molt poc intensos, perquè només ens parlen de les quatre competències bàsiques. El treball més acostat al que presentem és l'enquesta promoguda per la Generalitat de Catalunya l'any 1997, en la qual es basa l'actual. Tant és així que trobareu comparacions entre les dades obtingudes en aquestes dues ocasions.

Diverses són les raons que ens fan considerar important aquest estudi: la possibilitat de comparar l'evolució en el mateix territori en dos moments, els grans canvis de població experimentats en els darrers anys, l'acumulació de feina feta entre 1992 i 2002, que bé ha de tenir un reflex en l'increment de les competències de la població, l'amplitud de la mostra utilitzada, que ens permet un gran nivell de detall amb uns errors estadístics petits, l'acurada i llarga anàlisi de les dades... En llegir les pàgines que segueixen trobareu un gran munt d'informació que ens serà útil per a la planificació del nostre treball en una zona de gran vitalitat.

Miquel Pueyo i París
Secretari de Política Lingüística

0. Introducció

En ocasió de la celebració de les Jornades sobre la Llengua a les Comarques de Tarragona a finals de novembre de 2002, l'antiga Direcció General de Política Lingüística (Departament de Cultura, Generalitat de Catalunya) va promoure la realització d'una enquesta sobre els usos lingüístics de les persones adultes a la província de Tarragona, orientat a conèixer el grau d'ús del català en les relacions interpersonalmentals per tal de poder avaluar i orientar les actuacions en matèria de política lingüística en aquest territori.

La importància de conèixer i actualitzar regularment la informació i les característiques sociolingüístiques de les diferents zones de Catalunya per tal de poder-hi aplicar polítiques eficients i ajustades a les seves especificitats fan que aquesta mena de treballs siguin força importants per als experts i els professionals de la matèria. La convocatòria de les Jornades sobre la Llengua, i la importància estratègica i representativa en el mapa social català de l'àmbit tarragoní, atesa la seva heterogeneïtat lingüística, econòmica i social, van ser raons decisives per al plantejament d'aquest treball. En les jornades supra esmentades, Jordi de Bofarull¹ (Bofarull, 2003:28) considera que hi ha tres aspectes que fan especialment atractiu l'estudi sociolingüístic de la població d'aquesta província: la posició relativa que té en el mapa sociolingüístic de Catalunya, l'heterogeneïtat sociolingüística interna de les comarques i la proclivitat d'aquest territori a convertir-se en escenari de conflictes lingüístics.

En aquesta publicació es presenta informació obtinguda per mitjà de l'enquesta feta a 1.560 persones adultes l'any 2002 en el territori tarragoní com a eix principal. Les dades obtingudes permeten la comparació d'aquest estudi amb les corresponents al mateix territori obtingudes el 1997. Tot i que les mostres no són ben bé similars, permeten la comparació de les dades més generals. Veurem quins han estat els canvis esdevinguts en aquest període de temps, complex pels canvis de tendència en la demografia. L'arribada de nous migrants planteja nous reptes i noves necessitats en el panorama sociolingüístic de Tarragona. Les dades estadístiques secundàries, com les que fan referència als canvis demogràfics, provenen de l'IDESCAT o de l'INE, fonts de solvència contrastada.

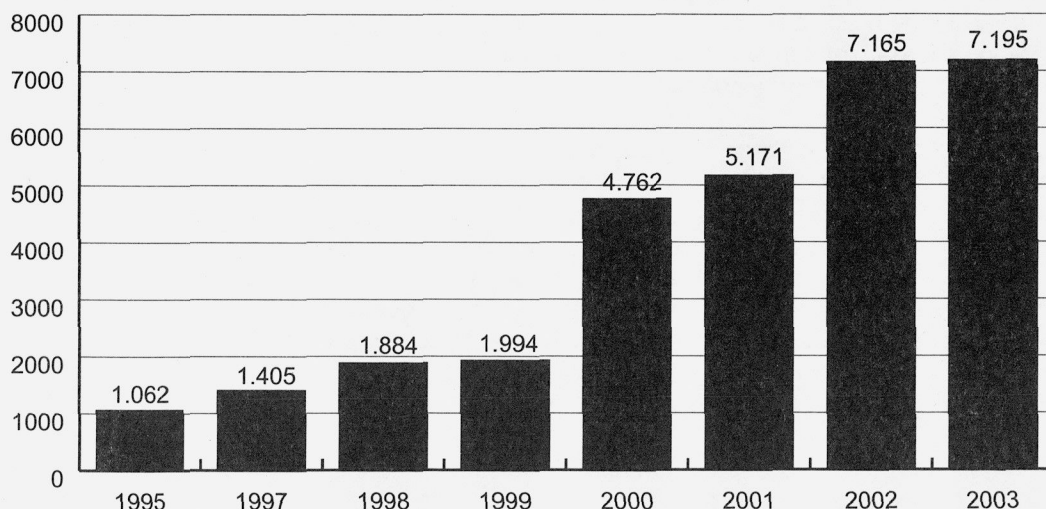
Així, en els darrers 10 anys la demarcació de Tarragona ha experimentat un increment continuat de la seva població. Ha passat de 542.000 habitants el 1991 a 631.000 el 2002, amb un increment de 89.000 persones. Aquest augment no ha estat pas homogeni en totes les comarques. De fet, n'hi ha tres que presenten un creixement negatiu, la Terra Alta, la Ribera d'Ebre i el Priorat. N'hi ha tres més que, tot i no haver arribat a aquests extrems presenten clars símptomes d'estancament demogràfic. Veiem com, per exemple, la Conca de Barberà presenta un creixement natural brut negatiu els darrers 15 anys. Les comarques amb un crei-

1. Bofarull proposa una divisió més complexa, que no es basa en les divisions comarcals, establint 3 zones d'estudi més complex: la primera, la Costa, que abastaria part del Baix Penedès, quasi tot el Tarragonès i una part petita del Baix Camp; la segona seria una franja que envoltaria la primera, amb uns usos del català mitjans respecte a les altres dues, una mena de zona de transició entre un territori amb un ús predominant del castellà i un altre on predomina l'ús del català de manera quasi exclusiva, format per les comarques de l'interior i les de l'Ebre. És una divisió sociolingüísticament més precisa que la nostra, però força més difícil d'estudiar a l'hora de la pràctica, ja que les fronteres entre les tres àrees són més complexes de delimitar.

xement menor són les de les zones de l'Interior i de les Terres de l'Ebre, les que presenten uns nivells d'ús del català més alts. Aquestes dues zones, les menys poblades, mantenen taxes de creixement natural molt negatives de fa molts anys, derivades d'unes taxes de natalitat baixíssimes i d'una aportació escassa de la migració. La taxa mitjana bruta de natalitat del conjunt de la província era d'un 10,2 per mil l'any 2001. Aquesta xifra ha anat creixent des de 1997, però encara no ha assolit els nivells de 1986, quan era de 10,7 naixements per cada mil habitants. La mitjana de Catalunya és dues dècimes superior (un 10,4), i presenta un creixement constant, per raó sobretot dels naixements de fills d'immigrants. Per comarques, la Terra Alta i les de les Terres de l'Ebre, tenen les taxes més baixes de tot Catalunya, amb només un 5,9 per mil el 2001. La Ribera de l'Ebre és lleugerament superior, amb un 6,5 per mil. Aquestes dades contrasten vivament amb les de la costa, totes per sobre de la mitjana catalana, que els darrers anys presenten una tendència de creixement continuada.

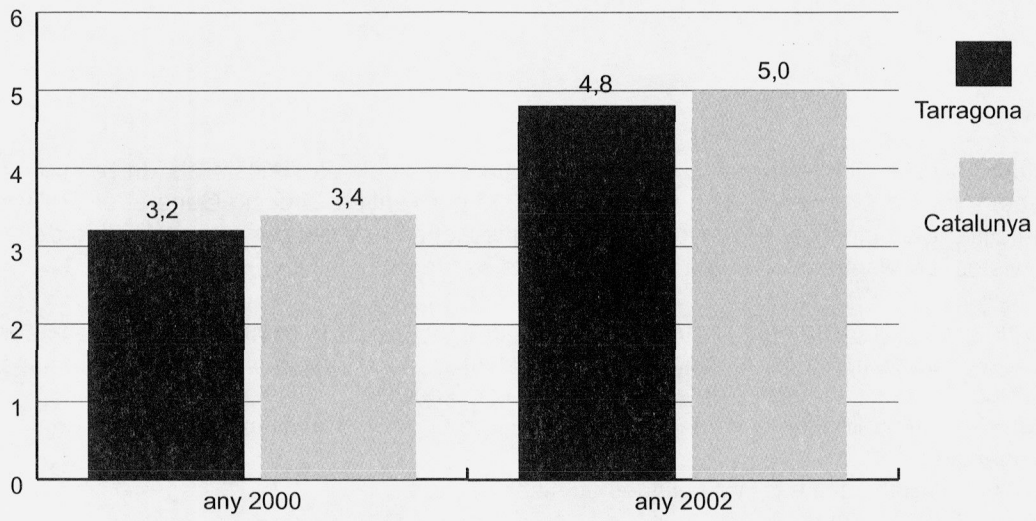
Pel que fa a la immigració, Tarragona presenta un saldo migratori positiu. Un nombre important d'immigrants procedeixen de la resta de Catalunya, sobretot de la província de Barcelona. Considerem aquest fet una de les causes hipotètiques de la lleugera baixada dels usos del català, ja que la major part d'aquests migrants interns són castellanoparlants. El fenomen més destacat és el creixement sostingut del nombre de persones provinents d'altres països, com es veu en el gràfic 1, que presenta dades de migració de 1995 a 2003.

Gràfic 1. Població estrangera arribada a Catalunya, 1995-2003

Aquestes persones i la resta de residents estrangers integren un col·lectiu de gran importància per a la política lingüística catalana. Segons les dades de l'INE, els immigrants estrangers són vora un 7,8% de la població tarragonina, una proporció força alta respecte a la resta de l'Estat, si bé no n'és gaire respecte a la resta de Catalunya. Aquest col·lectiu, present sobretot a la costa, és integrat majoritàriament per marroquins, tot i que cada cop es diversifica més. El gràfic 2 mostra un increment de més d'un punt i mig entre els anys 2000 i 2002, un augment semblant al de la resta de Catalunya.

Gràfic 2. Proporció d'immigrants sobre la població total, a Tarragona i Catalunya, 2000-2002

1. Objectius de l'estudi

L'estudi ha estat plantejat amb uns objectius i una metodologia similars als de l'estudi *Ús oral del català a Catalunya* dut a terme l'any 1997 per l'antiga Direcció General de Política Lingüística. Els objectius, desenvolupats en el qüestionari² utilitzat per a la realització de les entrevistes, es resumeixen en els quatre apartats següents:

1. Avaluar els coneixements lingüístics de les persones entrevistades pel que fa al català, castellà i altres llengües, mitjançant autoavaluació.
2. Avaluar els usos lingüístics en els àmbits familiar i social.
3. Conèixer quina llengua consideren habitual les persones entrevistades, i quina la de fills i progenitors.
4. Avaluar algunes actituds lingüístiques dels entrevistats.

Més concretament, els objectius de l'estudi han estat l'obtenció de dades sobre els punts següents:

- Llengua considerada habitual.
- Percentatge d'utilització de cada llengua: català, castellà, altres (sobre un total del 100%).
- Coneixement del català, mesurat de dues formes:
 - Descripció subjectiva i dicotòmica (sí o no) quant a entendre, parlar, llegir i escriure el català.
 - Avaluació subjectiva, mitjançant escala del 0 (gens ni mica) al 10 (perfectament) del coneixement del català quant a entendre, parlar, llegir i escriure.
- Utilització relativa del català i castellà en els àmbits familiar i social, mitjançant diversos indicadors:
 - ✓ àmbit familiar: en quina llengua parla (o parlava) amb...
 - la mare
 - el pare
 - la parella
 - els fills
 - els germans
 - la resta de la família
 - ✓ àmbit de relació social: en quina llengua parla (o parlava) amb / en anar ...
 - els veïns
 - els amics de parla catalana
 - els amics de parla castellana
 - a les botigues
 - als grans establiments comercials (supermercats, hipermercats)
 - als bancs i caixes d'estalvis
 - els metges
 - els companys de feina
 - els companys d'estudi

2. Vegeu l'annex 2.

- Característiques lingüístiques de l'entorn familiar dels enquestats:
 - primera llengua parlada a casa, de petit
 - llengua habitual de la mare
 - llengua habitual del pare
 - llengua que parlaven els pares entre ells
 - llengua habitual de la parella
 - llengua que parla o parlava la parella amb la persona enquestada
- Origen geogràfic personal i de l'entorn familiar:
 - lloc de naixement de la persona entrevistada
 - lloc de naixement de la mare
 - lloc de naixement del pare
 - lloc de naixement de la parella
- Opinions personals sobre el fet lingüístic a Catalunya:
 - a Catalunya, tothom hauria de saber català i castellà?
 - a Catalunya, hauria d'augmentar l'ús del català?
- Informació complementària:
 - proporció d'hores de televisió vistes en català.

Han estat recollides també les dades sociodemogràfiques habituals: sexe, edat, nombre de fills i germans, nivell educatiu, activitat i nivell socioeconòmic.

2. Metodologia

En síntesi, es tracta d'un estudi sociolingüístic quantitatiu amb una mostra probabilística estratificada, estadísticament representativa del conjunt de la població objectiva, a la qual s'ha accedit per enquesta telefònica, utilitzant un qüestionari estructurat.

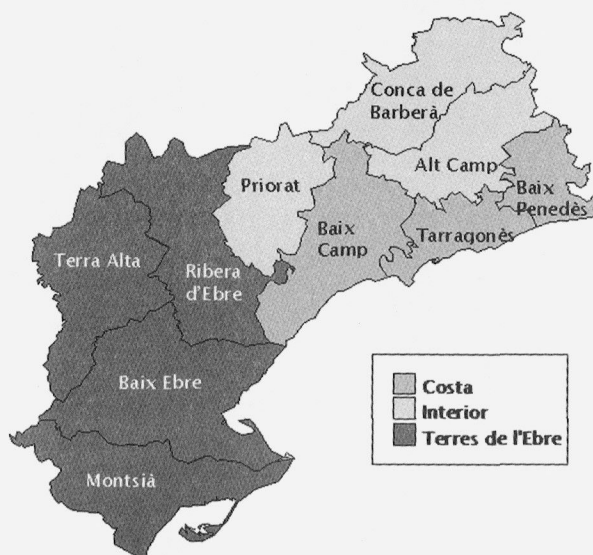
2.1. Univers de la recerca

L'estudi ha estat adreçat a persones adultes (15 o més anys) residents a la província de Tarragona (vegeu-ne les dades a la taula 1). Aquest univers ha estat estratificat en tres àrees o submostres, reflectides en el mapa del quadre 1.

- Costa, integrada per les comarques del Baix Penedès, el Tarragonès i el Baix Camp.
- Interior, integrada per les comarques de l'Alt Camp, la Conca de Barberà i el Priorat.
- Terres de l'Ebre, integrada per les comarques de la Ribera d'Ebre, la Terra Alta, el Baix Ebre i el Montsià.

Les tres àrees geogràfiques es mostren al mapa següent:

Mapa de la província i estratificació per àrees geogràfiques

Hem adoptat aquesta zonificació de comú acord amb el personal tècnic dels serveis territorials adscrits a la Secretaria de Política Lingüística i del Consorci per a la Normalització Lingüística. Al llarg de l'estudi s'anirà comprovant com són de pertinents les tres zones, i podrem comprovar com les diferències entre les comarques tarragonines en funció dels usos lingüístics presenten el màxim de contrast entre les comarques de la costa (Baix Camp, Tarragonès i Baix Penedès) i les de l'interior i el sud, molt més homogènies entre elles.

Taula 1. Univers de l'estudi, per zones, comarques i mida de l'hàbitat. Població de 15 anys o més

Zona	Comarca	Hàbitat			Total
		< 5.000	5.001 a 30.000	> 30.000	
Costa	Baix Camp	19.331	26.963	75.830	121.7614
	Baix Penedès	13.926	34.452		48.378
	Tarragonès	19.564	35.158	97.385	152.107
	Total Costa	52.8221	96.573	172.765	322.159
Interior	Alt Camp	13.181	17.132		30.493
	Conca de Barberà	11.019	5.209		16.228
	Priorat	8.202			8.202
	Total Interior	32.402	22.521		54.923
Terres de l'Ebre	Baix Ebre	17.740	39.880		57.620
	Montsià	8.838	39.539		48.377
	Ribera d'Ebre	19.217			19.217
	Terra Alta	10.879			10.879
	Total Terres de l'Ebre	56.674	79.513		136.175
TOTAL		141.897	198.513	172.765	513.175

Font: Padrans municipals de l'any 2000, INE.

A la taula 1 apareix la població major de 15 anys per estrats d'hàbitat en cada comarca. Només a la zona de la costa trobem dues poblacions més grans de 30.000 habitants, Tarragona i Reus. Tortosa, que també els supera en total, no arriba a aquesta xifra en descomptar-ne els menors de 15 anys.

Al llarg de l'estudi seguirem aquesta nova divisió geogràfica, juntament amb les clàssiques de les comarques. Ateses les dimensions de la mostra, no es pot donar informació pel que fa a municipis, ni tan sols els de Tarragona i Reus, els més grans de la demarcació. L'opció d'una nova divisió geolingüística pot simplificar i aclarir les diferències entre comarques semblants, tot i que existeixen espais comuns a les tres zones. En termes generals, la hipòtesi a partir de la qual es va establir aquesta divisió ha estat corroborada al llarg de l'anàlisi de les dades, i facilitarà treballs posteriors.

2.2. La mostra

La mostra inicial prevista era de 1.500 entrevistes, 500 a cada zona, que garantien un error estadístic del 4,4% en cadascuna. Com a conseqüència del desenvolupament del treball de camp, i per tal d'ajustar-nos a les quotes previstes, la mostra final de l'estudi ha estat de 1.560 entrevistes completes, amb una distribució apropiada per comarques, d'acord amb les especificacions inicials del client, que dona un pes igual de 520 entrevistes per zona. Dintre de cadascuna d'elles, s'ha fet una distribució proporcional per comarques i hàbitat. La mostra obtinguda es presenta a les taules 2 i 3.

Taula 2. Mostra de l'estudi. Distribució per sexe i edat

Edat	Homes	Dones	TOTAL
15 a 24 anys	134	128	262
25 a 34 anys	147	140	287
35 a 44 anys	138	135	273
45 a 54 anys	119	108	227
55 a 64 anys	91	91	182
65 o més anys	141	188	329
TOTAL	770	790	1.560

Taula 3. Mostra de l'estudi, per zones, comarques i mida de l'hàbitat

Zona	Comarca	Hàbitat			Total
		< 5.000	5.001 a 30.000	> 30.000	
Costa	Baix Camp	31	44	120	195
	Baix Penedès	23	58		81
	Tarragonès	32	58	154	244
	Total Costa	86	160	274	520
Interior	Alt Camp	125	167		292
	Conca de Barberà	103	50		153
	Priorat	75			75
	Total Interior	303	217	0	520
Terres de l'Ebre	Baix Ebre	50	169		219
	Montsià	33	155		188
	Ribera d'Ebre	72			72
	Terra Alta	41			41
	Total Terres de l'Ebre	196	324	0	520
Total		585	701	274	1.560

Per a un nivell de confiança del 95 %, en el cas de màxima indeterminació ($p = q = 50\%$) i segons la fórmula per a universos infinits, els nivells d'error mostral són, per al conjunt de la província de Tarragona (1.560 entrevistes) de $\pm 2,5\%$, i per a cadascuna de les tres zones establertes, del $\pm 4,4\%$. La resta d'errors associats al volum de mostra figuren en l'annex 1.

La selecció de la mostra s'ha fet mitjançant un procés polietàpic:

- Selecció aleatòria dels municipis integrants de la mostra, mitjançant un programa d'ordinador, que treballa sobre un fitxer de tots els municipis de la província de Tarragona, i que permet realitzar qualsevol estratificació per zones i hàbitats, seleccionant amb probabilitat proporcional a la seva població els municipis integrants de la mostra i determinant el nombre d'entrevistes per fer a cada municipi.
- Selecció aleatòria de les llars: un cop seleccionats els municipis, s'extrauen els números de telèfon corresponents a la "mostra de partida" de les guies telefòniques mitjançant procediments aleatoris sistemàtics i s'introdueixen des de les terminals a l'ordinador central acompanyats del codi de municipi.
- Selecció de la persona a entrevistar: mitjançant selecció aleatòria pel procediment de demanar per la persona que ha fet el seu aniversari més recentment. Paral·lelament es controlen les quotes resultants de sexe i grups d'edat.

2.3. Recollida de la informació

La recollida d'informació s'ha fet mitjançant entrevistes telefòniques gestionades per ordinador (CATI, en les seves inicials angleses). El qüestionari, de tipus estructurat, ha estat elaborat per l'Institut de Sociolingüística Catalana de la Secretaria de Política Lingüística (Generalitat de Catalunya) i ha estat programat per al sistema CATI en català i castellà. El treball de camp corresponent ha estat dut a terme per DYPHONE, la divisió d'Institut DYM que s'encarrega de les entrevistes telefòniques CATI, entre el 13 de juny i el 8 de juliol. Per tal de poder posar-se en contacte amb entrevistats difícils de localitzar, algunes entrevistes es feien els dissabtes, amb cita prèvia.

A l'inici de l'entrevista es preguntava a les persones entrevistades si desitjaven fer l'enquesta en una o altra llengua. En el cas que els resultés indiferent, l'entrevistadora feia servir el català. La taula 4 presenta les dades obtingudes.

Taula 4. Llengua preferida i llengua usada en l'entrevista

Llengua en què es prefereix fer l'entrevista		
Català	1.118	71,7%
Castellà	288	18,5%
Indiferent	153	9,8%
NS / NC	1	0,1%
Total entrevistes	1.560	100,0%

Llengua en què s'ha fet l'entrevista		
Català	1.272	81,5%
Castellà	288	18,5%
Total entrevistes	1.560	100,0%

Supervisió i control intern

La supervisió de les entrevistes ha estat feta en temps real, paral·lelament a la seva execució. A més dels controls del treball inherents al procés de supervisió, el sistema permet fer tot tipus de control sobre el treball realitzat per seguir el desenvolupament del treball de camp:

- Monitorització de l'estat de l'enquesta: nombre d'entrevistes fetes, situació per zones o altres quotes establertes, seguiment de negatives, ajornaments, comuniquen, no contesten, etc.
- Anàlisi de la informació obtinguda, mitjançant l'extracció i anàlisi de fitxers parcials de dades (amb les enquestes fetes fins a un determinat moment).

2.4. Pla d'anàlisi i explotació de les dades

La mostra total obtinguda ha estat ponderada d'acord amb l'univers objectiu de l'estudi, en funció de les xifres corresponents a les variables d'estratificació utilitzades. Aquesta ponderació es fa per tal de donar als resultats de l'estudi el seu pes real, tenint en compte el fet que la mostra a la qual s'ha accedit és a proporcional per zones. Mitjançant el mateix procediment, s'han considerat també en aquesta extrapolació els valors per sexe i grups d'edat, per tal d'aconseguir una millor representació de l'univers estudiat.

Els resultats de l'estudi han estat presentats a la Secretaria de Política Lingüística mitjançant un informe on s'exposen els resultats de l'anàlisi, i un conjunt de taules de sortida d'ordinador, en freqüències absolutes i en percentatges verticals i horitzontals (columnes i files). Aquestes taules mostren els resultats a nivell total i desglossats per una sèrie de variables acordades.

A més de les anàlisis bivariables, s'han fet dues anàlisis multivariables sobre les dades de l'estudi:

- En primer lloc, una segmentació AID, amb l'objectiu de segmentar el conjunt de la població a estudi en funció del seu nivell d'ús del català. La variable dependent o (variable explicada) que utilitzem ha estat el percentatge d'ús del català declarat (variable numèrica corresponent a la pregunta 4a del qüestionari),³ mentre que les variables explicatives o independents són de tipus sociodemogràfic. En resum, la segmentació AID consisteix en un procés de ramificacions, partint d'un conjunt inicial, on cada un dels subconjunts finals rep el nom de "segment". El programa opera de forma que cada segment és un grup "homogeni" amb una variància interna mínima, mentre que la variància entre segments ha de ser màxima.
- En segon lloc, hem utilitzat el programa APSD (anàlisi de perfil sociodemogràfic). Aquest programa ens permet analitzar les diferències estadístiques de les variables explicatives entre les diverses classes o categories definides per a la variable dependent (com en el cas anterior, el percentatge d'ús del català, si bé ara mesurat en blocs). El que també resulta d'interès en aquest programa és la representació gràfica dels resultats, que ajuda a comprendre millor la incidència de les diverses variables explicatives sobre les categories representades per la variable dependent.

3. Sigui quina sigui la seva llengua habitual, ens pot dir en quin tant per cent utilitza cada una de les llengües següents? (català, castellà, altres).

3. Principals resultats

3.1. Coneixement del català

Un dels components de la situació sociolingüística és la percepció de la competència que els individus tenen (o consideren que tenen) de les diferents llengües. En el nostre cas, s'ha prescindit de demanar per la competència en castellà, atès que s'accepta per consens que tota la població adulta de Catalunya entén el castellà i el sap parlar. En aquest estudi s'ha demanat informació sobre el grau de coneixement del català mitjançant dos procediments diferents:

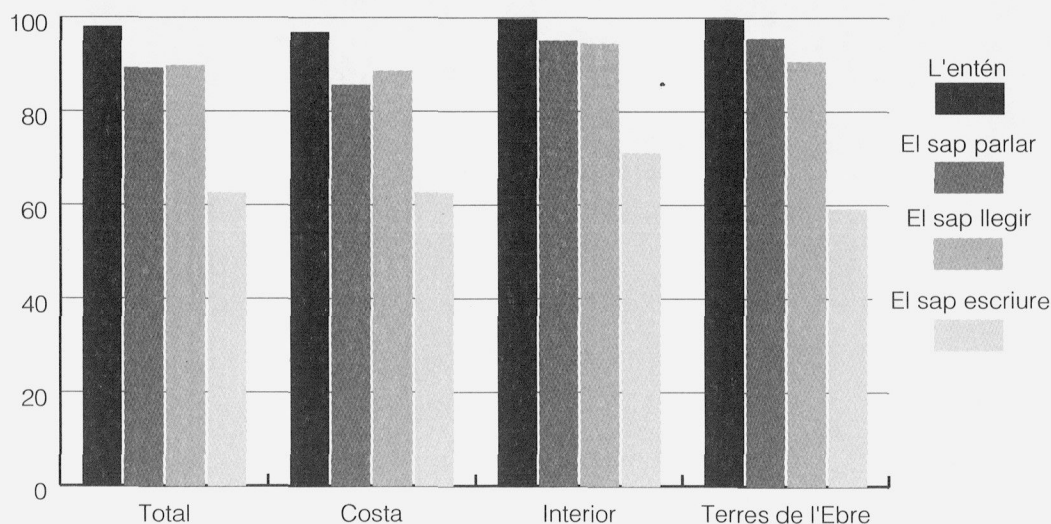
- Descripció subjectiva i dicotòmica (en termes de *Sí* o *No*) pel que fa a entendre, parlar, llegir i escriure el català.
- Avaluació subjectiva del coneixement del català, mitjançant una escala del 0 ("gens ni mica") al 10 ("perfectament"), amb la qual es valoren les quatre habilitats bàsiques: entendre, parlar, llegir i escriure.

A continuació s'exposen els resultats obtinguts amb cada procediment.

3.1.1. Descripció subjectiva

Mitjançant la pregunta dicotòmica sobre els coneixements de català s'obté una informació valuosa que permet de comparar els resultats obtinguts en aquest treball amb d'altres fets al llarg del procés de normalització lingüística, com per exemple els censos lingüístics. El gràfic 3 resumeix el resultat que s'obté de preguntar directament si la persona entrevistada entén, parla, llegeix i sap escriure en català.

Gràfic 3. Coneixement del català, total i per zones, en percentatges

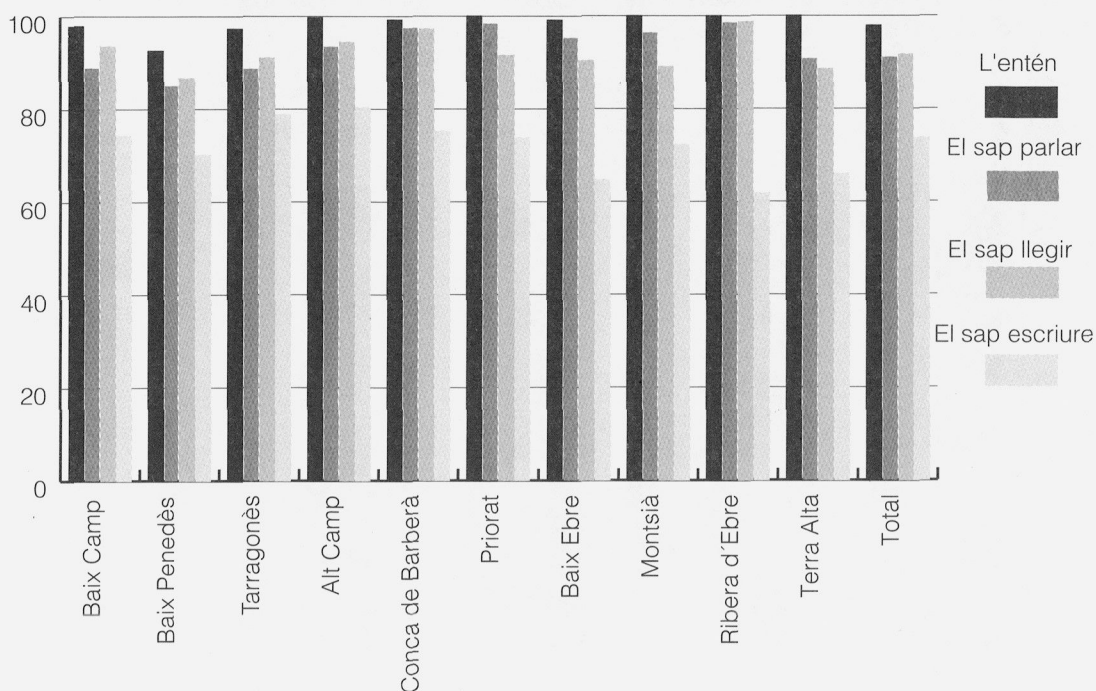

Hi veiem que:

- Els nivells de comprensió se situen a cada zona per damunt del 95%. A les zones d'Interior i Terres de l'Ebre arriben al 99,6%. Atès que el primer pas per a la plena normalització lingüística és la comprensió de l'idioma, s'assoleixen resultats quasi òptims.
- Els nivells de parla declarats són una mica més baixos, especialment a la Costa (85,5%), mentre que a les restants zones giren a l'entorn del 95%. Aquestes diferències són notables.
- Els nivells de lectura són similars als de parla. El més alt correspon a la zona Interior, amb un (94,4%). Les diferències entre zones són poc significatives.
- Els nivells d'escriptura són clarament més baixos que la resta de competències en les tres zones. El valor més alt correspon a la zona Interior (71,1%). El valor per al conjunt de la província és d'un 62,5%, força baix si considerem que es tracta d'una població amb uns índexs d'analfabetisme baixos, com ho demostra el fet que el 89,6% de la població sàpiga llegir.

Si considerem les dades comarca per comarca, trobem que el Baix Penedès presenta els resultats més baixos en les quatre variables, tot i que les diferències entre comarques no són gaire grans, fins i tot en algunes en les quals trobarem més endavant que l'ús de la llengua catalana presenta diferències notables. Les variables de comprensió, lectura i parla assoleixen valors per sobre del 80% en totes les comarques, excepció feta del Baix Penedès. Aquesta comarca contrasta fortament amb la Ribera d'Ebre, que quasi assoleix el 100% en aquestes tres habilitats. La capacitat d'escriptura presenta uns resultats ben diferents, ja que hi influeix molt més l'edat de la població que qualsevol altra característica. Fins i tot en les comarques en què l'ús del català és molt alt, que presenten poblacions força més envellides, els percentatges de població que saben escriure en català, la llengua que usen cada dia, no superen la ratlla del 60%.

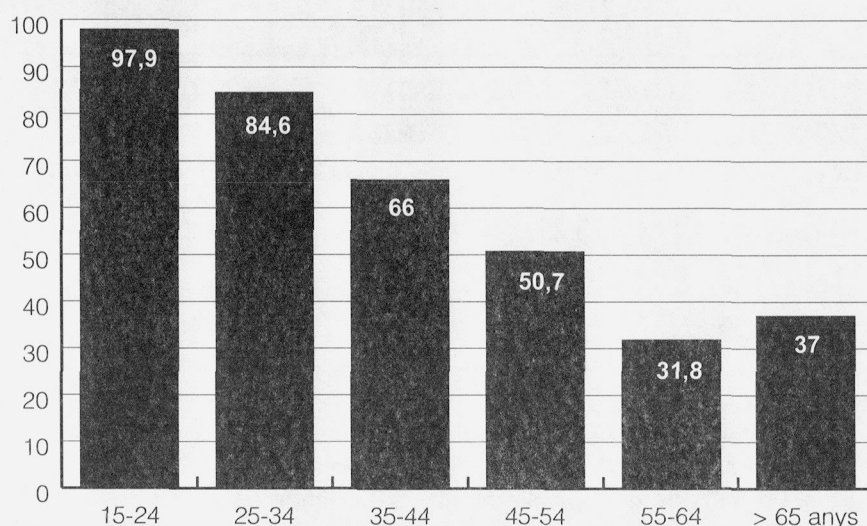
Gràfic 4. Coneixement del català, total i per comarques, en percentatges

És interessant de creuar les variables edat i saber escriure. En les franges de més edat els percentatges de gent que declara que sap escriure davallen ostensiblement fins a un 37%,

mentre que entre els 15 i els 24 anys arriba al 97,9% la població que sap escriure en català. Podem concloure, doncs, que les variables edat i saber escriure correlacionen de manera negativa, llevat del cas dels majors de 65 anys. Proposem dues hipòtesis explicatives: que les persones d'aquestes franges d'edat, sobretot les de més de 75 anys, van rebre educació en català els anys de la Segona República i van aprendre a escriure'l. La hipòtesi segona, que complementa aquesta, és que en la franja dels 55-64 anys hi ha un alt percentatge de persones que van arribar a Catalunya procedents d'altres regions d'Espanya en les migracions dels anys 50 i 60, persones que no van poder aprendre a escriure en català. Creiem que a mesura que les noves generacions surtin de l'ensenyament reglat aquesta diferència s'anirà reduint.

Gràfic 5. Saber escriure per grups d'edat

3.1.2. Avaluació subjectiva

Aquesta avaluació s'ha fet amb una escala compresa entre 0 (gens ni mica) i 10 (perfectament) per tal d'aprofundir en la valoració del coneixement del català. Els resultats presenten una estructura similar als que ja hem vist amb el procediment anterior.

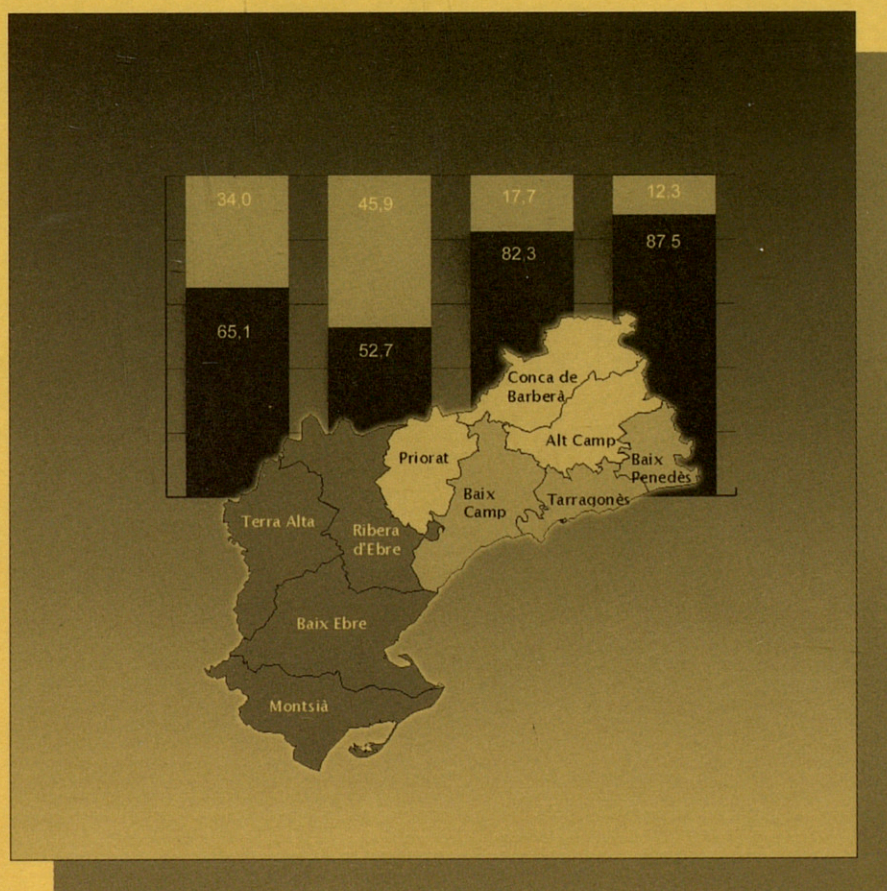
En síntesi, l'autoavaluació del nivell de comprensió ens dóna uns valors mitjans compresos entre 8,6 (zona Costa) i 9,2 (zona Interior). Els nivells de parla i lectura també són similars (mitjanes de 7,8 i 7,7, respectivament), mentre que els nivells d'escriptura són inferiors, amb un valor mitjà de 5,4 i només per damunt del 6 a la zona Interior.

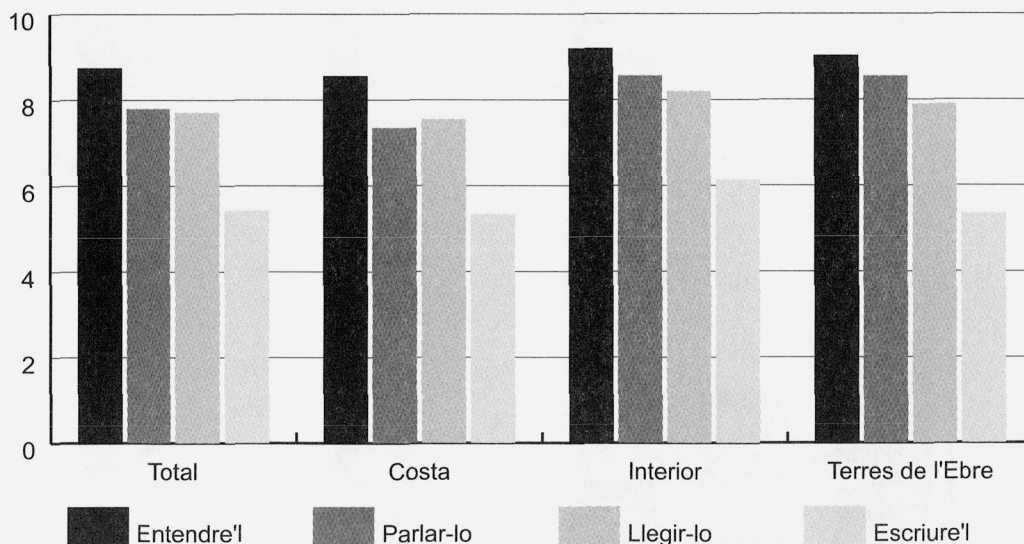
3.1.3. Evolució del coneixement del català a la demarcació de Tarragona

A la taula 5 queda reflectida l'evolució del català en aquesta província entre 1986 i 2002 d'acord amb les dades de diferents estudis: les dades dels censos lingüístics, de dos estudis del CIS i de l'estudi de l'antiga Direcció General de Política Lingüística el 1997. Les dades, però, no són directament comparables entre elles perquè presenten diferències quant a l'edat de les persones entrevistades, però ens serveixen per percebre l'evolució. Desitgem que en estudis posteriors hi hagi acord a l'hora d'establir mostres per tal que la informació obtinguda en cada estudi pugui ser comparada amb la resta.

Podem constatar que hi ha hagut un increment continuat pel que fa al domini de les quatre competències, amb matisos segons quina sigui la variable i quin l'estudi. Les dades dels censos lingüístics són quinquennals (de 1986 a 2001) i mostren un increment entre 1986 i

ENQUESTA SOCIOLINGÜÍSTICA A LA PROVÍNCIA DE TARRAGONA. ANY 2002

Gràfic 6. Autoavaluació del coneixement propi del català (mitjanes en escala de 0 a 10), total i per zones

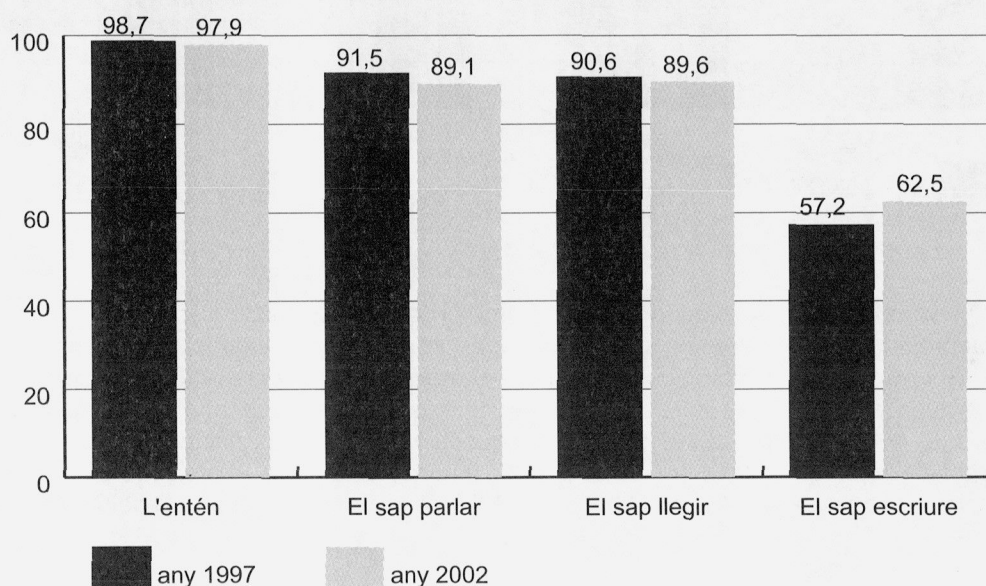
1991 força significatiu. A partir d'aquell moment, el percentatge de gent que declara entendre el català ja no pujarà, atès que ha assolit un valor del 96% difícil de superar en un context amb nova immigració; la capacitat de llegir ha anat augmentant fins als resultats del cens de 2001, en què quasi un 80% de la població declara saber llegir en català. La competència saber escriure era l'única que el 1986 partia d'uns nivells inferiors al 50%, amb un baixíssim 32,2%. La política de normalització lingüística, especialment la centrada en l'ensenyament reglat, ha fet un gran esforç per redreçar els problemes derivats dels 40 anys d'absència de l'ensenyament del català en el sistema educatiu. L'increment del percentatge de persones competents ha anat creixent a mesura que s'hi anaven incorporant noves generacions, que han portat aquest índex fins a un 53%, superior a la mitjana de tot Catalunya, situada en un 49,8%, segons les dades del cens esmentat de 2001.

Taula 5. Evolució del coneixement del català a Tarragona segons diferents fonts

L'entén	El sap parlar	El sap llegir	El sap escriure	Mostra	Font	Any
93,2	73,2	64	32,2	2 anys i més	Cens	1986
96	77	72	42	2 anys i més	Cens	1991
96,6	81,5	75,6	47,7	2 anys i més	Cens	1996
96,4	80,8	76	42,3	més de 14 anys	Cens	1996
98,7	91,5	90,6	57,2	15 anys o més	DYM	1997
97,6	81,2	84,2	48,2	17 anys o més	CIS	2001
96	80	77	53	2 anys i més	Cens	2001
97,9	89,1	89,6	62,5	15 anys o més	DYM	2002

Els resultats obtinguts en els estudis sociolingüístics dels anys 1997 i 2002 difereixen força dels del Cens. Certament, l'edat de les persones incloses en els censos és de 2 anys i més mentre que les persones enquestades en tenen 15 o més. Creiem que aquesta diferència no justifica les diferències tan significatives entre ambdós estudis. L'única variable que no mostra diferències elevades és la primera (comprensió), ja que presenta uns nivells tan alts que és pràcticament impossible que n'hi hagi. En les altres variables, en canvi, els resultats de l'estudi de 1997 superen en més de 10 punts percentuals les dades censals. Si ens centrem en la comparació dels resultats dels estudis de 1997 i 2002, trobem els resultats que mostra el gràfic 7.

Gràfic 7. Evolució de les competències lingüístiques, 1997 i 2002

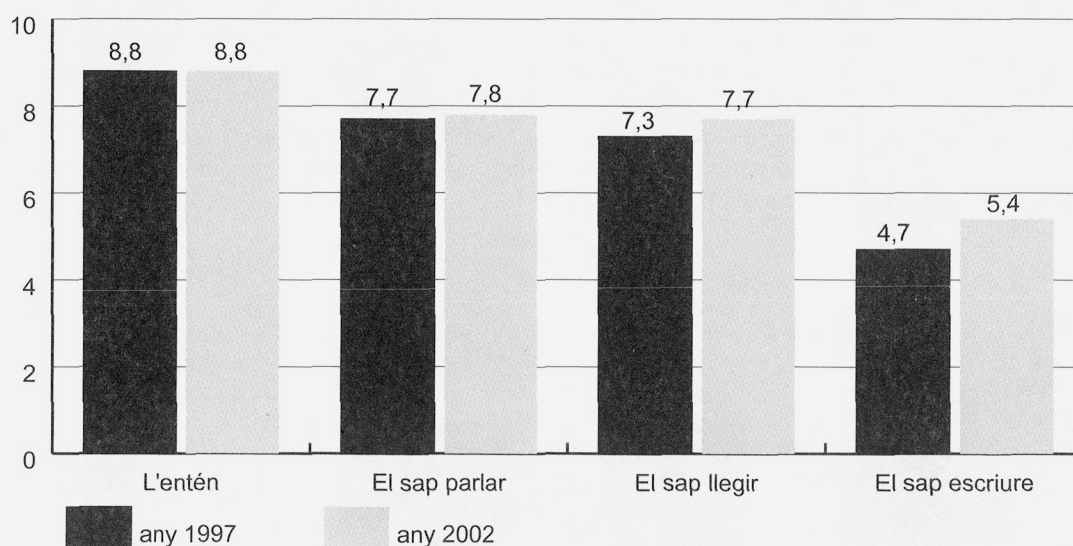
Les úniques diferències estadísticament significatives són les que trobem en la capacitat d'escriure, amb un augment superior al 5% en només cinc anys, resultat que es pot considerar com a molt favorable. Les altres habilitats es mantenen en percentatges força elevats i superen la mitjana dels de Catalunya, valors amb què Tarragona se situa als mateixos nivells de coneixements que Lleida i Girona, que històricament havien mantingut uns nivells superiors.

En demanar l'autoavaluació mitjançant escala del 0 al 10 i comparar les dades de 1997 i 2002, obtenim resultats semblants, tal com reflecteix el gràfic 8.

Resumint, podem dir que en els darrers 18 anys s'ha donat un augment en les competències que defineixen el coneixement del català, especialment en les dues més directament relacionades amb l'escola, el saber llegir i el saber escriure. Saber parlar també ha crescut, encara que no tant. El més important és que la tendència és positiva al llarg de tot el període. Només una forta arribada de població immigrant, mal acollida lingüísticament, podria fer perillar aquesta tendència. Sense cap mena de dubte, aquest serà el repte més important al qual haurà de fer front la política lingüística en els propers anys, tant en aquest territori en particular com en el conjunt de Catalunya.

3.1.4. Tarragona en el conjunt de Catalunya

La taula 6 mostra una visió panoràmica de l'evolució de les competències lingüístiques d'acord amb les dades de què disposem, organitzades per províncies. Pretenem destacar-hi

Gràfic 8. Autoavaluació del coneixement del català (escala de 0 a 10), 1997 i 2002

el grau de coneixement a Tarragona en relació amb el conjunt de Catalunya i a cadascuna de les altres províncies segons les dades dels censos lingüístics i de l'enquesta feta per l'antiga Direcció General de Política Lingüística el 1997. Cal destacar que malgrat l'increment generalitzat, inclosa la capacitat de saber escriure, aquesta és encara l'assignatura pendent, ja que mai no passa del 65%. A grans trets, Tarragona queda en una posició mitjana, per damunt de la mitjana catalana, i una mica per sota de Lleida i Girona. Cal atribuir al gran pes demogràfic de Barcelona el fet que la mitjana catalana quedi només uns punts per sobre dels valors de Barcelona.

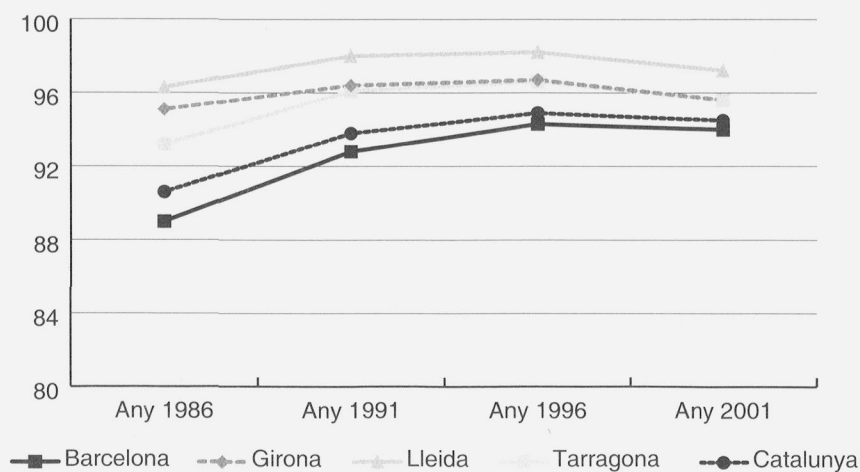
Taula 6. Evolució de les competències lingüístiques, 1981-2001

Província	L'entén	El sap parlar	El sap llegir	El sap escriure	Mostra	Font	Any
Barcelona	74,3	53,1		14,5	2 anys i més	CIDC	1975
Barcelona	77,1				2 anys i més	CIDC	1981
Barcelona	89	59,9	58,2	30,2	2 anys i més	CIDC	1986
Barcelona	93	65	65	38	2 anys i més	Cens	1991
Barcelona	94	72	70	44	2 anys i més	Cens	1996
Barcelona	97	81,1	85,9	53,8	15 anys o més	DYM	1997
Barcelona	94	72	73	48	2 anys i més	Cens	2001
Tarragona	93,2	73,2	64	32,2	2 anys i més	CIDC	1986
Tarragona	96	77	72	42	2 anys i més	Cens	1991
Tarragona	96,6	81,5	75,6	47,7	2 anys i més	Cens	1996
Tarragona	96,4	80,8	76	42,3	més de 14 anys	Cens	1996
Tarragona	98,7	91,5	90,6	57,2	15 anys o més	DYM	1997

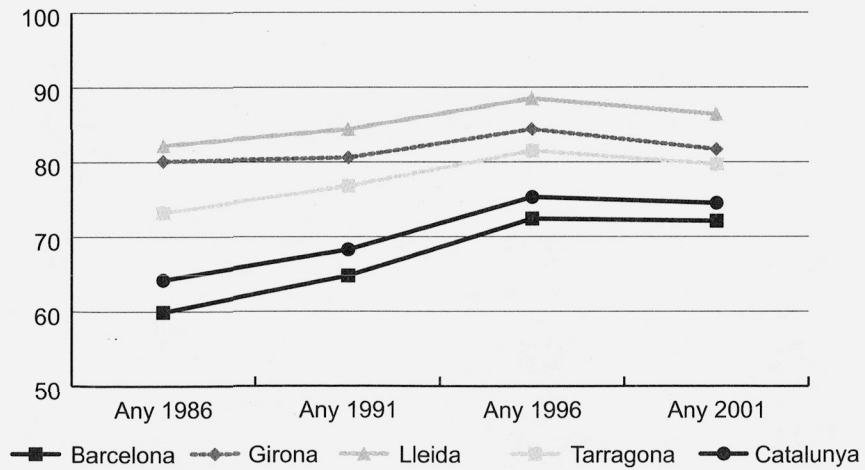
Tarragona	97,6	81,2	84,2	48,2	17 anys o més	CIS	2001
Tarragona	96	80	77	53	2 anys i més	Cens	2001
Tarragona	97,9	89,1	89,6	62,5	15 anys o més	DYM	2002
Girona	95,1	80,1	70,7	39,4	2 anys i més	CIDC	1986
Girona	96	81	77	49	2 anys i més	Cens	1991
Girona	97	84	80	54	2 anys i més	Cens	1996
Girona	97,5	90,2	89,6	63,1	15 anys o més	DYM	1997
Girona	96	82	80	58	2 anys i més	Cens	2001
Lleida	96,3	82,8	71,5	36,9	2 anys i més	CIDC	1986
Lleida	98	84	77	43	2 anys i més	Cens	1991
Lleida	98	88	82	51	2 anys i més	Cens	1996
Lleida	98,7	91,7	90,7	61,5	15 anys o més	DYM	1997
Lleida	97	86	83	57	2 anys i més	Cens	2001
Total Catalunya	90,6	64,2	60,7	31,6	2 anys i més	Cens	1986
Total Catalunya	93,8	68,3	67,6	39,9	2 anys i més	Cens	1991
Total Catalunya	94,9	75,3	72,4	45,8	2 anys i més	Cens	1996
Total Catalunya	97,3	83,5	86,9	55,4	15 anys o més	DYM	1997
Total Catalunya	94,5	74,5	74,4	49,8	2 anys i més	Cens	2001

Els gràfics 9, 10, 11 i 12 reflecteixen l'evolució de les competències i la posició relativa de Tarragona de manera més visual que no la taula.

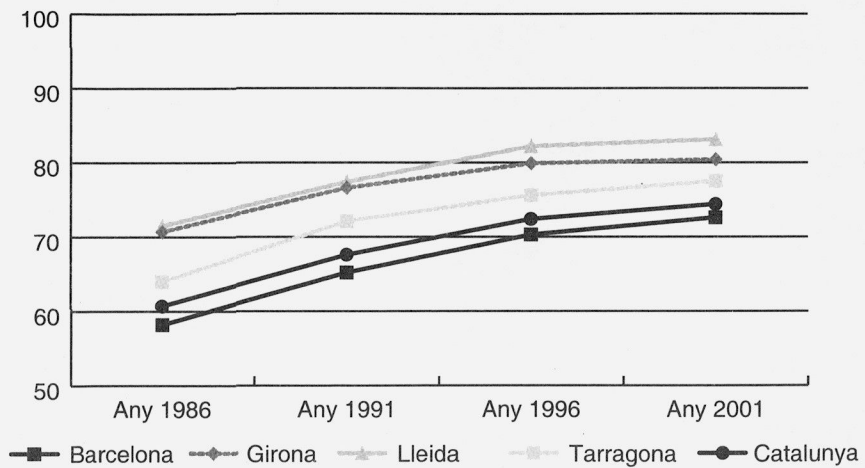
Gràfic 9. Entendre el català. Evolució 1981-2001

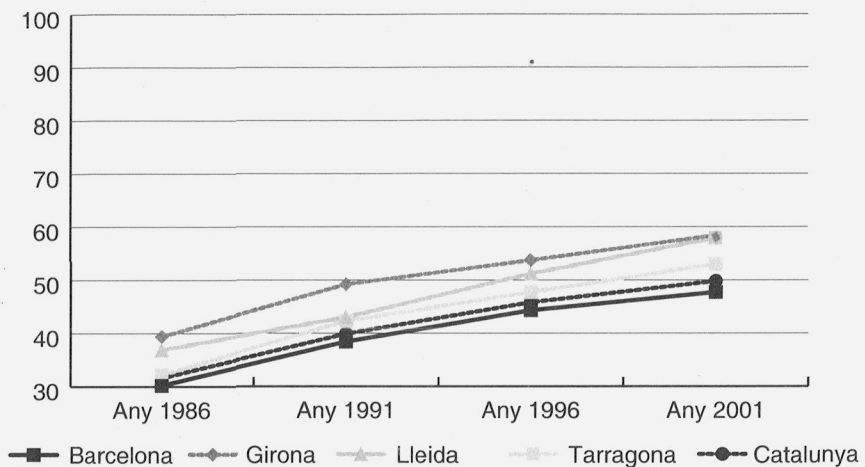
Gràfic 10. Saber parlar el català. Evolució 1981-2001

Gràfic 11. Saber llegir el català. Evolució 1981-2001

Gràfic 12. Saber escriure el català. Evolució 1981-2001

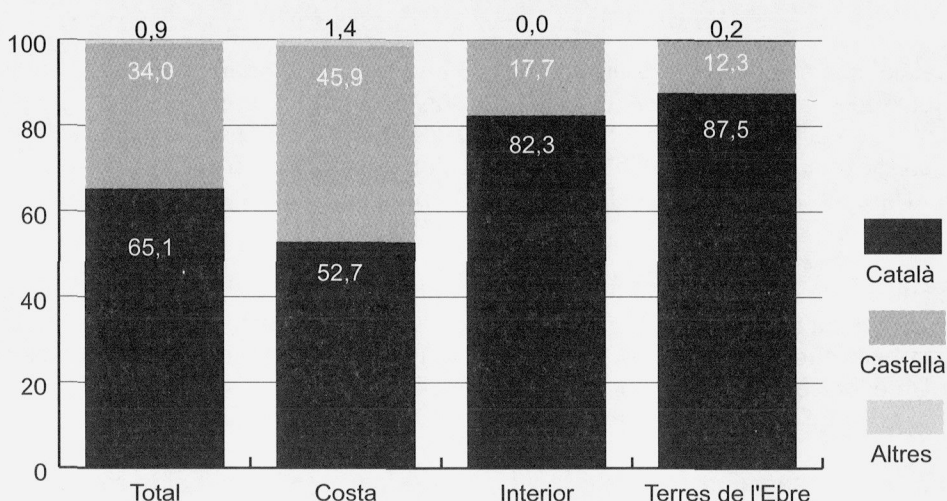

3.2. Llengua habitual de les persones entrevistades

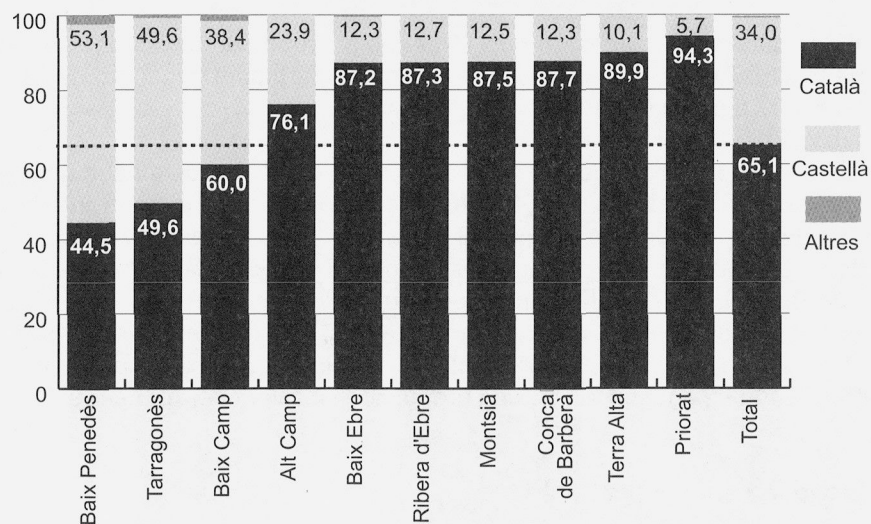
D'acord amb les dades obtingudes, el 65,1% de les persones entrevistades afirmen que la seva "llengua habitual" és el català. Aquest resultat està clarament per sobre del 49% que un estudi de l'any 1997 donava per al total de Catalunya.

Si considerem les dades per zones, la zona Terres de l'Ebre és la que mostra un major índex de català com a llengua habitual (87,5%). A continuació se situa la zona Interior, amb un 82,3%, mentre que les comarques que constitueixen la zona Costa assoleixen un molt inferior 52,7%. Si tenim present, però, la desigual distribució de la població sobre el territori, trobem que els nivells més alts del català com a llengua habitual es donen allí on la població és menor. A les Terres de l'Ebre viu una quarta part (26,52%) de la població de la província, i a l'Interior, només un 10,70%. A la zona Costa (que inclou el 63% de la població) hi trobem presents altres llengües, amb un 1,5%, una proporció insuficient per dir-ne res.

Gràfic 13. Llengua habitual per zones

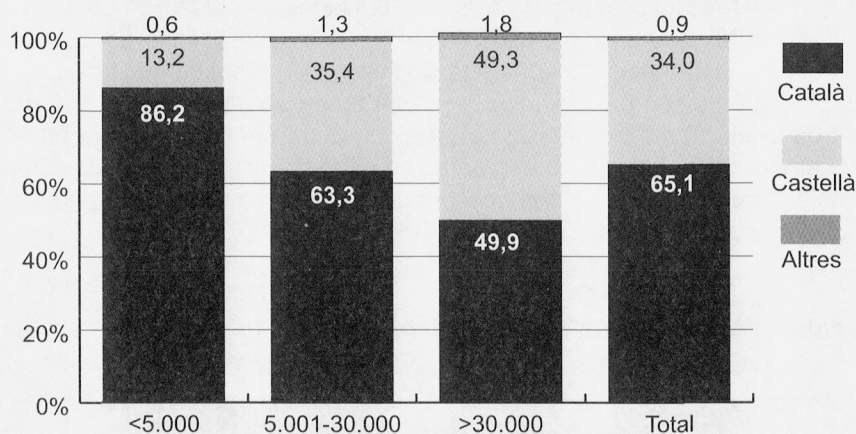
Si descendim en l'àmbit de comarques, tot i tenir present que els índexs d'error són més grans, veiem en el gràfic 14 que el Priorat (94,3%) i la Terra Alta (89,9%) són les que mostren una major proporció de català com a llengua habitual. Pel cantó contrari, el Baix Penedès es mostra com l'única comarca amb predomini del castellà (44,5% català enfront del 53,1%, castellà), i el Tarragonès mostra nivells similars per a les dues llengües. Les comarques de la zona Terres de l'Ebre són les que presenten més homogeneïtat entre elles, amb valors superiors al 87%. Les de la zona Costa són les que presenten resultats més desfavorables a l'ús del català. Recordem que són comarques amb un fort component migratori. El Baix Camp obté uns resultats intermedis, sense arribar al valor de la mitjana.

Gràfic 14. Llengua habitual per comarques, en percentatges

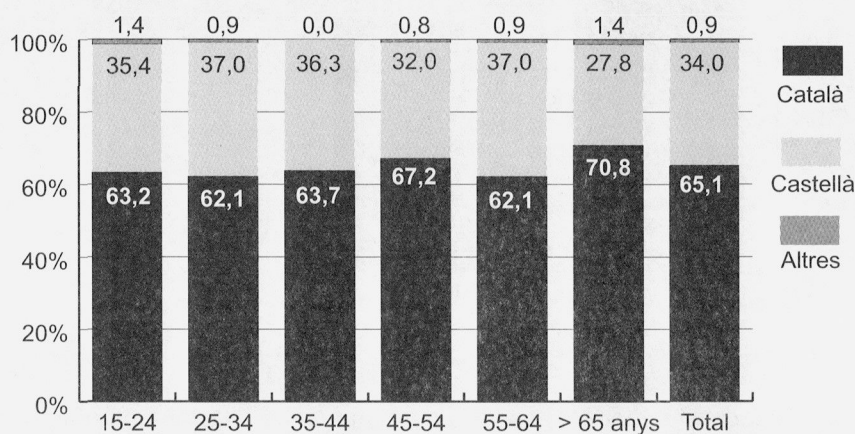
L'ús del català com a llengua habitual no està influït només pel territori. La mida del municipi, l'origen propi i dels pares i l'edat són altres factors que en condicionen els resultats. Els gràfics següents mostren el desglossament dels índexs de *llengua habitual* per les variables hàbitat, edat i origen. Aquesta última variable, generada en l'anàlisi, correspon a la segmentació de la mostra en diferents grups segons el lloc de naixement propi i el dels pares. En resum, tenim que:

- El nivell de català com a llengua habitual augmenta conforme disminueix la grandària del municipi o hàbitat (vegeu el gràfic 15). Com que els municipis més poblats són en la zona Costa, trobem que els factors mida del municipi i zona geogràfica estan correlacionats. Tant a l'Interior com a les Terres de l'Ebre no hi ha cap localitat amb més de 30.000 habitants adults. A les localitats més grans també és més alta la proporció de població migrant.
- Per edats no s'observa una tendència clara. Esmentem, però, que les persones de més edat, les de 65 anys o més, declaren en una proporció més alta que el català és la seva llengua habitual (70,8%; vegeu el gràfic 16).
- L'origen propi i el dels pares és, com caldria esperar, el que presenta diferències més rellevants (vegeu el gràfic 17): el fet de tenir ambdós o al menys un dels dos pares nascuts a Catalunya fa que el català sigui predominant, molt especialment en el primer cas. El 13,2% de les persones nascudes a Espanya indiquen una lleugera tendència a la integració lingüística. El 21,7% dels individus el pare i la mare dels quals no han nascut a Catalunya o en alguna altra zona de parla catalana, tenen el català com a llengua habitual. Aquesta dada ens indica, d'una banda, que persones que ben probablement no han tingut el català com a llengua familiar aconsegueixen servir-se'n com a llengua habitual. D'una altra, la gran importància del lloc de naixement dels progenitors. Pel que fa als estrangers, atès l'elevat marge d'error d'aquest grup (+ 20%) per raó del seu petit nombre, no en podem treure conclusions més enllà de dir que adopten majoritàriament el castellà com a llengua habitual. Com que aquest grup tendeix a ser cada cop més gran, creiem que caldrà fer-hi una atenció específica.

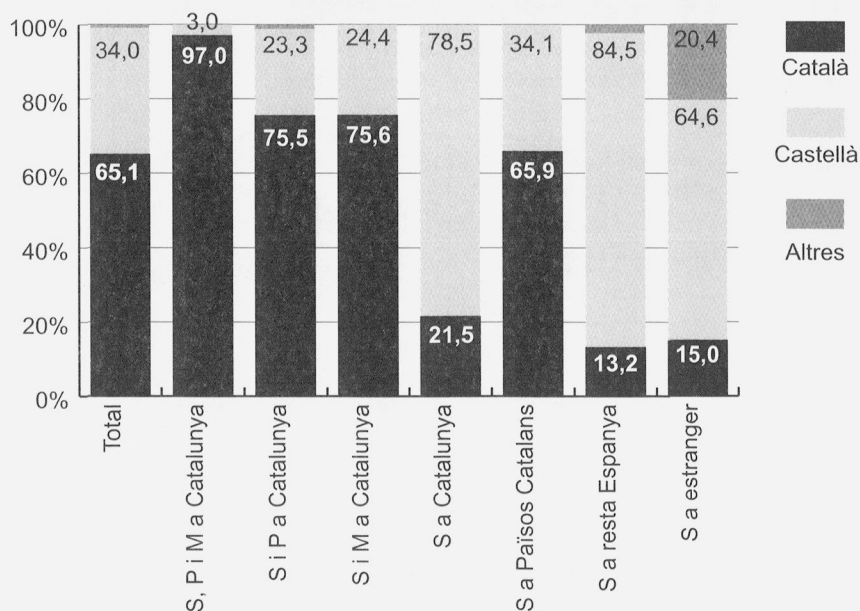
Gràfic 15. Llengua habitual per grandària d'hàbitat, en percentatges

Gràfic 16. Llengua habitual per grups d'edat, en percentatges

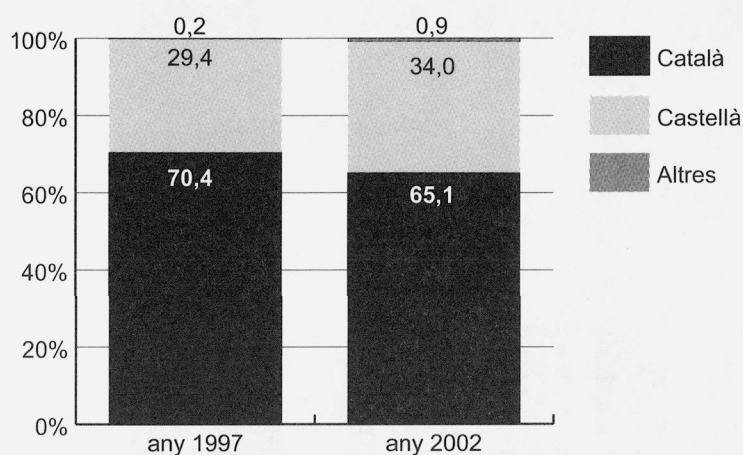

Gràfic 17. Llengua habitual, per origen propi i dels pares, en percentatges

Si comparem aquestes dades amb les obtingudes el 1997, veiem que es dona un retrocés de 5,3 punts en l'ús del català, tal com mostra el gràfic 18. Dades en el mateix sentit que aquesta ens aniran apareixent en examinar els usos lingüístics. Aquest descens pot ser causat per dos fets: d'una banda, l'increment de la mostra de l'any 2002 respecte de 1997, en el sentit que les dades de 1997 no són pas errades, sinó que tenen un major marge d'error. De l'altra, l'increment de població de la zona Costa en el lapse de temps transcorregut entre un i altre estudi, increment que, com ja hem esmentat, ha estat resultat de l'arribada d'immigrants forans i de desplaçaments interns de població provinent de l'àrea metropolitana barcelonina, majoritàriament de llengua castellana.

Gràfic 18. Evolució del català com a llengua habitual entre 1997 i 2002

Acabem aquest punt considerant si el nombre de germans es relaciona o no amb la llengua habitual de les persones entrevistades. Els resultats globals els trobem a la taula 7. Hi veiem que les persones que tenen el castellà com a llengua habitual mostren un nombre de germans superior, en tots els talls d'edat analitzats. Al mateix temps, resulta evident el progressiu descens de natalitat que s'enregistra des de fa anys. Aquest fet comporta que les mitjanes de nombre de germans tendeixen a igualar-se i a tenir menys importància com a possible predictor de la llengua habitual.

Taula 7. Nombre de germans i llengua habitual

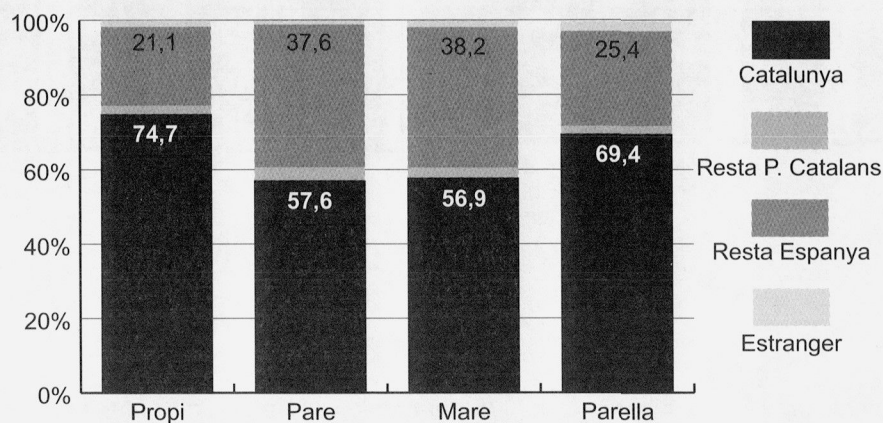
Edat entrevistat/da	Llengua habitual		Diferència
	Català	Castellà	
15 – 24 anys	1,29	1,35	0,06
25 – 34 anys	1,61	2,43	0,82
35 – 44 anys	2,21	3,37	1,16
45 – 54 anys	2,15	3,35	1,20
55 – 64 anys	2,11	4,22	2,11
65 o més anys	2,30	3,27	0,97

3.3. Ús general del català

3.3.1. Origen geogràfic personal i de l'entorn familiar i ús lingüístic

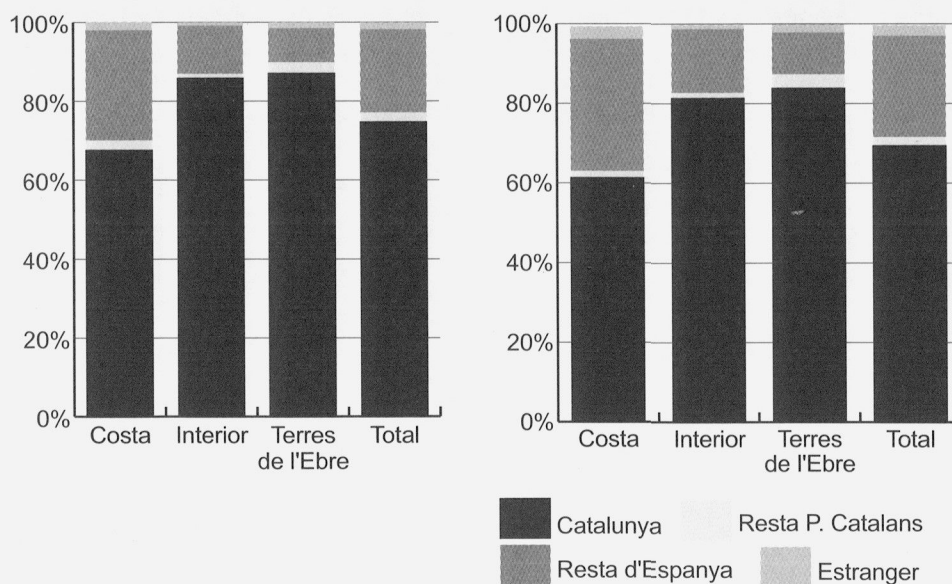
Diversos treballs sociolingüístics anteriors han coincidit a destacar l'estreta correlació entre el lloc de naixement propi i dels pares pel que fa als coneixements i usos lingüístics. És per aquesta raó que abans de comentar les dades referides als usos lingüístics, presentem en els gràfics següents quin és el lloc de naixement de la persona entrevistada, dels pares i de la parella. Veiem que, en el cas de Tarragona, el 74,7% dels entrevistats han nascut a Catalunya. En el cas de la parella, aquesta proporció és lleugerament inferior (69,4%), mentre que en el cas dels dos pares, els índexs són força més baixos, ja que estan al voltant del 57%.

Gràfic 19. Lloc de naixement, en percentatges

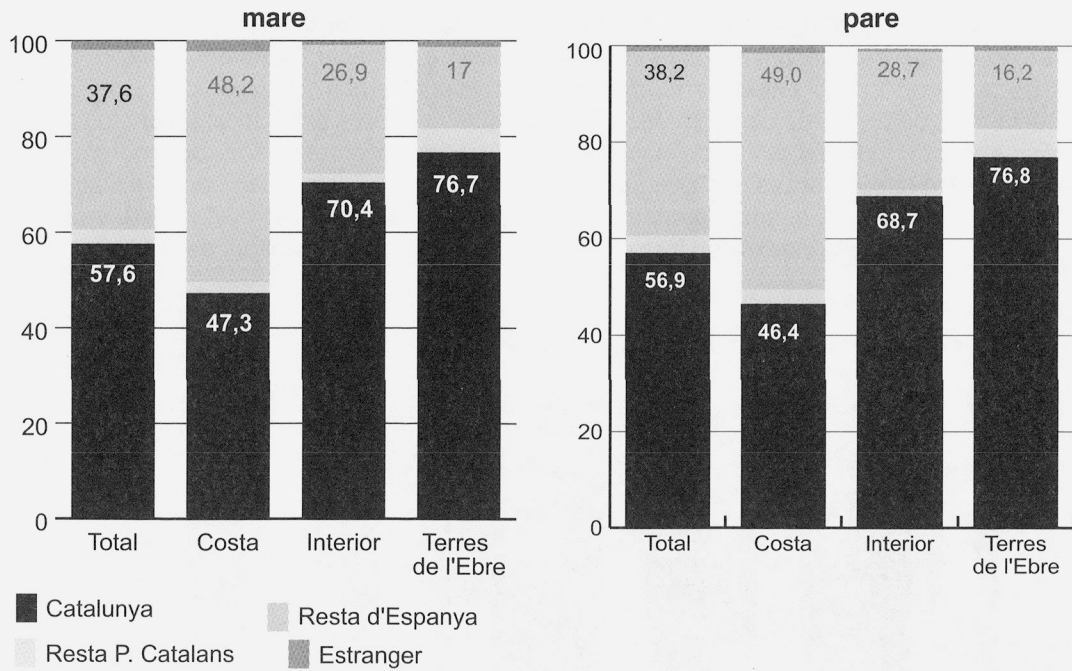

Quan desglossem per zones geogràfiques les dades corresponents a cada cas, observem que en tots ells les dades presenten una mateixa estructura, tal com mostren els gràfics 20 i 21.

Gràfic 20. Lloc de naixement propi i de la parella. Desglossament per zones, en percentatges

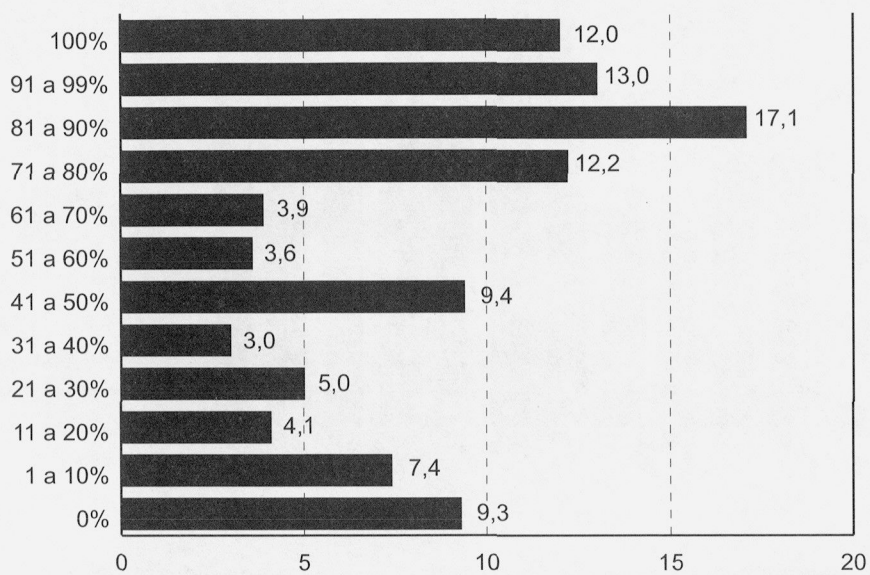

Gràfic 21. Lloc de naixement dels pares, per zones, en percentatges

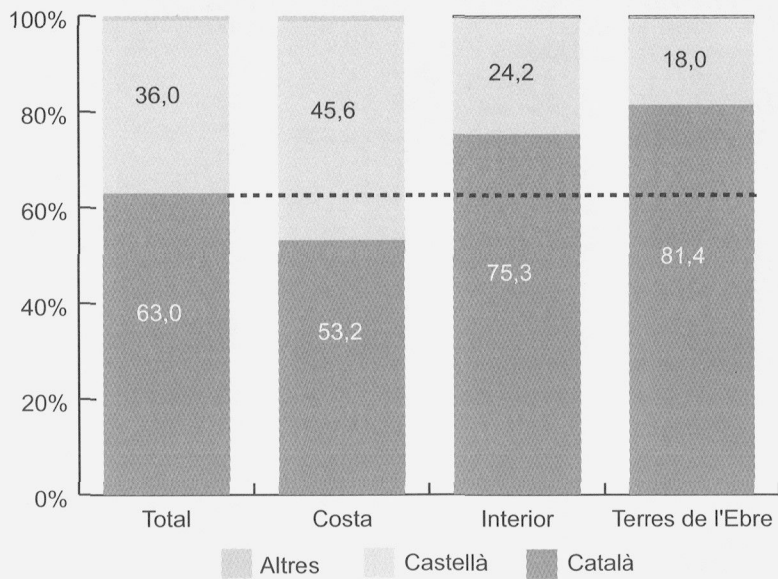

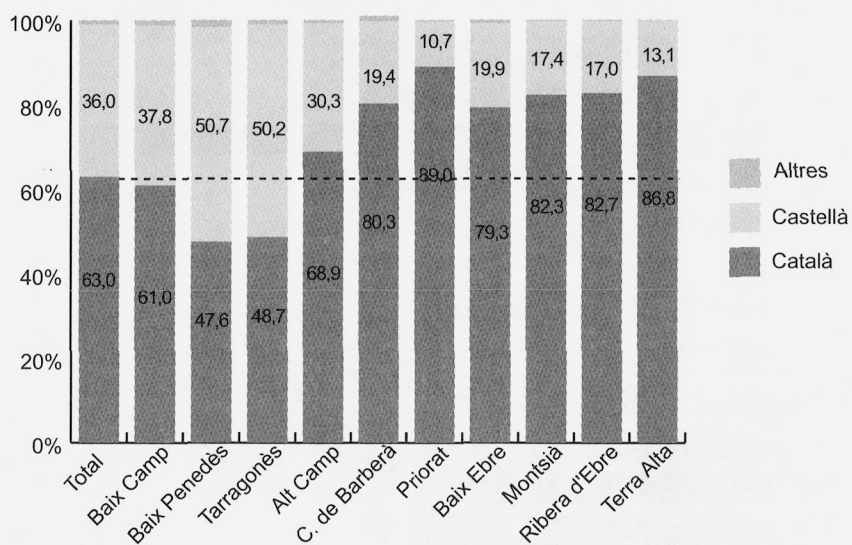
Per tal d'obtenir un indicador genèric de l'ús del català, es va decidir optar per una dada obtinguda per declaració del percentatge percebut d'ús de cada llengua, distribuint l'ús que cada entrevistat considera que fa del català, del castellà i d'altres llengües. Els valors resultants es resumeixen en el gràfic 22, en què presentem les respostes (originalment amb una elevada dispersió) agrupades en intervals de 10 punts percentuals. Observem que el percentatge mitjà, del 63%, és força similar a la proporció de persones que assenyalen el català com a llengua habitual (un 65%). Un 9,3% declara que mai no parla català (percentatge d'ús del 0%). Aquesta xifra és molt propera a l'11% que ha declarat que no sap parlar català. La similitud entre llengua considerada habitual i proporció usada de català es reflecteix també a l'estructura de respostes en el desglossament per zones (vegeu el gràfic 23), que mostren una major proporció mitjana d'ús del català a la zona Terres de l'Ebre (81,4% de mitjana), seguida de molt a prop per la zona Interior (75,3%), mentre que la zona de Costa és la que registra un nivell inferior (53,2% de mitjana), tot i que encara és majoritari.

Gràfic 22. Percentatge declarat d'ús del català

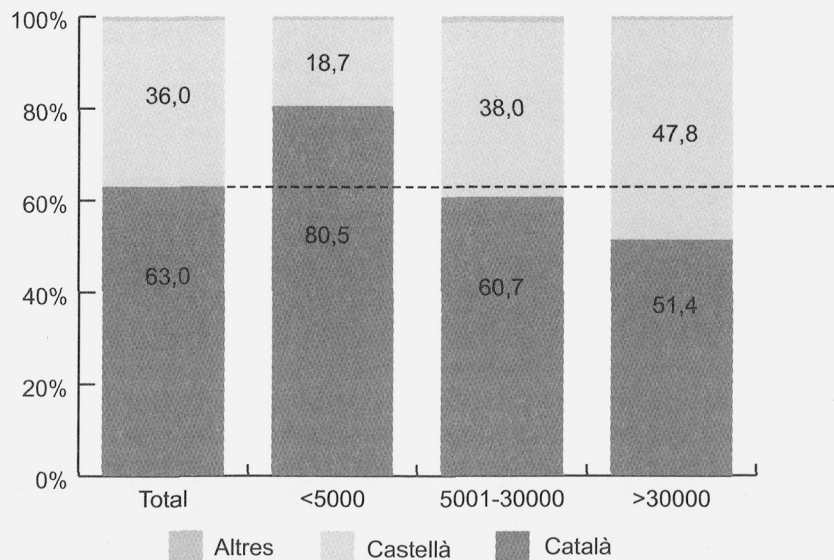

Gràfic 23. Percentatges d'ús de cada llengua (mitjanes), per zones

Gràfic 24. Percentatges d'ús de cada llengua (mitjanes), per comarques

La grandària de municipi, tal com es veu al gràfic 25, també és rellevant pel que fa a la utilització del català: la mitjana més alta d'ús d'aquesta llengua es dona als municipis més petits i és menor conforme augmenta el nombre d'habitants.

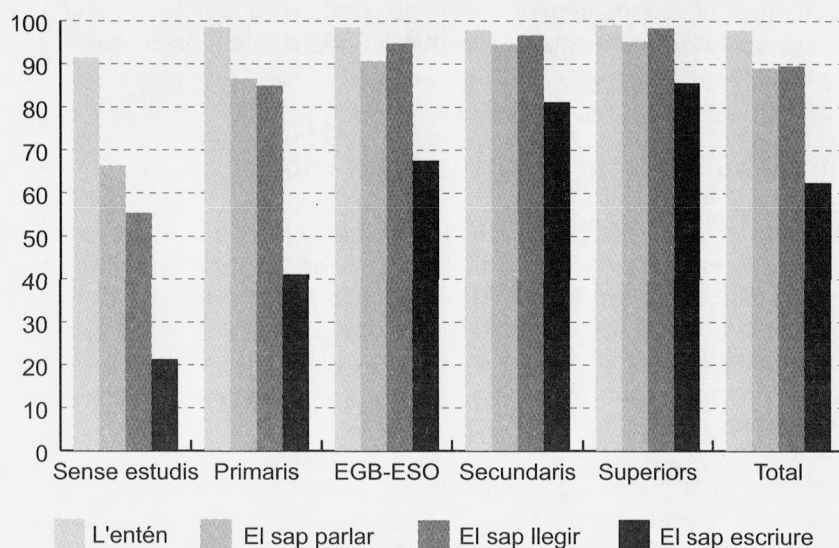
Gràfic 25. Percentatges d'ús de cada llengua (mitjanes), per grandària d'hàbitat

3.3.2. Relació entre categories socioeconòmiques, competències lingüístiques i ús del català

Gràcies a les preguntes de classificació incloses en el qüestionari podem extreure algunes conclusions que relacionen els coneixements i els usos lingüístics amb variables com el nivell d'estudis, la situació laboral o la classe social de pertinença. En creuar nivell d'estudis i competència lingüística (vegeu el gràfic 26) trobem que tenen una correlació positiva, llevat de la comprensió, que es veu poc afectada. Aquest fet s'observa tant en la pregunta dicotòmica (*sap parlar/sap llegir... sí-no*) com en la pregunta de valoració de les competències. Una relació semblant apareix en tractar els usos en els àmbits familiar i social, en què també es

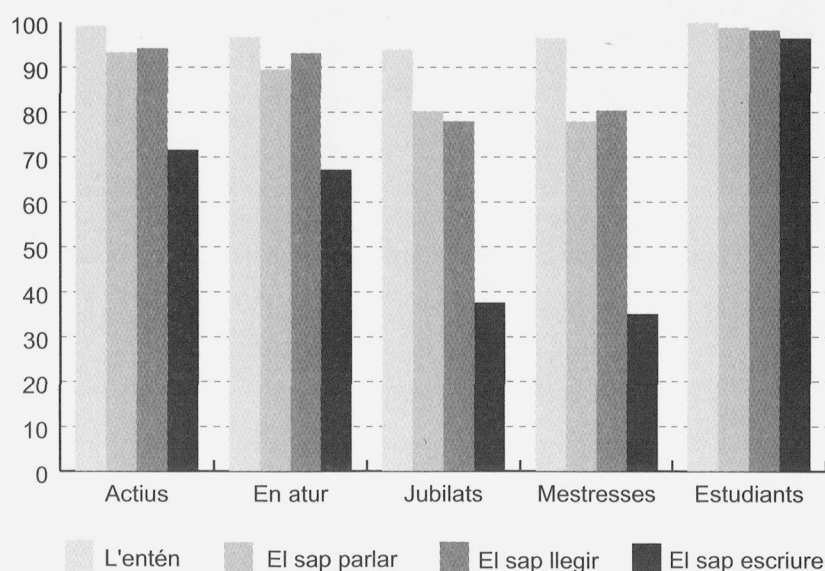
dóna una correlació positiva amb el nivell d'estudis (vegeu els gràfics 28 i 29). Hem trobat que també es pot establir una correlació entre grau d'ús del català, nivell d'estudis i llengua habitual dels pares de la persona entrevistada: un 70% de les persones amb estudis superiors són filles de pares catalanoparlants, un percentatge que és notablement més alt que per als altres nivells d'estudis. Les persones amb estudis superiors usen habitualment el català en una proporció superior (71,3%) que les persones que no tenen estudis (59,4%). Es constata que les persones amb estudis primaris usen habitualment la llengua catalana en una proporció semblant (68,1%) a la de les que tenen estudis superiors.

Gràfic 26. Nivell d'estudis i competències lingüístiques, en percentatges

També hem trobat que hi ha relació entre activitat i nivells de competència (vegeu el gràfic 27). Les persones jubilades i les mestresses presenten els valors més baixos en les quatre varia-

Gràfic 27. Coneixement del català i activitat

bles. Les mestresses només aconseguen una valoració alta en la comprensió del català, de manera molt semblant al col·lectiu de jubilats. A l'altre extrem podem situar les persones actives i els estudiants. Els aturats apareixen en una posició intermèdia. Pel que fa als usos, no apareix relació entre activitat i nivells d'ús en els àmbits familiar i social.

Si tenim en compte la classe social, trobem que hi ha relació directa entre competència i nivell social: a mesura que anem descendint, baixa el percentatge de persones que responen afirmativament les preguntes sobre competència lingüística, de manera paral·lela a com són més baixes les notes que s'atorguen en avaluar el grau de domini de cadascuna de les habilitats. Aquest punt contrasta amb el fet que les persones de les classes socials més baixes presenten taxes d'ús social i familiar del català equiparables a la de les altres categories, i en algun cas amb percentatges superiors, com per exemple en demanar quina és la llengua usada en parlar amb amics castellanoparlants, cas en què un 36,3% manifesten que usen només el català o més el català que no el castellà.

3.4. Usos lingüístics en els àmbits familiar i social

A més d'obtenir informació sobre el grau de coneixement i l'ús general del català, s'ha obtingut informació sobre els usos lingüístics interpersonalment en els àmbits familiar i social. Exposarem quines són les dades respecte de la llengua habitual dels individus amb els diferents integrants de l'àmbit familiar, els seus usos lingüístics, la relació entre llengua apresada en la infància i llengua habitual, la transmissió lingüística intergeneracional, les dades relatives a l'àmbit social (usos fora de la llar i la família) i acabarem aquest punt 3.4 comparant les dades d'ús en els dos àmbits.

En demanar quina era la llengua que s'usa en les diferents situacions o interlocutors que integren els dos àmbits estudiats, es proposaven 6 possibilitats de resposta, 2 per a cadascuna de les dues llengües oficials a Catalunya, 3 sobre usos bilingües, i una per a la resta de llengües, amb la formulació següent:

Vostè en parlar amb... (o en anar a...) hi parla...

- només en català
- més en català que en castellà
- igual en català i en castellà
- més en castellà que en català
- només en castellà
- en altres idiomes
- no ho sap, no correspon

En els gràfics que segueixen presentem els percentatges de persones que han respost les diferents opcions. En la major part hem agrupat aquestes possibilitats en català, castellà i altres respostes pel poc rendiment de les opcions relatives als usos bilingües o a altres llengües.

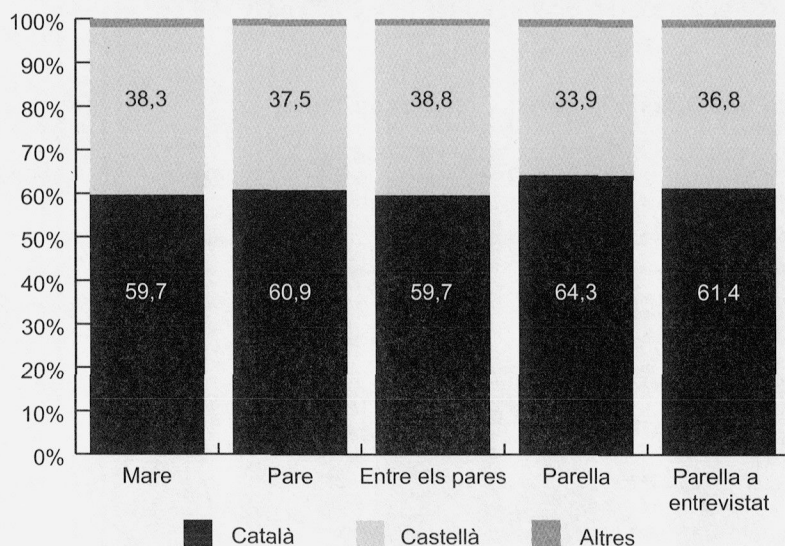
3.4.1. Usos lingüístics en l'àmbit familiar

3.4.1.1. Llengua habitual

Abans de parlar dels usos de les persones entrevistades amb els diferents integrants d'aquest àmbit, considerarem quina és la llengua habitual d'aquestes persones segons la percepció de la persona entrevistada. És a dir, quin és l'entorn lingüístic familiar. Per saber-ho hem demanat quina es considera que és la llengua habitual del pare, de la mare i de la parella,

quina és la llengua dels pares entre ells i quina la llengua en què la parella parla a la persona entrevistada (quan hi hagi parella). Els resultats són els que presenta el gràfic 28.

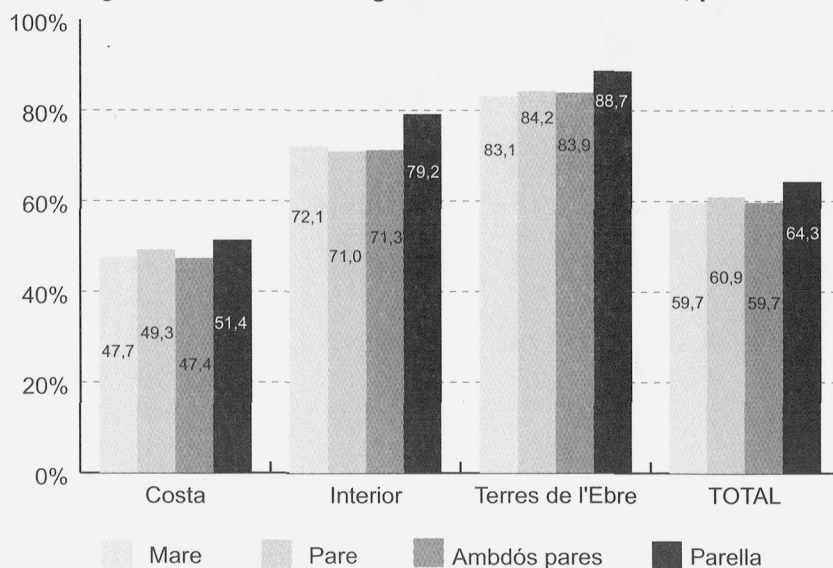
Gràfic 28. Llengua parlada en l'entorn familiar (llengua habitual de...)

La llengua habitual dels pares és a la ratlla del 60%, i queda per sota dels resultats globals relatius a la llengua habitual de les persones entrevistades, que és del 65%.

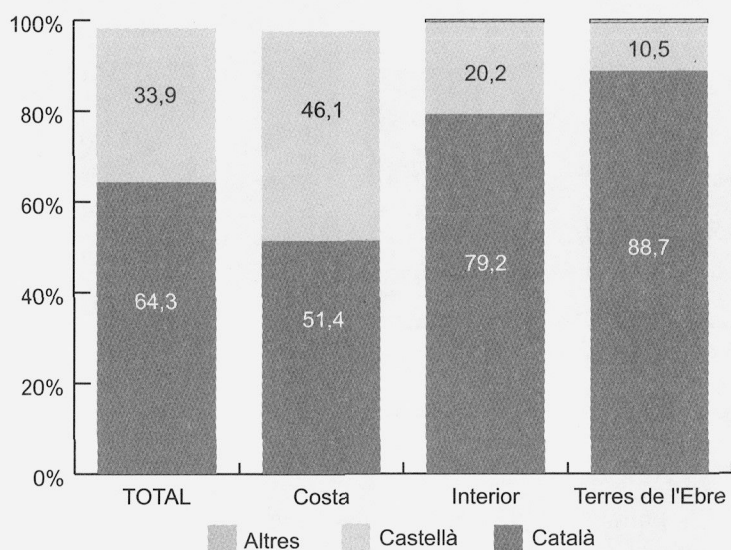
En considerar les dades per les tres zones geogràfiques, apareix la diferència entre la Costa i les dues altres zones, amb una major presència del català com a llengua habitual. El major pes demogràfic de la zona Costa fa que els resultats totals siguin més a prop d'aquesta que no de les altres dues, com es veu al gràfic 29.

Gràfic 29. Llengua habitual dels integrants de l'àmbit familiar, per zones

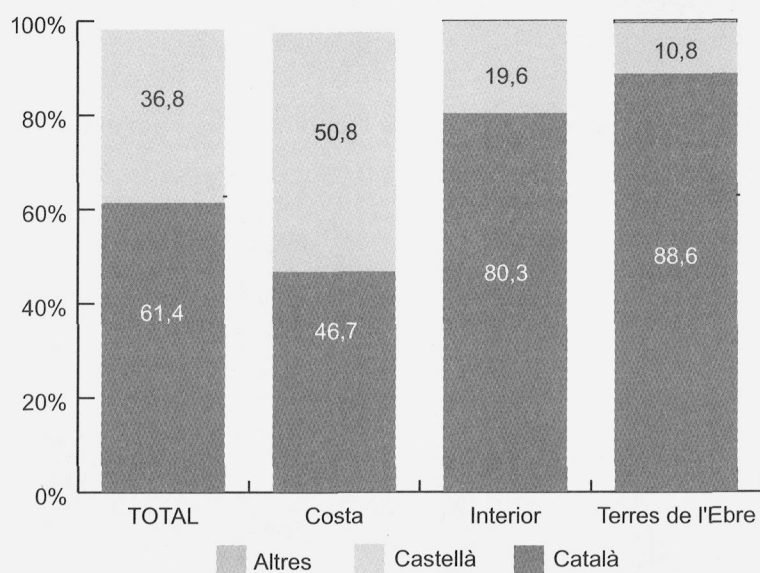

En considerar les dades relatives a la llengua habitual del pare i de la mare, per zones, veiem que no hi ha diferències significatives entre unes i altres. En considerar la llengua habitual que usen els pares entre ells, els resultats són pràcticament coincidents amb els que acabem d'exposar, i per aquesta raó no els presentem. Pel que fa a la llengua habitual de la parella, i la que aquesta persona usa amb l'entrevistada, les dades són força semblants a les obtingudes en el cas de la mare i el pare, com es veu en els gràfics 30 i 31.

Gràfic 30. Llengua habitual de la parella, en percentatges

Gràfic 31. Llengua que parla la parella a la persona entrevistada, en percentatges

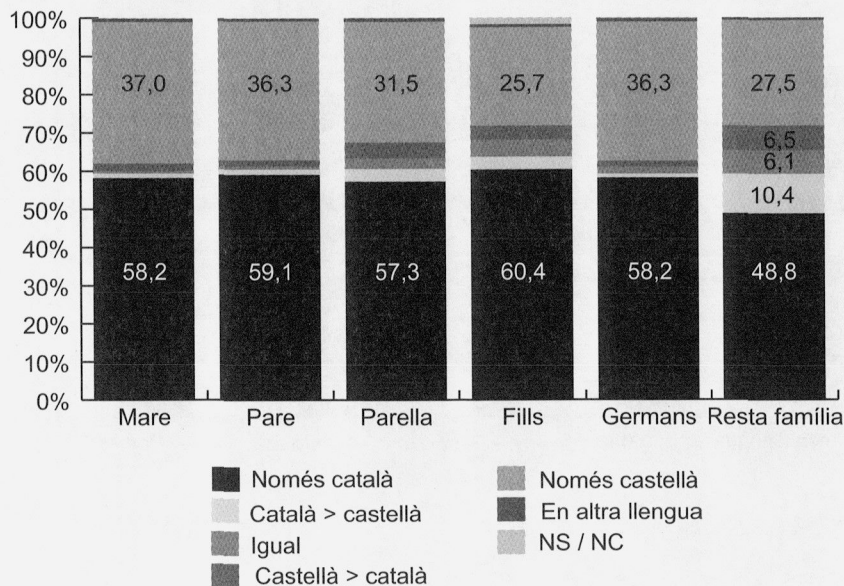

Si comparem els dos gràfics precedents, veiem que hi ha una alta coincidència entre la llengua habitual de la parella i la llengua que aquesta parla a la persona entrevistada, llevat del cas de la zona Costa, en què és major la proporció de parelles que tenen el català com a llengua habitual que no la de parelles que parlen en català a les persones entrevistades.

3.4.1.2. Usos lingüístics dels entrevistats

Comencem exposant els resultats per als diferents interlocutors que integren l'àmbit familiar. Són els que apareixen en el gràfic 32.

Gràfic 32. Llengua parlada en l'àmbit familiar amb...

El primer que veiem és que en les relacions de les persones entrevistades amb els integrants del nucli familiar (els parents de primer grau) les pràctiques bilingües hi són molt poc presents, i que l'oscil·lació és molt petita (de tres punts, el que en fa una diferència no significativa). Només en el cas resta de la família, que és de composició més variada, els usos bilingües arriben al 23%.

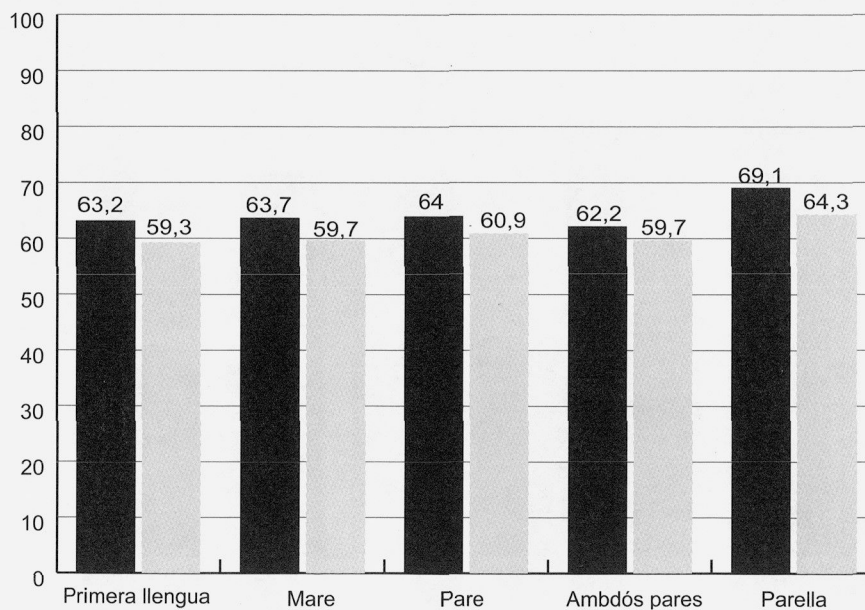
Si agafem aquesta dada i la comparem amb la corresponent de l'any 1997, trobem que s'ha produït una lleugera baixada en la proporció d'ús del català. Creiem que només és significatiu el descens en la llengua parlada amb la parella, de vora 5 punts. La diferent composició de les mostres ens fa ser prudents en comparar-les. Aquesta tendència a la baixada és general en comparar les dades dels dos estudis. Pot ser indicativa, però no és significativa. Caldrà comparar aquestes dades amb les derivades de l'Enquesta d'usos lingüístics de l'any 2003 (vegeu el gràfic 33).

Considerem ara l'ús exclusiu del català que fan les persones entrevistades amb els diferents membres de l'àmbit familiar, en total i per zones, i comparem-ho amb la proporció d'ús del català declarada per les persones entrevistades. Els resultats són els que apareixen en el gràfic 34.

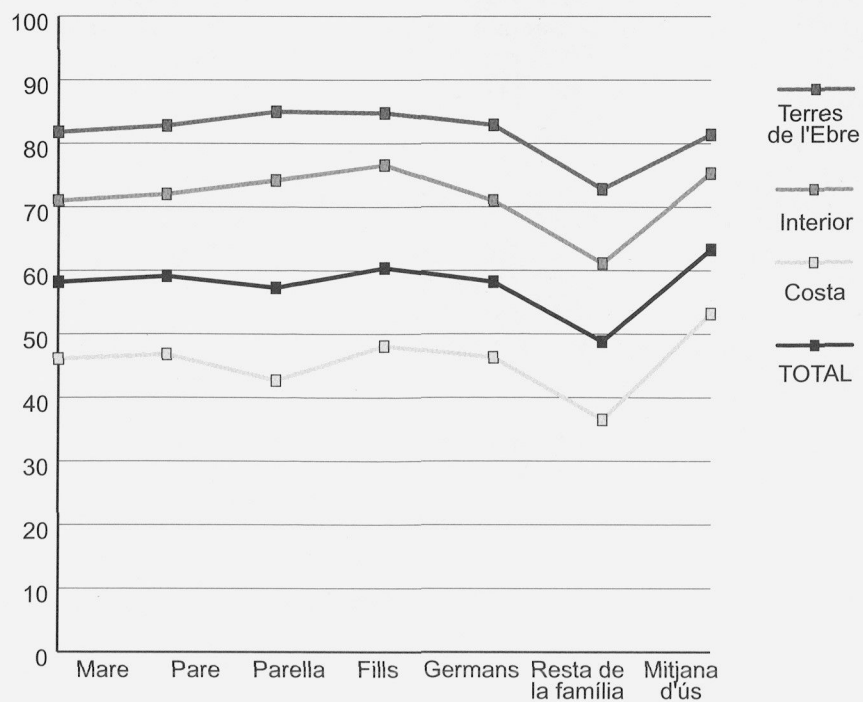
Com hem anat trobant, la mitjana referida al total queda per sota de les zones Interior i les Terres de l'Ebre. Els resultats més desfavorables per al català es donen a la zona Costa. Al mateix temps, només en aquesta zona la mitjana d'ús del català és notablement més alta que en el conjunt de la família. Els interlocutors amb els quals s'utilitza menys el català són arreu els que integren la resta de la família.

Per tal de sintetitzar la informació, hem generat una nova variable, anomenada *llengua de relació familiar*, resultat de fer la mitjana percentual de totes les variables de l'ús en l'àmbit

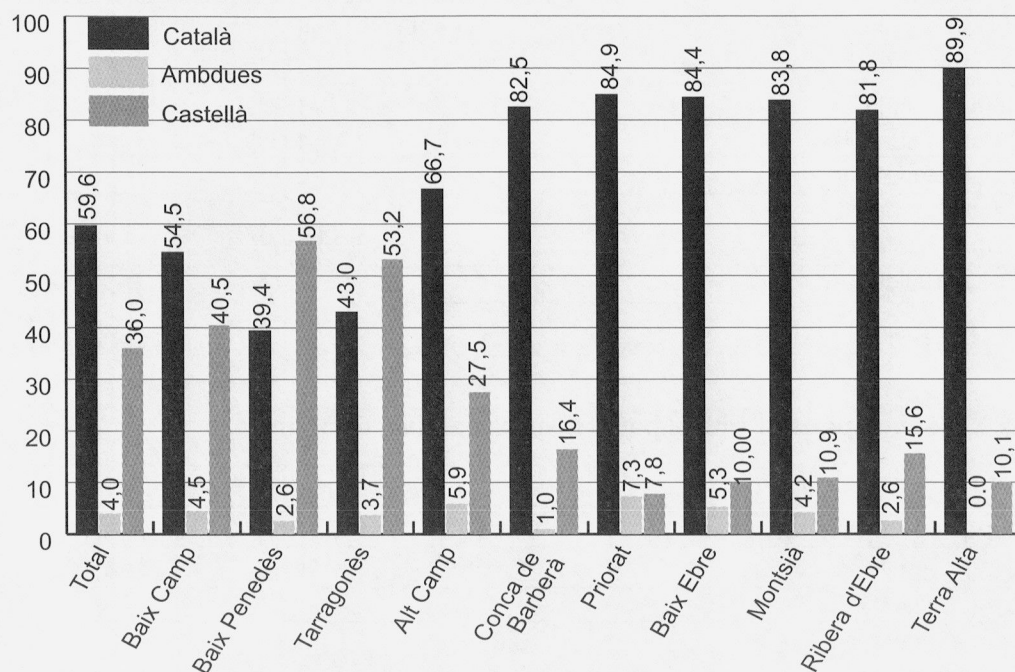
Gràfic 33. Ús del català en l'entorn familiar, 1997-2002

Gràfic 34. Ús exclusiu del català en l'àmbit familiar, per zones

Gràfic 35. Llengua de relació familiar, per comarques

familiar, que ens dona una informació general sobre l'ús del català en les famílies tarragonines. Els resultats, desglossats per comarques, són els que presenta el gràfic 35.

Destaquem l'escassa presència de l'ús d'ambdues llengües, que en cap comarca no supera el 6%. Apareixen les dues Tarragonès, la de la Costa Daurada (zona Costa) i la resta del territori, i l'Alt Camp és una zona de transició més semblant a la de la Costa que no a la resta. Les Terres de l'Ebre presenten un ús del català que és quasi exclusiu. La mida de l'hàbitat també presenta una relació inversa amb el grau d'ús del català, com en altres variables lingüístiques.

3.4.1.3. Llengua habitual i llengua usada en l'àmbit familiar

Aprofundim en l'anàlisi de les dades relatives a l'àmbit familiar veient quina és la llengua considerada habitual i la seva relació amb la llengua dels integrants de l'àmbit familiar. Com resulta previsible, hi ha una alta correspondència, tant per al català com per al castellà. Les persones que parlen "altres llengües" mostren una desviació cap a l'ús del castellà, llevat del cas de la parella. El seu escàs nombre global fa aquesta dada poc significativa, però.

Taula 8. Llengua parlada amb la mare i llengua habitual de la mare

Llengua parlada amb la mare	Llengua habitual de la mare		
	Català	Castellà	Altres
Només català	96,1%	1,9%	
Català > castellà	1,4%	1,0%	
Català = castellà	0,5%	0,7%	3,0%
Castellà > català	0,4%	4,6%	
Només castellà	1,6%	91,6%	51,8%
Una altra llengua		0,2%	45,2%

Base: han conegut mare

Taula 9. Llengua parlada amb el pare i llengua habitual del pare

Llengua parlada amb el pare	Llengua habitual del pare		
	Català	Castellà	Altres
Només català	95,1%	1,3%	4,1%
Català > castellà	1,7%	1,0%	
Català = castellà	0,8%	0,7%	4,3%
Castellà > català	0,8%	3,1%	
Només castellà	1,7%	93,4%	49,0%
Una altra llengua		0,5%	42,6%

Base: han conegut pare

Taula 10. Llengua parlada amb la parella i llengua habitual de la parella

Llengua parlada amb la parella	Llengua habitual de la parella		
	Català	Castellà	Altres
Només català	86,4%	4,5%	12,1%
Català > castellà	3,4%	3,3%	---
Català = castellà	2,1%	4,1%	6,6%
Castellà > català	1,5%	8,2%	17,9%
Només castellà	6,6%	79,9%	7,8%
Una altra llengua			55,7%

Base: tenen / han tingut parella

Taula 11. Llengua parlada per la parella i llengua habitual de la parella

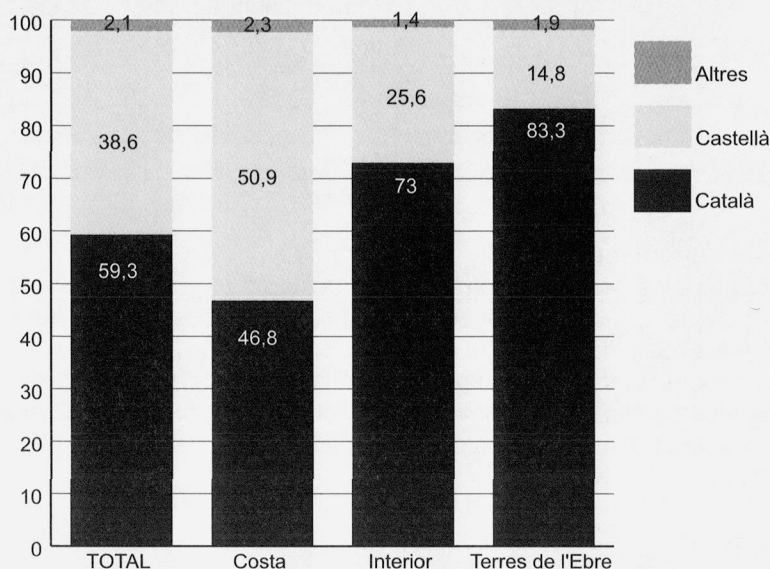
Llengua que li parla -ava a la parella	Llengua habitual de la parella		
	Català	Castellà	Altres respostes
Català	91,5%	7,1%	10,9%
Castellà	8,2%	92,5%	11,7%
Altres	0,3%	0,4%	77,4%

Base: tenen / han tingut parella

3.4.2. Primera llengua apresada i llengua habitual

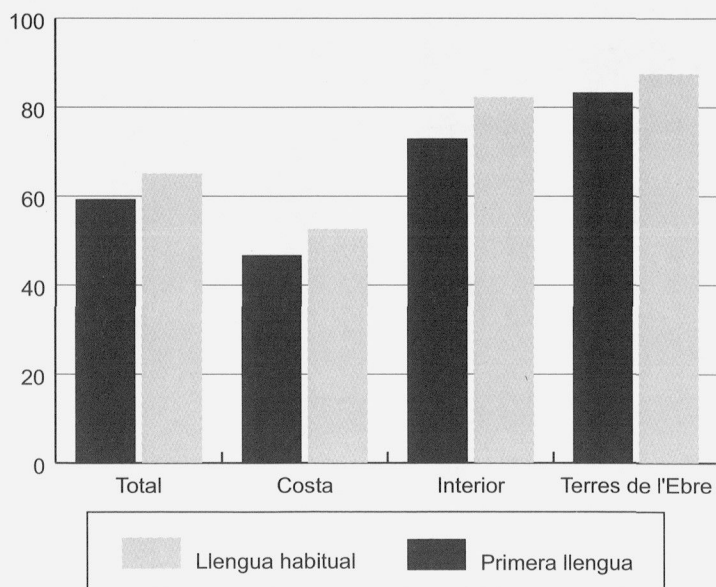
El 59,3% de les persones entrevistades afirmen haver tingut el català com a primera llengua parlada a casa de petits (vegeu el gràfic 36). Aquest percentatge es distribueix geogràficament amb la mateixa estructura de respostes vista en anteriors apartats, amb un major nivell a Terres de l'Ebre (83,3%) i menor a la Costa (46,8%).

Gràfic 36. Primera llengua parlada a casa, per zones, en percentatges

Si comparem aquesta dada amb la de la llengua considerada habitual, veiem que hi ha un creixement generalitzat, com es veu en el gràfic 37.

Gràfic 37. Català com a llengua habitual i primera llengua parlada a casa, per zones, en percentatges

Si mirem quina és la correlació entre la primera llengua parlada a casa de petit i la que a hores d'ara consideren com a llengua habitual, trobem els resultats que presenta la taula 12. En el cas del català, el consideren com a llengua habitual el 98,2% dels que varen tenir-lo com a primer idioma a casa seva. En el cas del castellà, aquesta coincidència és del 82,9%.

Taula 12. Llengua habitual i primera llengua parlada a casa

Llengua habitual	Primera llengua parlada a casa de petit		
	Català	Castellà	Altres
Català	98,2%	16,0%	33,5%
Castellà	1,8%	82,9%	44,0%
Altres	---	1,1%	22,5%

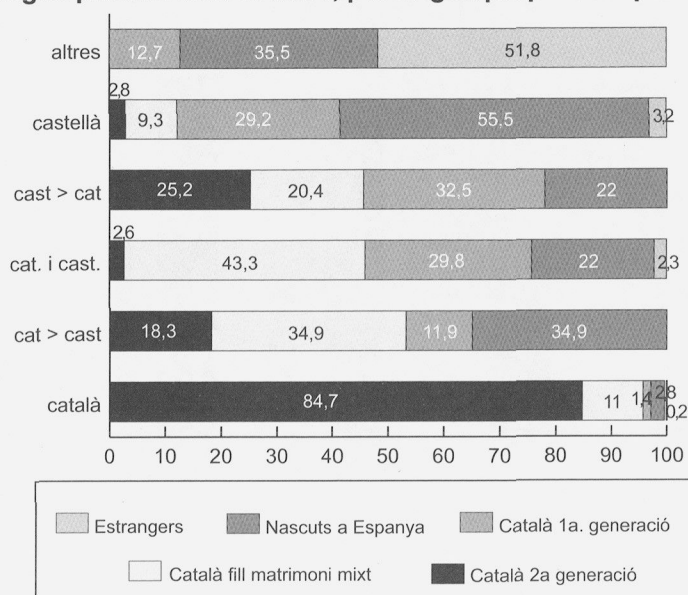
3.4.3. Transmissió lingüística

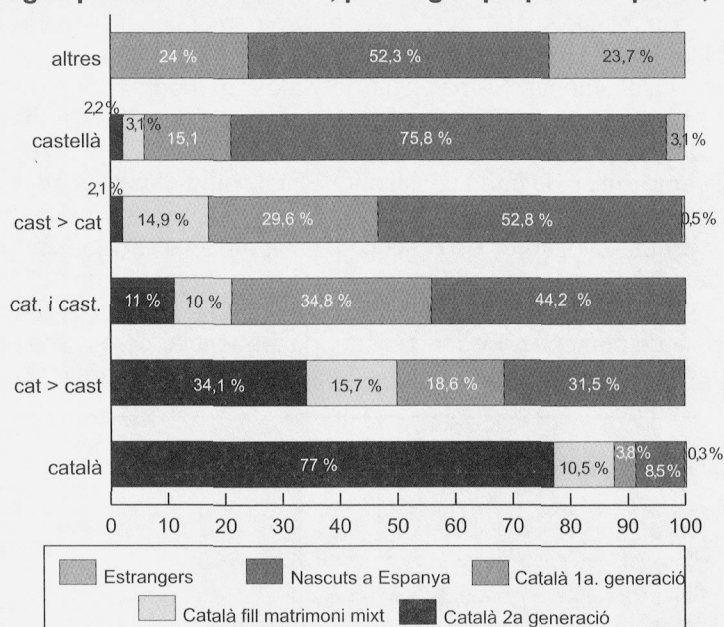
Acabem de veure que les persones entrevistades declaren un grau d'ús habitual major que el de la primera llengua apresada. Aquest creixement ha anat a costa de les persones que van parlar en primer lloc el castellà en profit d'una major proporció de parlants de català. Una altra manera d'enfocar aquest tema és la comparació de la proporció d'ús del català de l'entrevistat amb els seus pares, i de la persona entrevistada amb els seus fills. En aquest estudi, a diferència del que ha aparegut en altres, les diferències són escasses. En l'estudi de 1997, per al mateix territori, la diferència era de 63% a 71%.

Una tercera possibilitat és la de tenir present la intensa relació existent entre el lloc de naixement propi i la llengua, i veure què succeeix quan comparem el lloc de naixement propi i dels pares, i la llengua parlada amb la mare i amb els fills, tal com ens mostren els gràfics 38 i 39.

La transmissió lingüística i el canvi de llengua, basant-se en aquestes dades, van ser tractats en un article d'Encinas i Romaní (*Llengua i Ús* 28, p. 60-64). Hi remetem les persones interessades i en transcrivim les conclusions:

Gràfic 38. Llengua parlada amb la mare, per origen propi i dels pares, en percentatges

Gràfic 39. Llengua parlada amb els fills, per origen propi i dels pares, en percentatges

- La transmissió lingüística intergeneracional és favorable a la llengua catalana.
- A mesura que augmenta l'edat de les persones entrevistades, la transmissió lingüística és més estable.
- Hi ha un traspàs de persones castellanoparlants cap a un ús elevat del català, encara que en un nombre discret. Ho considerem, per tant, tendència. El nombre de persones que passen del català primera llengua apresada en la infància a castellà llengua habitual presenta unes taxes d'ús del català força altes.
- En els casos de matrimonis mixtos on no hi ha una tercera llengua, hi ha una clara influència de la llengua de la mare sobre la llengua dels fills.

Acabem aquest punt considerant la mitjana del nombre de fills i la llengua habitual. Veiem en la taula 13 que la mitjana de fills és lleugerament superior entre les persones entrevistades que tenen el castellà com a llengua habitual (1,48), que entre les que tenen el català com a llengua habitual (1,35).

Taula 13. Nombre de fills i llengua habitual, en percentatges

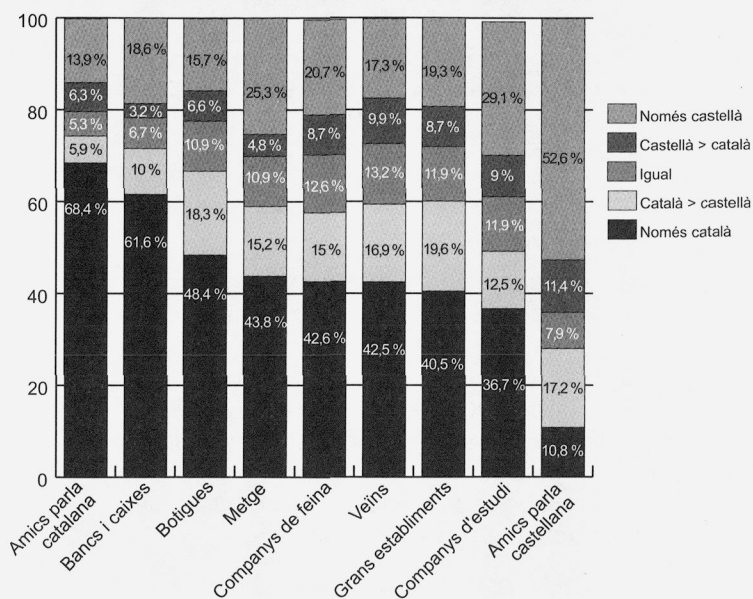
	Total	Llengua habitual		
		Català	Castellà	Altres
Cap fill	34,6	35,0	33,3	58,6
Un fill	16,0	16,1	16,4	
Dos fills	31,7	33,4	29,2	
Tres fills	12,1	10,8	14,1	26,3
Més de tres fills	4,8	3,8	6,5	15,1
No contesta	0,7	0,9	0,4	
Mitjana (de fills)	1,38	1,34	1,47	1,39

Base: total d'entrevistes.

3.4.4. Usos lingüístics en l'àmbit social

Pel que fa a l'àmbit de la relació social, cal fer esment en primer lloc a l'àmplia gamma d'usos bilingües, que oscil·len entre el 17,5% amb els amics de parla catalana i el 40% amb els veïns o en els grans establiments. El major ús del català es dona amb els amics de parla catalana i en anar a bancs i caixes (68,4% i 61,6%, respectivament). Són les dues úniques situacions en què l'ús exclusiu del català supera el 50%. El menor grau d'ús es dona amb companys d'estudi i amb amics de parla castellana. El baix grau d'ús del català amb els companys d'estudi es pot atribuir al gran nombre de persones nascudes fora de Catalunya, que majoritàriament van arribar-hi després de l'escolarització. Allí on s'escolaritzaren, el català no hi era present. El castellà només és predominant en les converses amb els amics de parla castellana, amb un 52,6%. El 10,8% de persones que parlen a aquests en català correspon a un nombre molt petit de persones. Poden indicar una tendència, però no és una dada estadísticament significativa. El detall de cada situació es pot veure en el gràfic 40.

Gràfic 40. Llengua parlada en relacions socials, en percentatges

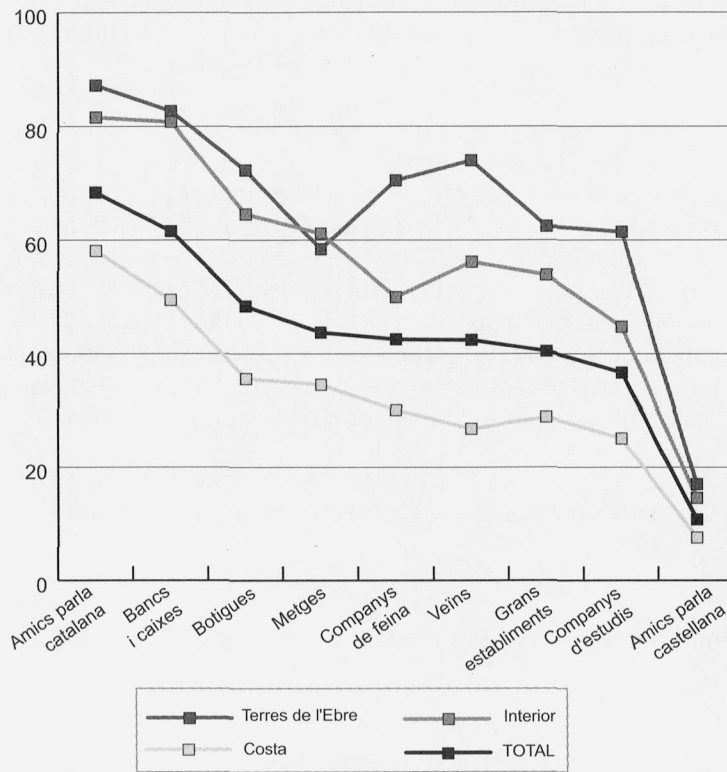
Desagregant la informació per zones i comarques, trobem que és a les Terres de l'Ebre on l'ús del català assoleix els valors més alts. La zona Interior presenta valors semblants, una mica inferiors. A la Costa els valors són força més baixos, ja que només se supera el 50% d'ús del català en bancs i caixes i en parlar amb amics catalanoparlants. En el gràfic 41 es presenten les dades referides a l'ús exclusiu del català en l'àmbit social, desglossades per zones, i en ordre descendent respecte al conjunt.

Hi veiem que el gran pes de la Costa fa que els valors del conjunt siguin pràcticament paral·lels als d'aquesta zona. Les Terres de l'Ebre presenten la singularitat de la notable baixada en l'ús del català respecte del conjunt i de la zona més similar, l'Interior.

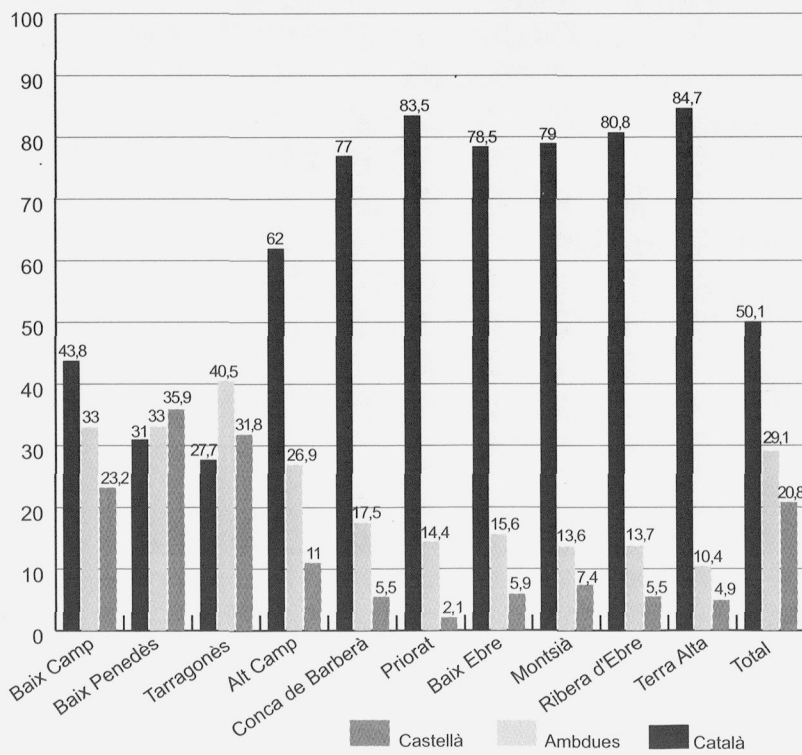
Tal com hem fet en el gràfic 35, considerem quina és la llengua usada en els usos socials en les comarques tarragonines, agrupant les opcions lingüístiques en català, castellà i ambdues. Els resultats són els que presenta el gràfic 42.

Dues comarques contrasten amb la resta: el Tarragonès, en la qual l'ús de les dues llengües és l'opció més destacada (40,5%), i el Baix Penedès, única comarca en la qual el castellà és la llengua predominant en aquest àmbit (35,9%), seguida molt de prop per les altres dues

Gràfic 41. Ús exclusiu del català en l'àmbit social per zones

Gràfic 42. Llengua usada en l'àmbit social, per comarques

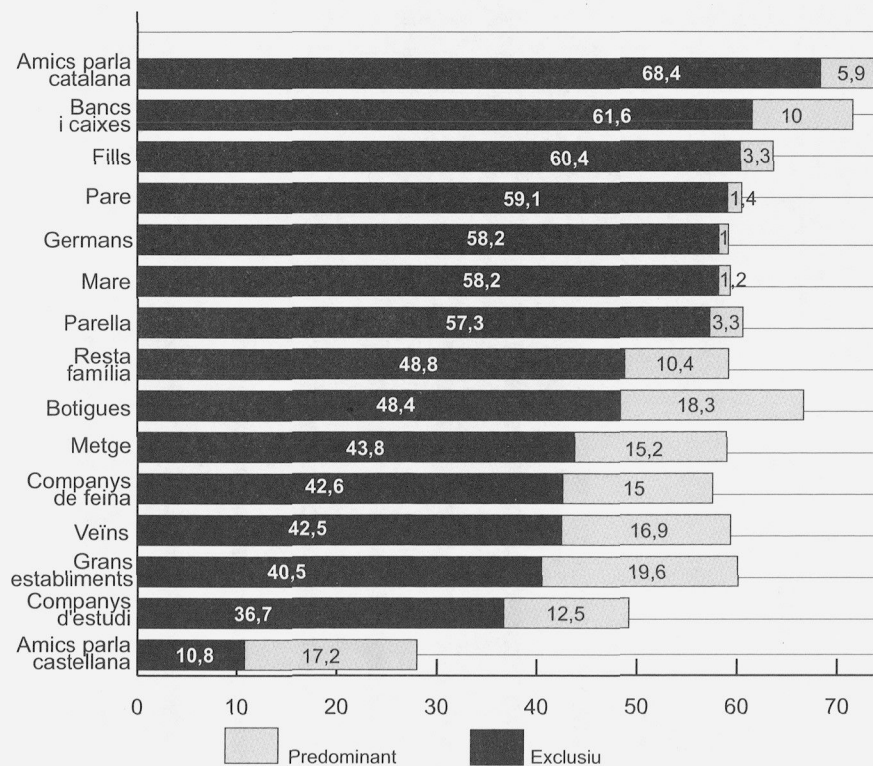
opcions. L'Alt Camp ocupa una posició intermèdia, i la resta de les comarques formen un bloc força homogeni. La mitjana de l'ús del català queda en el 50%, i l'ús exclusiu del castellà en un 20,8%. Si considerem la mida de l'hàbitat apareix novament la correlació inversa entre grau d'ús i mida de la localitat.

3.4.5. Comparació dels àmbits familiar i social

El primer que s'observa en comparar els gràfics 32 i 40 és que la proporció d'usos bilingües és molt més alta en totes les situacions proposades en l'àmbit social que no pas amb els interlocutors de l'àmbit familiar. L'ús del català, distingint entre ús exclusiu (només en català) o predominant (més en català que en castellà) es resumeix en el gràfic 43, tant per a les relacions familiars com per a les relacions socials. Com ja hem esmentat abans, l'ús exclusiu del català és major a l'àmbit familiar, amb excepció, en l'àmbit social, de la parla amb amics catalanoparlants (un grup lingüísticament homogeni, evidentment). A l'àmbit familiar, l'ús exclusiu del català registra nivells similars en el cas de la família més propera (parens, fills, germans).

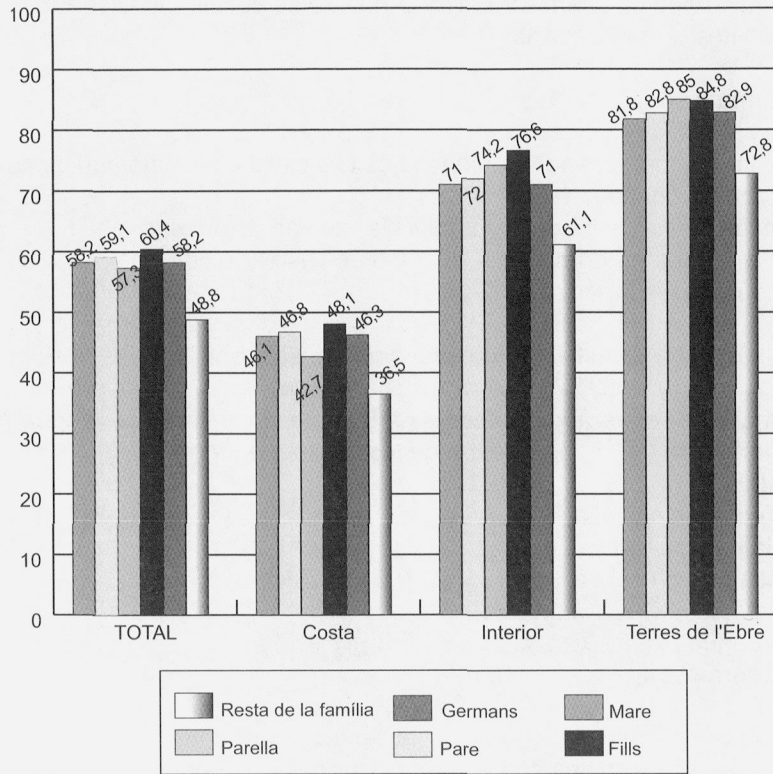
Pel que fa a l'àmbit de les relacions socials analitzades, i tret dels amics de parla catalana, només en el cas de bancs i caixes d'estalvis s'assoleix una proporció d'ús exclusiu en català per damunt del 50%.

Gràfic 43. Ús exclusiu o predominant del català en els àmbits familiar i social, en percentatges

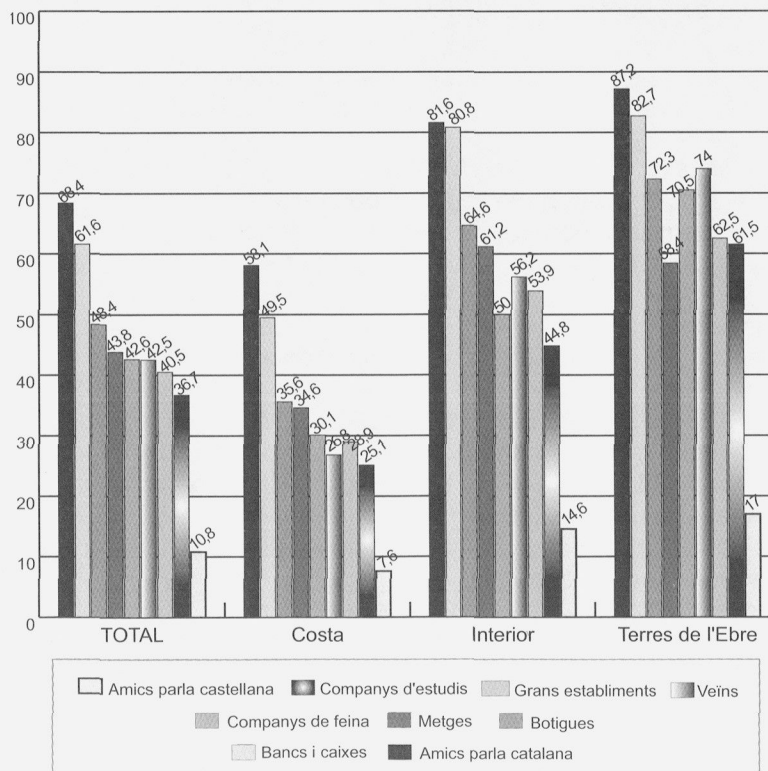

Si analitzem les dades de manera desglossada per zones geogràfiques, l'ús exclusiu del català tant en relacions familiars (gràfic 44) com en relacions socials (gràfic 45) mostra una estructura de respostes similars i semblant als nivells d'ús ja vistos en punts anteriors, amb una major utilització del català a la zona Terres de l'Ebre, mentre que la Costa registra nivells d'ús exclusiu de català inferiors.

Gràfic 44. Ús exclusiu del català en l'àmbit familiar, per zones, en percentatges

Gràfic 45. Ús exclusiu del català en l'àmbit social, per zones, en percentatges

En funció de les respostes anteriors, hem classificat les persones entrevistades en tres grups, en relació amb la llengua d'ús familiar i amb la de relació social, mitjançant una anàlisi conjunta de les respostes en cada apartat.

Els tres grups formats són els següents:

- Català com a llengua predominant (en funció de l'ús exclusiu o majoritari d'aquesta llengua en els casos corresponents).
- Ambdues llengües (si no hi ha un predomini clar de cap de les dues).
- Castellà com a llengua predominant (en funció de l'ús exclusiu o majoritari d'aquesta llengua en els casos corresponents).

Els tres grups s'han obtingut mitjançant el procediment següent:

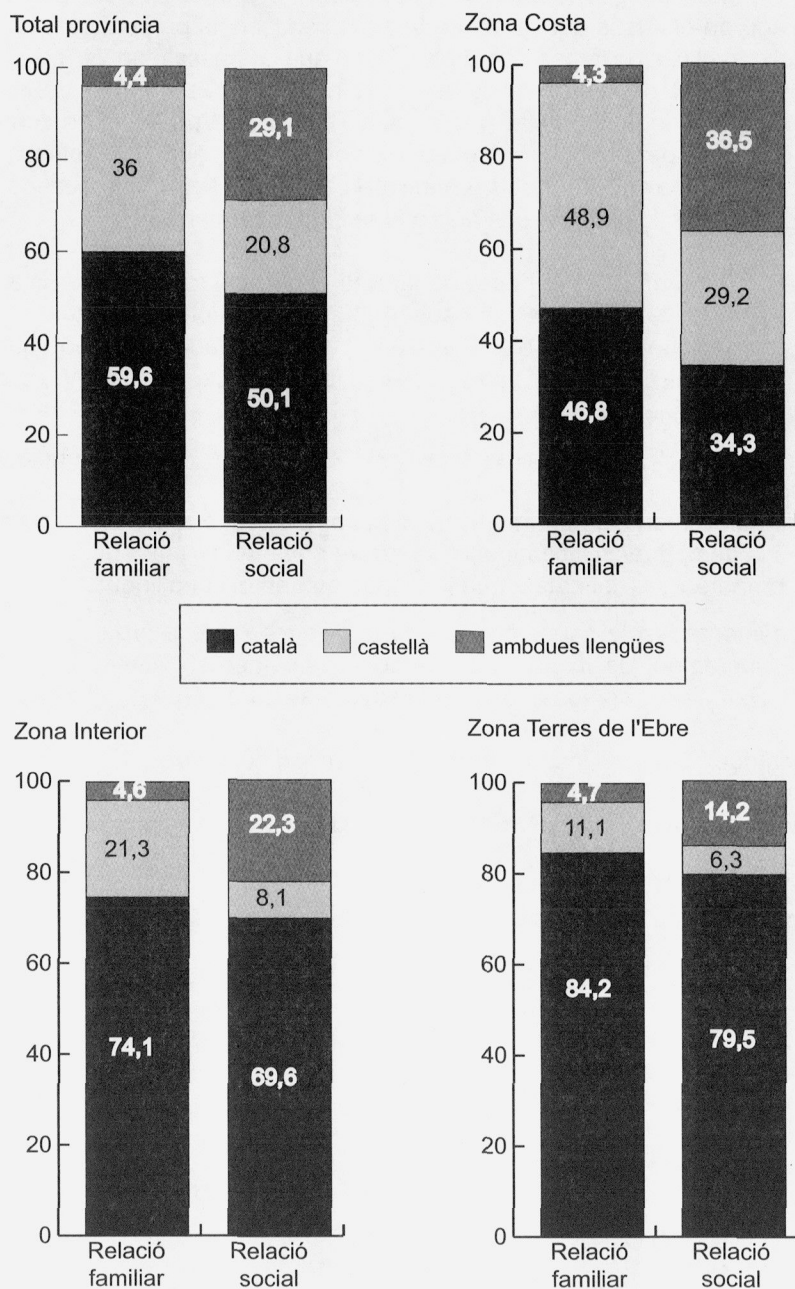
- Es van assignar uns valors a les respostes a les qüestions sobre la llengua parlada amb persones de la família (pare, mare, etc.), de la manera següent:

Només en català	1
Més en català que en castellà	2
Igual en català i en castellà	3
Més en castellà que en català	4
Només en castellà	5
En una altra llengua	6
No en té / No correspon	7
- Donats aquests valors associats a l'escala, la llengua familiar ha estat assignada en relació amb el conjunt de les respostes sobre llengua parlada a l'entorn de la família:
 - *Català*: mitjana de resposta entre 1,0 i 2,4 en el conjunt de les qüestions. Els casos "en una altra llengua" i "no en té / no correspon" no compten per a aquesta mitjana.
 - *Ambdues llengües*: mitjana de resposta entre 2,5 i 3,4 per al mateix cas anterior.
 - *Castellà*: mitjana de resposta entre 3,5 i 5,0.
- Per a la llengua de relació social, tenint en compte les preguntes sobre la llengua parlada amb veïns, amics, entorn laboral o escolar, a botigues, etc., l'agrupació pren valors de partició diferents:
 - *Català*: mitjana de resposta entre 1,0 i 2,0 en el conjunt de les qüestions. Els casos de "en una altra llengua" i "no correspon" no compten per a aquesta mitjana.
 - *Ambdues llengües*: mitjana de resposta entre 2,1 i 3,9 per al mateix cas anterior.
 - *Castellà*: mitjana de resposta entre 4,0 i 5,0.

Els resultats obtinguts mitjançant aquest sistema es resumeixen gràficament a la pàgina següent, on presentem els resultats desglossats per zones. En síntesi, tenim que:

- L'ús compartit d'ambdues llengües és més freqüent a l'àmbit de relacions familiars, cosa lògica donada la major homogeneïtat dels casos (vegeu el gràfic 45). A la zona Costa és on es fa més evident la diferència d'ús del català com a llengua familiar o de relació social, àmbit en què el castellà assoleix un pes major.
- Predomina l'ús de la llengua catalana tant pel que fa a les relacions familiars com en les socials, però especialment en el primer cas.
- Com és de preveure, l'ús del català com a llengua familiar i com a llengua de relació social està interrelacionat. El creuament de les dues variables que presenta la taula 14 ens mostra que la coincidència del català és del 78,6%, mentre que la del castellà és només del 57,5%.

Gràfic 46. Llengua de relació familiar i social: comparació (total i per zones)

Taula 14. Llengua familiar i llengua de relació social

	Llengua familiar			
	Català	Castellà	Ambdues llengües	Altres
Llengua de relació social				
Català	78,6%	4,5%	38,9%	
Castellà		57,5%		42,2%
Ambdues llengües	21,4%	38,0%	61,1%	57,8%

3.4.5.1. Comparació dels àmbits familiar i social entre 1997 i 2002

Si comparem les dades obtingudes els anys 1997 i 2002, el primer que destaca és la disminució generalitzada en els usos del català en totes les situacions proposades. La diferència màxima s'assoleix en el cas de la parla amb els fills, en què es passa d'un 71,8% el 1997 a un 60,4% el 2002. La mitjana de la disminució és al voltant del 5%. També s'ha trobat un lleuger increment de l'ús de les llengües altres que el català i el castellà. Les xifres corresponen a massa poques persones per poder fer-ne extrapolacions al conjunt de la població. En l'àmbit social el descens és també al voltant dels 5 punts percentuals, xifra amb la qual no podem dir que els canvis siguin significatius, però sí que poden indicar tendència.

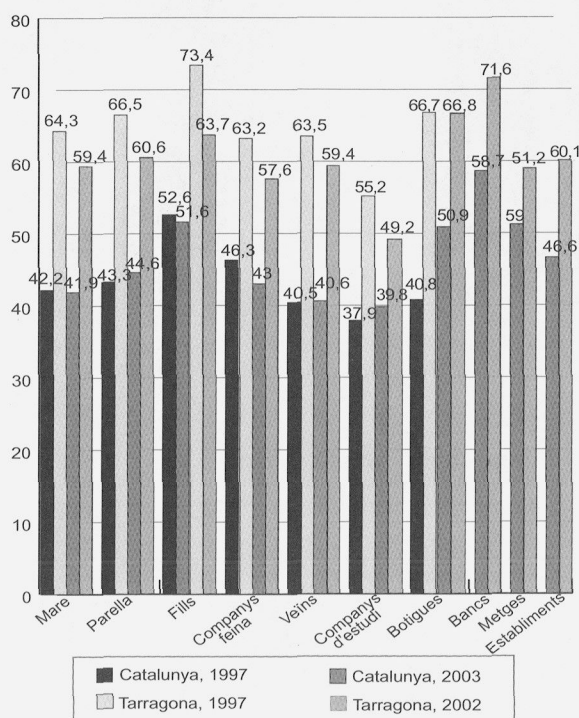
No disposem de prou informació per poder donar una explicació fonamentada a aquest descens general de l'ús del català, ni de les causes que l'hagin motivat. Només amb dos treballs no es pot afirmar que es tracti d'una tendència generalitzada ni tampoc que arreu de Catalunya hagi de passar el mateix. Caldrà fer atenció a aquesta possibilitat. Proposem les hipòtesis explicatives següents:

- Natalitat diferencial per llengua familiar, a favor del castellà. Aquesta diferència va minvant amb el pas del temps.
- Transmissió lingüística en els matrimonis mixtos, només lleugerament favorable al català.
- Els grans canvis demogràfics viscuts en els darrers anys, amb una tendència al decreixement en les competències del català que ja s'apuntava en el cens lingüístic de 2001.

Bofarull, en les esmentades Jornades de Tarragona, suggeria que la província de Tarragona ha viscut un fort increment de migració de persones provinents d'altres zones i de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, persones que en la seva majoria no eren catalanoparlants.

Part de les dades que hem comentat es presenten en el gràfic 47, on posem a tall d'exemple l'ús exclusiu o majoritari del català en algunes de les situacions proposades en els estudis de 1997 (Tarragona i Catalunya), 2002 (Tarragona) i 2003 (Catalunya).

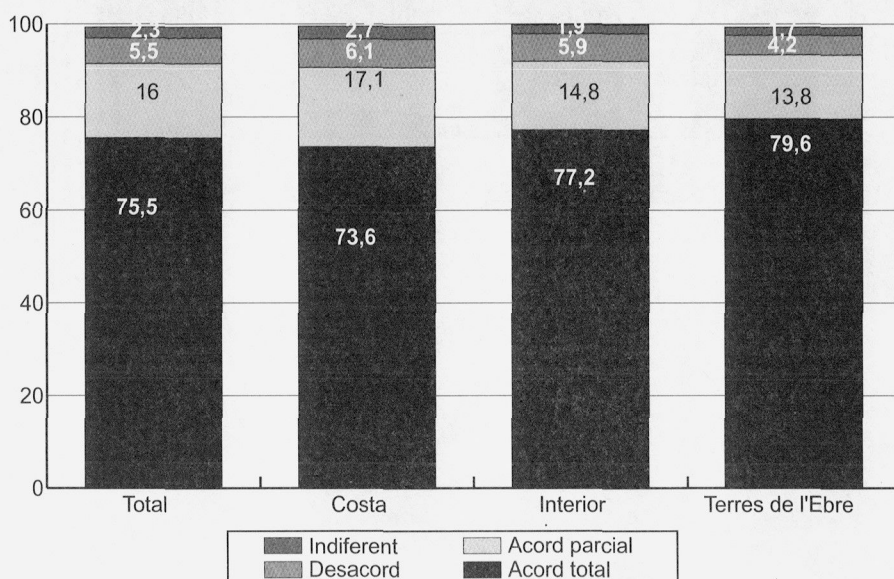
Gràfic 47. Comparació de l'ús del català en diferents àmbits, 1997-2002-2003

3.5. Percepció del fet lingüístic a Catalunya

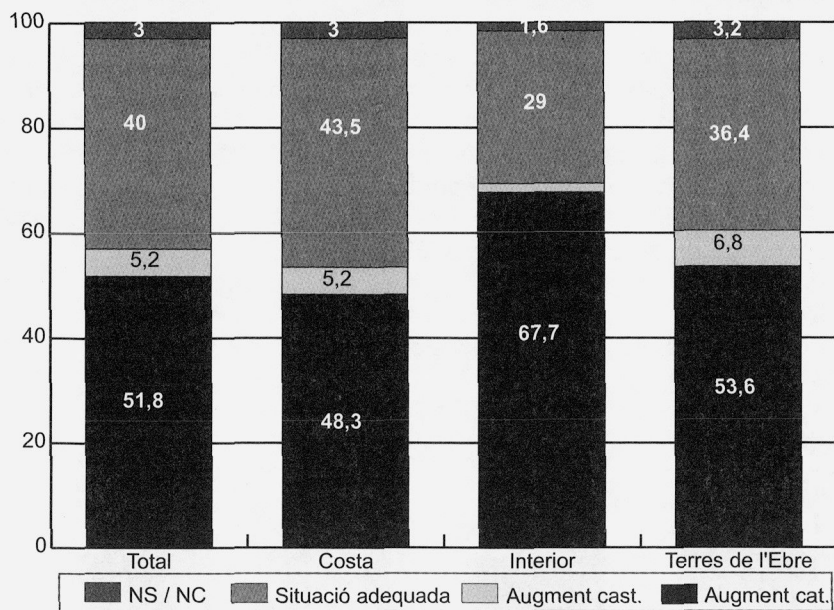
Una molt àmplia majoria de les persones entrevistades opinen que a Catalunya tothom hauria de saber català i castellà. Un 75,5% es declara "totalment d'acord" amb aquesta proposta i un 16% hi està "més aviat d'acord". La zona de Terres de l'Ebre és la més favorable al concepte consultat. Només hi ha un col·lectiu social, l'integrat per les persones que són a l'atur, en què tot i el grau majoritari d'acord, superior al 50%, una part d'aquests manifesta el seu desacord (un 18%). Pensem que la consideració del coneixement del català com un facilitador a l'hora de trobar un lloc de treball, tant en general com un de qualificat, pot explicar aquestes respostes. També cal fer atenció al fet que el 86,6% de persones de classe baixa opinen que a Catalunya tothom hauria de saber parlar català (86,6%).

Gràfic 48. Acord amb la necessitat de saber català i castellà a Catalunya, en percentatges

Les persones entrevistades tendeixen a opinar que a Catalunya hauria d'augmentar l'ús del català (51,8%) o que la situació d'ús actual entre català i castellà a Catalunya és adequada (40%). Només un 5,2% dels enquestats pensen que hauria d'augmentar l'ús del castellà. Aquest cop, la zona Interior és la que es mostra més favorable a l'augment d'utilització del català. A la zona Terres de l'Ebre un 6,8% opina que caldria incrementar l'ús del castellà. Ho relacionem amb el fet que és la zona on l'ús del català és més alt i, per tant, un lleuger increment del castellà no hi és percebut com una amenaça.

Gràfic 49. Preferències quant a l'evolució del català i castellà a Catalunya, en percentatges

4. Anàlisi multivariables

S'han dut a terme dues anàlisis multivariables sobre les dades de l'estudi:

Una segmentació AID

Una anàlisi APSD (anàlisi de perfil sociodemogràfic).

4.1. Segmentació AID

Aquesta anàlisi s'ha dut a terme amb l'objectiu de subdividir o segmentar el conjunt de la població objecte d'estudi en una sèrie de subconjunts en funció del seu comportament respecte d'una variable dependent (en aquest cas, el percentatge d'ús del català), que, al mateix temps, és explicada per un conjunt de variables independents o explicatives.

En síntesi, les variables utilitzades han estat les següents:

- *Variable explicada*: Percentatge d'ús del català, una variable numèrica compresa entre 0 i 100.

- *Variables explicatives* (qualitatives; les que no n'eren, les hi hem transformat):

Edat:

- 15 a 24 anys
- 25 a 34 anys
- 35 a 44 anys
- 45 a 54 anys
- 55 a 64 anys
- 65 o més anys

Sexe: home, dona

Lloc de naixement propi:

- Fora dels Països Catalans
- Als Països Catalans

Lloc de naixement dels pares:

- Cap d'ells als Països Catalans
- Un d'ells als Països Catalans
- Ambdós als Països Catalans

Nivell d'estudis:

- Sense estudis, no sap llegir o escriure o ho fa amb dificultat
- Sap llegir i escriure
- Estudis primaris
- Estudis secundaris
- Estudis superiors
- No ho sap, no contesta

Activitat: Actius, en atur, jubilats, mestresses, estudiants

Zona: Costa, Interior, Terres de l'Ebre

Hàbitat:

- Menys de 5.000 habitants
- 5.001 a 30.000 habitants
- Més de 30.000 habitants

Nivell socioeconòmic:⁴ A + B (superior), C1, C2, D (inferior)

L'arbre de segmentació resultant es presenta en el gràfic 50. A partir del total d'entrevistes, que presenten una mitjana d'ús del català del 69,7%, arribem a 8 segments creats pel programa informàtic utilitzat. Les variables independents que més ajuden a la partició i que, per tant, expliquen una major part de la variància de la variable dependent (percentatge d'ús del català) són el lloc de naixement propi, l'edat i la zona.

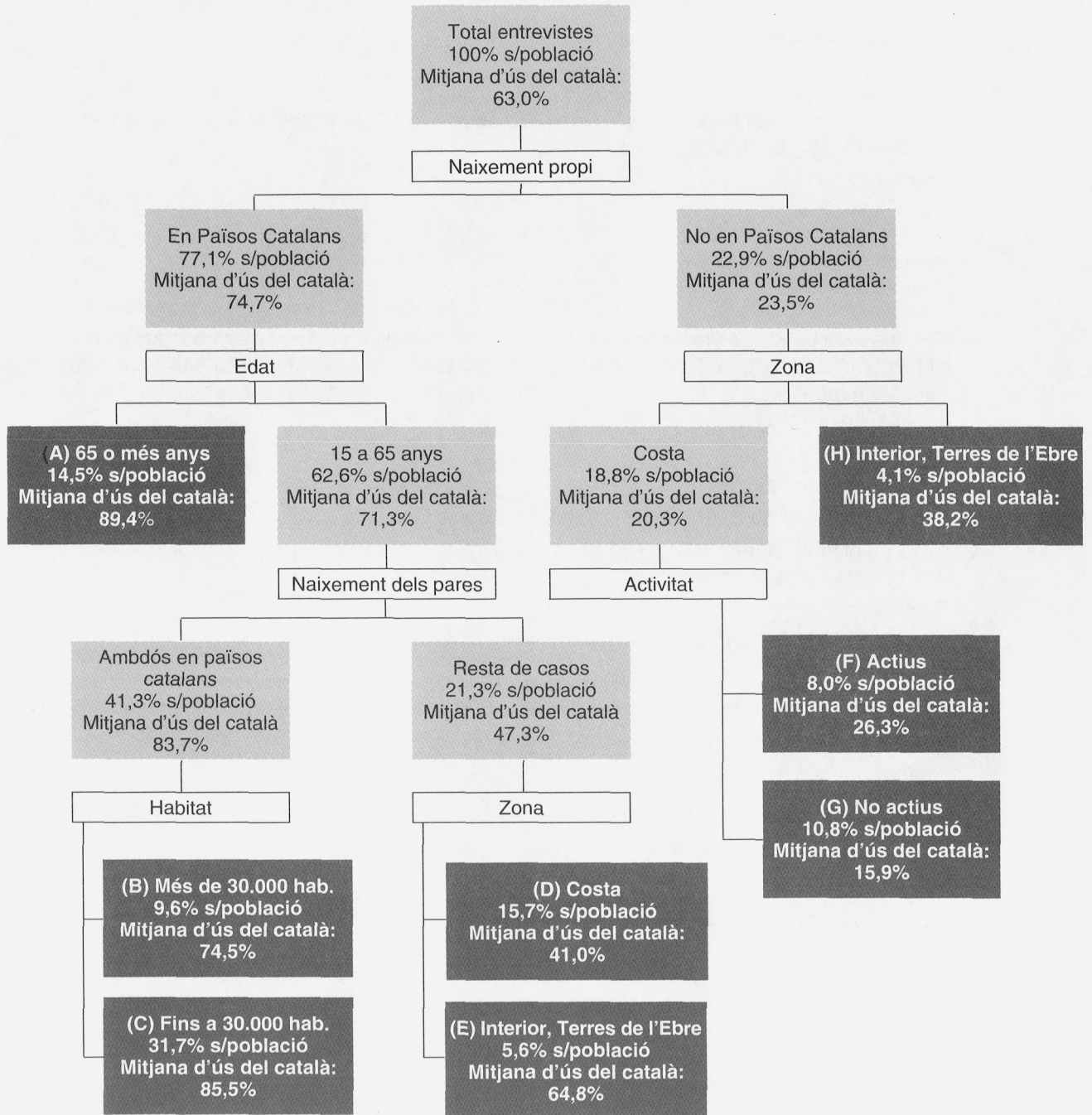
Els segments resultants (els codis són els que es mostren a la taula 15), ordenats de major a menor proporció d'ús del català, són els següents:

Taula 15. Resultats de la segmentació AID

Segment	Descripció	Percentatge sobre la població	Percentatge acumulat	Percentatge d'ús del català
A	Subjecte nascut als Països Catalans, de 65 anys o més	14,5%	14,50%	89,4%
C	Subjecte i pares nascuts als Països Catalans, de 15 a 64 anys, en municipis de fins a 30.000 habitants	31,7%	46,2%	86,5%
B	Subjecte i pares nascuts als Països Catalans, de 15 a 64 anys, en municipis de més de 30.000 habitants	9,6%	55,8%	74,5%
E	Subjecte nascut als Països Catalans, un o els dos pares nascuts als Països Catalans, de 16 a 64 anys, zones Interior i Terres de l'Ebre	5,6%	61,4%	64,8%
D	Subjecte nascut als Països Catalans, un o cap dels dos pares nascuts als Països Catalans, de 15 a 64 anys, zona Costa	15,7%	77,10%	41,0%
H	Subjecte no nascut als Països Catalans, zones Interior i Terres de l'Ebre	4,1%	81,20%	38,2%
F	Subjecte no nascut als Països Catalans, zona Costa, treballador en actiu	8,0%	89,2%	26,3%
G	Subjecte no nascut als Països Catalans, zona Costa, no actiu (estudiant, mestressa, jubilat, en atur)	10,8%	100%	15,9%

4. L'atribució de les persones entrevistades al nivell corresponent s'ha fet mitjançant un algorisme que té en compte el grau d'instrucció, la situació laboral actual o passada i el tipus d'activitat que exerceix o exercia la persona que és considerada sustentador principal de la llar entrevistada, i també el nivell d'ingressos de la llar.

Gràfic 50. Segmentació AID

En resum, el segment amb una major proporció d'ús del català és el format per persones nascudes als Països Catalans, de 65 o més anys. El segon grup, el més nombrós dels 8 segments, el formen persones d'origen⁵ totalment català (nascuts ells i els seus pares als Països Catalans), de 15 a 64 anys i residents a municipis de menys de 30.000 habitants. Aquests dos segments presenten proporcions d'ús del català per damunt del 85 %.

5. En aquest estudi entenem *origen* com a mera denotació geogràfica de lloc de naixement.

4.2. Anàlisi SPD

L'aplicació d'aquest programa parteix també de dos tipus de variables:

- La variable explicada o dependent és la mateixa que a l'anàlisi anterior, el percentatge d'ús del català de les persones entrevistades. En aquest cas, les respostes s'agrupen en una variable categòrica de cinc nivells:

- fins al 12%
- del 13 al 39%
- del 40 al 59%
- del 60 al 89%
- del 90 al 100%

- Per una altra banda, tenim un conjunt de segments sociodemogràfics i d'actitud, que s'anomenen *variables explicatives*, de les quals es desitja explicar el grau d'incidència sobre la variable dependent. Aquestes variables independents o explicatives són també les mateixes que les utilitzades a la segmentació AID:

Edat: 5 grups

Sexe: home, dona

Naixement propi: no als Països Catalans, als Països Catalans

Naixement dels pares: cap d'ells als Països Catalans, un d'ells als Països Catalans, ambdós als Països Catalans

Nivell d'estudis

Activitat: Actius, en atur, jubilats, mestresses, estudiants.

Zona: Costa, Interior, Terres de l'Ebre.

Hàbitat: menys de 5.000 habitants, 5.001 a 30.000 habitants, més de 30.000 habitants.

Nivell socioeconòmic: A+ B (superior), C1, C2, D (inferior).

En síntesi, el programa APSD ens permet analitzar sistemàticament les diferències estadístiques de les diverses variables explicatives entre les 5 categories definides per a la variable dependent. Al mateix temps, el programa APSD representa gràficament la incidència de les variables explicatives sobre aquelles categories de la variable dependent.

El programa APSD fa una anàlisi de significació estadística que:

- Defineix una variable dicotòmica per a cada nivell de la variable explicativa.
- Per a cada segment anterior, calcula la proporció d'elements del segment en cada grup definit per la variable dependent.
- Analitza si existeix diferència significativa entre les anteriors proporcions, és a dir, analitza si existeixen diferències de penetració del segment entre els diversos grups definits.

Els resultats de la aplicació del programa configuren un fitxer de text en el qual l'existència de diferències significatives s'indica amb un 1 i la no-existència amb un 0. Posteriorment, el programa APSD obté una sèrie de "funcions canòniques", que són combinacions lineals de les variables explicatives inicials. Aquestes "funcions canòniques" tenen la propietat de ser assimilables a un sistema de coordenades, la qual cosa permet que qualsevol segment pugui ser representat pel seu centroide (valor mitjà representatiu del grup), les coordenades del qual obté el programa en relació amb les dimensions canòniques resultants. En síntesi, s'obtenen les coordenades per a les funcions canòniques significatives al 0,05%.

El programa APSD ha trobat fins a tres funcions canòniques. Les dues més rellevants i que

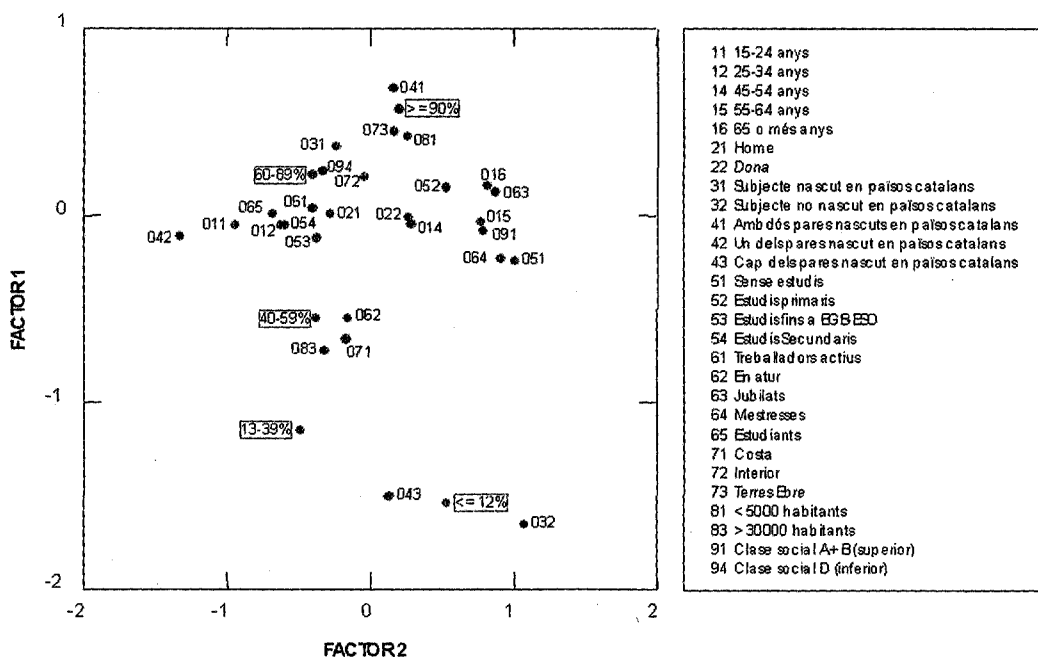
expliquen la major part de la variància apareixen en el gràfic 51, que permet veure representades les categories de la variable dependent i els diversos segments (en variables explicatives) amb diferència significativa respecte d'aquella.

En síntesi, els dos factors resultants poden ser definits com a:

- Factor 1 (vertical): Es tracta d'un factor bàsicament correlacionat amb el lloc de naixement propi i el dels pares. Així, a l'extrem superior tenim els segments 41 (=ambdós pares nascuts als Països Catalans) i 31 (=subjecte nascut als Països Catalans), mentre que a l'extrem inferior s'hi troben els segments 32 (=subjecte no nascut als Països Catalans) i 43 (=cap dels dos pares nascuts als Països Catalans).
- Factor 2 (horitzontal): Es tracta d'un factor correlacionat amb l'edat, el nivell d'educació i l'activitat. Així, a l'extrem esquerre s'hi situen els més joves, els de major nivell educatiu i els actius i estudiants. A l'altra banda del factor trobem els de major edat, menor nivell d'educació, mestresses de casa i jubilats.

En funció d'aquests factors, els nivells d'ús del català se situen en vertical, de major a menor al llarg del factor 1, mentre que en relació amb el factor 2 (horitzontal), els dos valors extrems (superior i inferior) de la variable categòrica dependent se situen a la dreta i els valors intermedis a l'esquerra. Això és interpretable en el sentit que les persones de més edat i menor nivell educatiu tenen més tendència a utilitzar una sola llengua, mentre que els més joves i les persones de major nivell educatiu (també els actius i estudiants) comparteixen en major mesura l'ús del català i del castellà.

Gràfic 51. Resultat de l'aplicació del programa APSD: factor 1 x factor 2

5. Síntesi de resultats

En primer lloc cal fer constar la pertinença de la divisió del territori en tres zones diferenciades sociolingüísticament: l'oposició entre els resultats de la zona Costa i la zona Terres de l'Ebre és màxima. La zona Interior és més propera a la de les Terres de l'Ebre que no a la de la Costa. Aquesta darrera, tant per la seva composició demogràfica com per la seva orientació econòmica és la zona on els resultats són més baixos pel que fa tant a coneixement com a ús interpersonal del català.

En segon lloc, la metodologia emprada per a l'obtenció de les dades és adient, però no garanteix l'exhaustivitat. L'accés telefònic a les persones entrevistades, que tenia caràcter d'universalitat fins fa pocs anys, l'ha perdut des de la implantació massiva dels telèfons mòbils. La conseqüència observable és una pèrdua en la representació del col·lectiu de persones estrangeres residents. Segons el Cens de població del 2001 (que es va fer públic el 2003), a la província de Tarragona residien 34.431 persones estrangeres, un 5,65% del total. En la nostra mostra només tenim un 1,54%, malgrat els esforços esmerçats específicament en la localització de persones d'origen forà. La inexistència d'un directori de telèfons mòbils és una limitació de tots els estudis sobre població general.

Pel que fa als resultats obtinguts, el 65,1% de les persones entrevistades afirmen que la seva llengua habitual és el català. Aquest índex està clarament per sobre del 49% que l'estudi de l'any 1997 donava per al total de Catalunya. La zona de Terres de l'Ebre és la que mostra un major índex de català com a llengua habitual (87,5%). A continuació se situa la zona Interior, amb un 82,3%, mentre que les comarques que constitueixen la zona Costa assoleixen un molt inferior 52,7%.

Per comarques, veiem que el Priorat (94,3%) i la Terra Alta (89,9%) són les que mostren una major proporció de català com a llengua habitual. Pel cantó contrari, el Baix Penedès es mostra com una comarca amb predomini del castellà (44,5% català i 53,1% castellà), i el Tarragonès mostra nivells similars per a les dues llengües.

El nivell de català com a llengua habitual augmenta conforme disminueix la grandària del municipi o hàbitat. Per edat no s'observa una tendència clara. Esmentem, però, que els de major edat, a partir de 65 anys, mostren un major nivell d'ús del català (70,8%).

L'origen propi i el dels pares és, com caldria esperar, el que presenta diferències més rellevants pel que fa a tenir el català com a llengua habitual: el fet de tenir ambdós o almenys un dels dos pares nascuts a Catalunya fa que el català sigui predominant, molt especialment en el primer cas.

El percentatge d'utilització del català és, de mitjana, del 63%, força similar a la proporció de persones que assenyalen el català com a llengua habitual. Aquesta similitud es reflecteix també a l'estructura de respostes en el desglossament per zones, que mostren una major proporció mitjana d'ús del català a la zona de Terres de l'Ebre (81,4% de mitjana), mentre que la zona de Costa és la que registra un nivell inferior (53,2% de mitjana).

Per comarques, el Priorat i la Terra Alta mostren valors d'ús del català superiors, mentre que el Baix Penedès i el Tarragonès registren els nivells més baixos.

La grandària de municipi és també rellevant pel que fa a la utilització del català: la major mitjana d'ús d'aquesta llengua es dona als municipis més petits i és menor conforme augmenta el nombre d'habitants.

El resultat que s'obté de preguntar directament si la persona entrevistada entén, parla, llegeix i sap escriure en català es pot resumir en els punts següents:

- Els nivells de comprensió se situen a cada zona per damunt del 95%. A les zones Interior i Terres de l'Ebre arriben al 99,6%.
- Els nivells de parla declarats són una mica més baixos, especialment a la Costa (85,5%), mentre que a les restants zones giren a l'entorn del 95%.
- Els nivells de lectura són similars als de parla. El més alt correspon a la zona Interior (94,4%).
- Els nivells d'escriure són clarament més baixos. El més alt correspon a la zona Interior (71,1%).

L'autoavaluació del nivell de comprensió del català ens dona valors mitjans, entre 8,6 i 9,2 (sobre una escala entre 0 i 10). Els nivells de parla i lectura també són similars (mitjanes de 7,8 i 7,7, respectivament), mentre que els nivells d'escriptura són inferiors, amb un valor mitjà de 5,4 i només per damunt del 6 a la zona Interior.

Pel que fa als usos declarats, l'ús compartit d'ambdues llengües és molt poc freqüent en l'àmbit de les relacions familiars, cosa lògica donada la major homogeneïtat dels casos. Només en parlar amb la família hi ha una proporció destacable d'usos bilingües. En les relacions socials el bilingüisme hi és més freqüent que no en el familiar.

Predomina l'ús de la llengua catalana tant pel que fa a les relacions familiars com en les socials, però especialment en el primer cas. Com és de preveure, l'ús del català com a llengua familiar i com a llengua de relació social està interrelacionat. El creuament de les dues variables ens mostra que la coincidència del català és del 78,6%.

Predomina el català com a llengua parlada a l'entorn familiar, especialment en el cas de la parella. En analitzar la relació entre la llengua de les persones components de l'entorn familiar (pare, mare, parella) amb la llengua que les persones consultades afirmen parlar en cada cas, s'hi veu una correspondència tant per al català com per al castellà.

El 59,3% de les persones entrevistades afirmen haver tingut el català com a primera llengua parlada a casa, de petits. Aquest percentatge es distribueix geogràficament amb la mateixa estructura de respostes vista en anteriors apartats, amb un major nivell a Terres de l'Ebre (83,3%) i menor a la Costa (46,8%).

La relació entre la primera llengua parlada a casa de petit i la que a hores d'ara es considera com a llengua habitual resulta força notable. En el cas del català, el consideren com a llengua habitual el 98,2% dels que varen tenir-lo com a primer idioma a casa seva. En el cas del castellà, aquesta coincidència és més baixa, només del 82,9%.

El 74,7% dels entrevistats han nascut a Catalunya. En el cas de la parella, aquesta proporció es lleugerament inferior (69,4%), mentre que en el cas dels dos pares, els índexs estan a l'entorn del 57%.

Una molt àmplia majoria de les persones entrevistades opinen que a Catalunya tothom hauria de saber català i castellà. Un 75,5% es declara "totalment d'acord" amb aquesta proposta i un 16% hi està "més aviat d'acord". La zona de Terres de l'Ebre és la més favorable al concepte consultat.

Les persones entrevistades tendeixen a opinar que a Catalunya hauria d'augmentar l'ús del català (51,8%) o que la situació d'ús actual entre català i castellà a Catalunya és adequada (40%). Només un 5,2% dels enquestats pensen que hauria d'augmentar l'ús del castellà. Aquest cop, la zona Interior és la que es mostra més favorable a l'augment d'utilització del català.

Al conjunt de la província de Tarragona, les hores de televisió es reparteixen de manera similar entre les dues llengües, excepte a la zona Interior, amb un nombre d'hores de televisió en català una mica superior (6,1 hores sobre 10).

Les persones que tenen el castellà com a llengua habitual tenen més germans, en tots els talls d'edat analitzats. Al mateix temps que resulta evident el progressiu descens de natalitat que enregistrem des de fa anys, veiem que les mitjanes de nombre de germans tendeixen a igualar-se en els dos segments de parla.

La mitjana de fills és lleugerament superior entre les persones entrevistades que tenen el castellà com a llengua habitual (1,48 enfront de l'1,35 dels de parla catalana).

L'arbre de segmentació AID, per a una variable explicada consistent en la proporció d'ús del català (declarat), ens mostra que les variables independents que més ajuden a la partició i que, per tant, expliquen una major part de la variància en la variable dependent, són el lloc de naixement propi, l'edat i la zona.

En resum, el segment amb una major proporció d'ús del català és el format per persones nascudes als Països Catalans i de 65 o més anys. El segon grup, el més nombrós dels 8 segments, el formen persones d'origen totalment català (nascuts ell i els seus pares a Països Catalans) de 15 a 64 anys i residents a municipis de menys de 30.000 habitants. Aquests dos segments assenyalen proporcions d'ús del català per damunt del 85%.

Arribats en aquest punt, creiem interessant de plantejar un treball de tipus qualitatiu, mitjançant entrevistes personals, que complementi en profunditat les dades extenses que fins ara hem aplegat. Entrevistes amb persones corresponents als tipus E, D, H, F i G ens poden informar de les estratègies seguides en l'aprenentatge del català, la freqüència de l'ús, i sobre els estímuls positius i negatius que reforcen o dificulten aquest ús. De manera semblant, podrem obtenir informació sobre els recorreguts vitals i la seva relació amb l'adopció del català com a llengua de relació social, i orientar accions de política lingüística que reforcin la dinàmica d'adquisició del català.

6. Bibliografia

- BOFARULL, Jordi de. "Llengua i població a les comarques de Tarragona: Coneixements, usos i actituds". A: *Una radiografia social de la llengua catalana. Actes de les Jornades sobre la Llengua a les Comarques de Tarragona. 2002. Tarragona-Reus, 27-29 de novembre de 2002*, p. 23-52.
- CIS. *Situación social y política de Cataluña. Estudio núm. 2.410*. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas, marzo de 2001.
- CIS. *Uso de lenguas en comunidades bilingües: Cataluña. Estudio núm. 2.298*. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas, octubre de 1998.
- DOMINGO, Anna. (a cura de). *Una radiografia social de la llengua catalana. Actes de les Jornades sobre la Llengua a les Comarques de Tarragona. 2002. Tarragona-Reus, 27-29 de novembre de 2002*. Tarragona; Valls: Departament de Cultura; Cossetània Edicions, 2003.
- ENCINAS, Iván; ROMANÍ, Joan-Maria. «Transmissió lingüística i canvis de llengua a la província de Tarragona». *Llengua i Ús. Revista Tècnica de Política Lingüística*, 28. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 2003, pàg. 60-64.
- HERNÁNDEZ, Francesc; MARTÍ, Joan; MERCADÉ, Francesc. *La llengua catalana a Tarragona*. Tarragona: Diputació de Tarragona, 1991.
- Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT). *Base de dades de l'IDESCAT*. <<http://www.idescat.es>>.
- DIRECCIÓ GENERAL DE POLÍTICA LINGÜÍSTICA. *Enquesta sociolingüística a la província de Tarragona*. Barcelona: Instituto DYM, 2002. (Mecanoscrit inèdit, consultable al Centre de Documentació en Sociolingüística. Codi R-1170).
- INSTITUTO NACIONAL DE ESTADÍSTICA (INE). *Base de datos del INE*. <<http://www.ine.es>>.
- ROMANÍ, Joan-Maria. «Enquesta sociolingüística a la província de Tarragona el 2002». A: *Una radiografia social de la llengua catalana. Actes de les Jornades sobre la Llengua a les Comarques de Tarragona. 2002. Tarragona-Reus, 27-29 de novembre de 2002*. Tarragona i Valls: Departament de Cultura i Cossetània Edicions, 2003, pàg. 53-70.
- VILA, F. Xavier. *Transmissió dels idiomes en les parelles lingüísticament mixtes*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 1993. (Documents de Treball; 1)

7. Índexs de gràfics i taules

Índex de gràfics

Gràfic 1. Població estrangera arribada a Catalunya, 1995-2003	8
Gràfic 2. Proporció d'immigrants sobre la població total, Tarragona i Catalunya, 2000-2002.....	9
Gràfic 3. Coneixement del català, total i per a les tres zones, en percentatges.....	17
Gràfic 4. Coneixement del català, totals i per comarques, en percentatges	18
Gràfic 5. Saber escriure per grups d'edat.....	19
Gràfic 6. Autoavaluació del coneixement propi del català (mitjanes en escala de 0 a 10), general total i per zones	20
Gràfic 7. Evolució de les competències lingüístiques, 1997 i 2002.....	21
Gràfic 8. Autoavaluació del coneixement del català (escala de 0 a 10), 1997 i 2002	22
Gràfic 9. Entendre el català. Evolució 1981-2001	23
Gràfic 10. Saber parlar el català. Evolució 1981-2001	24
Gràfic 11. Saber llegir el català. Evolució 1981-2001.....	24
Gràfic 12. Saber escriure el català. Evolució 1981-2001	24
Gràfic 13. Llengua habitual per zones.....	25
Gràfic 14. Llengua habitual per comarques, en percentatges.....	26
Gràfic 15. Llengua habitual, en percentatge, per grandària d'hàbitat, en percentatges..	27
Gràfic 16. Llengua habitual per grups d'edat, en percentatges.....	27
Gràfic 17. Llengua habitual, per origen propi i dels pares, en percentatges	27
Gràfic 18. Evolució del català com a llengua habitual entre 1997 i 2002.....	28
Gràfic 19. Lloc de naixement, en percentatges.....	29
Gràfic 20. Lloc de naixement propi i de la parella (%). Desglossament per zones, en percentatges	29
Gràfic 21. Lloc de naixement dels pares, per zones, en percentatges.....	30
Gràfic 22. Percentatge declarat d'ús del català.....	31
Gràfic 23. Percentatges d'ús de cada llengua (mitjanes), per zones	31
Gràfic 24. Percentatges d'ús de cada llengua (mitjanes), per comarques.....	32
Gràfic 25. Percentatges d'ús de cada llengua (mitjanes), per grandària d'hàbitat	32
Gràfic 26. Nivell d'estudis i competències lingüístiques, en percentatges	33
Gràfic 27. Coneixement del català i activitat	33
Gràfic 28. Llengua parlada en l'entorn familiar (llengua habitual de...)	35
Gràfic 29. Llengua habitual dels integrants de l'àmbit familiar, per zones	35
Gràfic 30. Llengua habitual de la parella, en percentatges	36
Gràfic 31. Llengua que parla la parella a la persona entrevistada, en percentatges	36
Gràfic 32. Llengua parlada en l'àmbit familiar amb (...).....	37
Gràfic 33. Ús del català en l'entorn familiar, 1997-2002.....	38
Gràfic 34. Ús exclusiu del català en l'àmbit familiar, per zones	38
Gràfic 35. Llengua de relació familiar, per comarques.....	39
Gràfic 36. Primera llengua parlada a casa, per zones, en percentatges.....	41
Gràfic 37. Català com a llengua habitual i com a primera llengua parlada a casa, per zones, en percentatges	41
Gràfic 38. Llengua parlada amb la mare, per origen propi i dels pares, en percentatges	42
Gràfic 39. Llengua parlada amb els fills, per origen propi i dels pares, en percentatges.	43
Gràfic 40. Llengua parlada en les relacions socials, en percentatges	44
Gràfic 41. Ús exclusiu del català en l'àmbit social, per zones.....	45

Gràfic 42. Llengua usada en l'àmbit social, per comarques.....	45
Gràfic 43. Ús exclusiu o predominant del català en els àmbits familiar i social, en percentatges.....	46
Gràfic 44. Ús exclusiu del català en l'àmbit familiar, per zones, en percentatges.....	47
Gràfic 45. Ús exclusiu del català en l'àmbit social, per zones, en percentatges.....	47
Gràfic 46. Llengua de relació familiar i social: comparació (total i per zones).....	49
Gràfic 47. Comparació de l'ús del català en diferents àmbits, 1997-2002-2003.....	50
Gràfic 48. Acord amb la necessitat de saber català i castellà a Catalunya, en percentatges.....	51
Gràfic 49. Preferències quant a l'evolució del català i castellà a Catalunya, en percentatges.....	52
Gràfic 50. Segmentació AID.....	55
Gràfic 51. Resultat gràfic de l'aplicació del programa APSD: Factor 1 x Factor 2.....	57

Índex de taules

Taula 1. Univers de l'estudi, per zones, comarques i mida de l'hàbitat. Població de 15 anys o més.....	13
Taula 2. Mostra de l'estudi. Distribució per sexe i edat.....	14
Taula 3. Mostra de l'estudi, per zones, comarques i mida de l'hàbitat.....	14
Taula 4. Llengua preferida i llengua usada en l'entrevista.....	15
Taula 5. Evolució del coneixement del català a Tarragona segons diferents fonts.....	20
Taula 6. Evolució de les competències lingüístiques, 1981-2001.....	22
Taula 7. Nombre de germans i llengua habitual.....	28
Taula 8. Llengua parlada amb la mare i llengua habitual de la mare.....	40
Taula 9. Llengua parlada amb el pare i llengua habitual del pare.....	40
Taula 10. Llengua parlada amb la parella i llengua habitual de la parella.....	40
Taula 11. Llengua parlada per la parella i llengua habitual de la parella.....	40
Taula 12. Llengua habitual i primera llengua parlada a casa.....	42
Taula 13. Nombre de fills i llengua habitual, en percentatges.....	43
Taula 14. Llengua familiar i llengua de relació social.....	49
Taula 15. Resultat de la segmentació AID.....	54

Annexos

1. Error mostral

Mostra de l'estudi i valors de l'error mostral associat. Desglossament per variables de classificació.

	Nombre d'entrevistes	Error mostral
TOTAL	1.560	+ 2,5%
Costa	520	+ 4,4%
Interior	520	+ 4,4%
Terres de l'Ebre	520	+ 4,4%

Grandària de l'hàbitat		
< 5.000 hab.	584	+ 4,1%
5.000 a 30.000 hab.	702	+ 3,8%
> 30.000 hab.	274	+ 6,0%

Sexe		
Home	771	+ 3,6%
Dona	789	+ 3,6%

Origen de l'entrevistat		
Subjecte + pare + mare nascut a Catalunya	899	+ 3,3%
Subjecte + pare nascuts a Catalunya, mare no	84	+ 10,9%
Subjecte + mare nascuts a Catalunya, pare no	92	+ 10,4%
Subjecte nascut a Catalunya, pares no	166	+ 7,8%
Subjecte nascut a resta països de parla catalana	34	+ 17,1%
Subjecte nascut a la resta d'Espanya	261	+ 6,2%
Subjecte nascut a l'estranger	24	+ 20,4%

Principal llengua de relació familiar		
Català	1.062	+ 3,1%
Castellà	428	+ 4,8%
Català i castellà	65	+ 12,4%
Altres	5	+ 44,7%

Principal llengua de relació social		
Català	950	+ 3,2%
Castellà	229	+ 6,6%
Ambdues llengües	381	+ 5,1%

	Nombre d'entrevistes	Error mostral
Edat (grups)		
25 a 34 anys	287	+ 5,9%
35 a 44 anys	273	+ 6,1%
45 a 54 anys	227	+ 6,6%
55 a 64 anys	182	+ 7,4%
65 o més anys	330	+ 5,5%

15 a 19 anys	141	+ 8,4%
20 a 24 anys	120	+ 9,1%
25 a 29 anys	138	+ 8,5%

Llengua habitual de l'entrevistat		
Català	1.152	+ 2,9%
Castellà	400	+ 5,0%
Altres	8	+ 35,4%

Nivell d'estudis de la persona entrevistada		
Sense estudis	145	+ 8,3%
Primaris	484	+ 4,5%
EGB / ESO	323	+ 5,6%
Secundaris	391	+ 5,1%
Superiors	217	+ 6,8%

Activitat de la persona entrevistada		
Actiu	860	+ 3,4%
En atur	45	+ 14,9%
Jubilat /da	279	+ 6,0%
Mestressa	228	+ 6,6%
Estudiant	147	+ 8,2%

Nivell socioeconòmic		
A + B (Superior)	303	+ 5,7%
C1	625	+ 4,0%
C2	438	+ 4,8%
D (inferior)	194	+ 7,2%

2. Qüestionari

- i [ENTREVISTADORA: INDIQUEU EL RESULTAT DE LA TRUCADA]
RESPONEN EN CATALÀ	1	→ PASSEU A PREG ii-CATALÀ
RESPONEN EN CASTELLÀ	1	→ PASSEU A PREG ii-CASTELLÀ
RESPONEN (NO ES DISTINGEIX IDIOMA).....	1	→ PASSEU A PREG ii-CATALÀ
COMUNIQUEN.....	2	→ PASSEU A ENGAGED
NO RESPONEN	3	→ PASSEU A NOREPLAY
CONTESTADOR AUTOMÀTIC LLAR.....	4	→ PASSEU A NOREPLAY
CONTESTADOR AUTOMÀTIC EMPRESA	5	→ PASSEU A NOUTIL
TELÈFON CANVIAT.....	6	→ PANTALLA N T
TELÈFON INEXISTENT.....	7	→ PANTALLA TEST
TELEFAX/MÒDEM.....	8	→ PASSEU A NOREPLAY
- ii Bon dia / bona tarda. Estem fent una enquesta.[SI AGAFA EL TELÈFON UNA PERSONA MENOR O INCAPACITADA PREGUNTEU PER UN ALTRE MEMBRE DE LA LLAR]
- ii Buenos días / Buenas tardes. Estamos haciendo una encuesta.[SI COGE EL TELÈFONO UNA PERSONA MENOR O INCAPACITADA PREGUNTAR POR OTRO MIEMBRO DEL HOGAR]
- Primer digui'm, si us plau, de totes les persones de 15 anys o més que viuen en aquesta llar, quina d'elles ha celebrat el seu aniversari fa menys temps?
Posi'm amb aquesta persona, si us plau.
- [ENTREVISTADORA: INDIQUEU EL RESULTAT DE LA TRUCADA]
- Dígame, por favor, de todas las personas de 15 años o más que viven en su hogar, ¿cuál de ellas ha celebrado su cumpleaños hace menos tiempo?
Póngame con esta persona, por favor.
- [ENTREVISTADORA: INDIQUE EL RESULTADO DE LA LLAMADA]
S'HI POSA	1	→ PASSEU A Pv
ESTABLIMENT/DESPATX.....	2	→ PASSEU A NOUTIL
ABSENT	3	→ PASSEU A APPOINTMENT
OCUPAT/DA.....	6	→ PASSEU A APPOINTMENT
NO MEMBRE DE LA LLAR	3	→ PANTALLA NMH
NEGATIVA A PASSAR AMB LA PERSONA.....	7	→ PASSEU A NEGOM
NEGATIVA DE LA PERSONA	8	→ PASSEU A REFUSAL
NO EXISTEIX LLAR	9	→ PASSEU A NOUTIL
NO CONTACTABLE.....	0	→ PANTALLA NCTABLE
- iii [ANOTEU SI, EN RESPONDRE AL TELÈFON, LA PERSONA SELECCIONADA A ii RESPON EN ...]
- iii [ANOTE SI, AL RESPONDER AL TELÈFONO, LA PERSONA SELECCIONADA EN ii RESPONDE EN ...]
CATALÀ.....	1	→ PASSEU A QST.CATALÀ-iv
CASTELLÀ	2	→ PASSEU A QST.CASTELLÀ-iv
NO ES DISTINGEIX	3	→ PASSEU A QST.CATALÀ-iv
- iv Bon dia / bona tarda. Estem fent una enquesta sobre els usos lingüístics a la província de Tarragona. Prefereix que li faci les preguntes en català o en castellà?
- iv Buenos días / Buenas tardes. Estamos haciendo una encuesta sobre los usos lingüísticos en la provincia de Tarragona. Prefiere que le haga las preguntas en catalán o en castellano?
CATALÀ	1	→ PASSEU A QST.CATALÀ-v
CASTELLÀ.....	2	→ PASSEU A QST.CASTELLÀ-v
LI ÉS INDIFERENT.....	3	→ PASSEU A QST.CATALÀ-v
- P1. Podria dir-me la seva edat?

Podria decirme su edad?

		anys / años
--	--	----------------

P2. [ENTREVISTADORA: ANOTEU-NE EL SEXE PER LA VEU. SI NO ÉS DISTINGIBLE, PREGUNTEU: I el seu sexe?
[ENTREVISTADORA: ANOTE EL SEXO POR LA VOZ. SI NO ES DISTINGUIBLE, PREGUNTE: Y el sexo?

HOME 1
HOMBRE 1
DONA..... 2
MUJER..... 2

P3. Quina és la seva llengua habitual?
¿Cuál es su lengua habitual?

CATALÀ 1
CATALÁN 1
CASTELLÀ 2
CASTELLANO 2
ALTRES IDIOMES DE L'ESTAT ESPANYOL 3
OTROS IDIOMAS DEL ESTADO ESPAÑOL 3
ALTRES IDIOMES EUROPEUS..... 4
OTROS IDIOMAS EUROPEOS..... 4
ÀRAB 5
ÁRABE 5
RESTA D'IDIOMES..... 6
RESTO DE IDIOMAS 6

P4. Sigui quina sigui la seva llengua habitual, ens pot dir en quin tant per cent utilitza cada una de les següents? (LLEGIU) [HAN DE SUMAR 100%]
Sea cual sea su lengua habitual, ¿puede decirnos en que tanto por ciento utiliza cada una de las siguientes? (LEER) [HAN DE SUMAR 100%]

Català / Catalán				%
Castellà / Castellano				%
Altres / Otras				%

P5.a) Voldríem conèixer fins on arriba el seu coneixement de la llengua catalana. Entén vostè el català, sí o no?

Nos interesa conocer hasta donde llega su conocimiento de la lengua catalana.
¿Entiende Ud. el catalán, sí o no?

SÍ 1
NO 2 → PASSEU A P6.

P5.b) A més d'entendre el català, el sap parlar, sí o no?
Además de entender el catalán, ¿lo sabe hablar, sí o no?

SÍ 1 → PASSEU A P5.d)
NO 2

P5.c) El sap llegir el català, sí o no?
¿Sabe leer el catalán, sí o no?

SÍ 1 → PASSEU A P6.
 NO 2 → PASSEU A P6.

P5.d) El sap llegir el català, sí o no?
 ¿Sabe leer el catalán, sí o no?

SÍ.....1
 NO.....2 → PASSEU A P6.

P5.e) El sap escriure el català, sí o no?
 ¿Sabe escribir el catalán, sí o no?

SÍ.....1
 NO.....2

P6. Vostè, amb la seva mare, quina llengua parla o parlava? (LLEGIU)
 Ud., con su madre, ¿qué lengua habla o hablaba? (LEER)

Només en català1
 Sólo en catalán1
 Més en català que en castellà2
 Más en catalán que en castellano2
 Per igual en català i en castellà3
 Por igual en catalán y castellano3
 Més en castellà que en català4
 Más en castellano que en catalán4
 Només en castellà5
 Sólo en castellano5
 En una altra llengua6
 En otra lengua6
 NO CORRESPON7
 NO CORRESPONDE7

P7. Vostè, amb el seu pare, quina llengua parla o parlava? (LLEGIU)
 Ud., con su padre, ¿qué lengua habla o hablaba? (LEER)

Només en català1
 Sólo en catalán1
 Més en català que en castellà2
 Más en catalán que en castellano2
 Per igual en català i en castellà3
 Por igual en catalán y castellano3
 Més en castellà que en català4
 Más en castellano que en catalán4
 Només en castellà5
 Sólo en castellano5
 En una altra llengua6
 En otra lengua6
 NO CORRESPON7
 NO CORRESPONDE7

P8. Vostè, amb la seva parella (marit / muller, nuvi / núvia, company / companya), quina llengua parla o parlava? (LLEGIU)

Ud., con su pareja (marido / esposa / novio / novia / compañero / compañera), ¿qué lengua habla o hablaba? (LEER)

- Només en català.....1
- Sólo en catalán.....1
- Més en català que en castellà2
- Más en catalán que en castellano2
- Per igual en català i en castellà3
- Por igual en catalán y castellano3
- Més en castellà que en català4
- Más en castellano que en catalán4
- Només en castellà5
- Sólo en castellano5
- En una altra llengua.....6
- En otra lengua6
- NO CORRESPON7
- NO CORRESPONDE7

P9. Quants fills/es té (o ha tingut) vostè?
¿Cuántos hijos/as tiene (o ha tenido) Ud.?

		fills / hijos
--	--	------------------

- NO TÉ NI HA TINGUT FILLS/ES.....1 → PASSEU A P11.
- NO TIENE NI HA TENIDO HIJOS/AS1 → PASSEU A P11.
- NO CONTESTA2 → PASSEU A P11.
- NO CONTESTA2 → PASSEU A P11.

P10. Vostè, amb els seus fills o filles, quina llengua parla o parlava? (LLEGIU)
Ud., con sus hijos/as, ¿qué lengua habla o hablaba? (LEER)

- Només en català.....1
- Sólo en catalán.....1
- Més en català que en castellà2
- Más en catalán que en castellano2
- Per igual en català i en castellà3
- Por igual en catalán y castellano3
- Més en castellà que en català4
- Más en castellano que en catalán4
- Només en castellà5
- Sólo en castellano5
- En una altra llengua.....6
- En otra lengua6
- NO CORRESPON7
- NO CORRESPONDE7

P11. Quants germans/es té (o ha tingut) vostè?
¿Cuántos hermanos/as tiene (o ha tenido) Ud.?

		germans/es // hermanos/as
--	--	------------------------------

- NO TÉ NI HA TINGUT GERMANS / ES.....1 → PASSEU A P13.
- NO TIENE NI HA TENIDO HERMANOS/AS ..1 → PASSEU A P13.
- NO CONTESTA2 → PASSEU A P13.
- NO CONTESTA1 → PASSEU A P13.

- P12. Vostè, amb els seus germans/es, quina llengua parla o parlava? (LLEGIU)
 Ud., con sus hermanos/as, ¿qué lengua habla o hablaba? (LEER)

Només en català.....	1
Sólo en catalán	1
Més en català que en castellà	2
Más en catalán que en castellano	2
Per igual en català i en castellà	3
Por igual en catalán y castellano	3
Més en castellà que en català	4
Más en castellano que en catalán	4
Només en castellà	5
Sólo en castellano	5
En una altra llengua	6
En otra lengua	6
NO CORRESPON	7
NO CORRESPONDE	7

- P13. Vostè, amb la resta de la seva família, quina llengua parla o parlava? (LLEGIU)
 Ud., con el resto de su familia, ¿qué lengua habla o hablaba? (LEER)

Només en català.....	1
Sólo en catalán	1
Més en català que en castellà	2
Más en catalán que en castellano	2
Per igual en català i en castellà	3
Por igual en catalán y castellano	3
Més en castellà que en català	4
Más en castellano que en catalán	4
Només en castellà	5
Sólo en castellano	5
En una altra llengua	6
En otra lengua	6
NO CORRESPON	7
NO CORRESPONDE	7

- P14. Vostè, amb els seus veïns, quina llengua parla? (LLEGIU)
 Ud., con sus vecinos, ¿qué lengua habla o hablaba? (LEER)

Només en català.....	1
Sólo en catalán	1
Més en català que en castellà	2
Más en catalán que en castellano	2
Per igual en català i en castellà	3
Por igual en catalán y castellano	3
Més en castellà que en català	4
Más en castellano que en catalán	4
Només en castellà	5
Sólo en castellano	5
En una altra llengua	6
En otra lengua	6
NO CORRESPON	7
NO CORRESPONDE	7

P15. Vostè, amb els seus amics/amigues de llengua catalana, quina llengua parla? (LLEGIU)

Ud., con sus amigos/as de habla catalana, ¿qué lengua habla o hablaba? (LEER)

Només en català.....	1
Sólo en catalán.....	1
Més en català que en castellà.....	2
Más en catalán que en castellano.....	2
Per igual en català i en castellà.....	3
Por igual en catalán y castellano.....	3
Més en castellà que en català.....	4
Más en castellano que en catalán.....	4
Només en castellà.....	5
Sólo en castellano.....	5
En una altra llengua.....	6
En otra lengua.....	6
NO CORRESPON.....	7
NO CORRESPONDE.....	7

P16. Vostè, amb els seus amics/amigues de llengua castellana, quina llengua parla? (LLEGIU)

Ud., con sus amigos/as de habla castellana, ¿qué lengua habla o hablaba? (LEER)

Només en català.....	1
Sólo en catalán.....	1
Més en català que en castellà.....	2
Más en catalán que en castellano.....	2
Per igual en català i en castellà.....	3
Por igual en catalán y castellano.....	3
Més en castellà que en català.....	4
Más en castellano que en catalán.....	4
Només en castellà.....	5
Sólo en castellano.....	5
En una altra llengua.....	6
En otra lengua.....	6
NO CORRESPON.....	7
NO CORRESPONDE.....	7

P17. Vostè, en anar a les botigues, quina llengua parla? (LLEGIU)

Ud., al ir a las tiendas, ¿qué lengua habla o hablaba? (LEER)

Només en català.....	1
Sólo en catalán.....	1
Més en català que en castellà.....	2
Más en catalán que en castellano.....	2
Per igual en català i en castellà.....	3
Por igual en catalán y castellano.....	3
Més en castellà que en català.....	4
Más en castellano que en catalán.....	4
Només en castellà.....	5
Sólo en castellano.....	5
En una altra llengua.....	6
En otra lengua.....	6
NO CORRESPON.....	7
NO CORRESPONDE.....	7

P18. Vostè, en anar a grans establiments comercials com ara supermercats i hipermercats, quina llengua parla? (LLEGIU)

Ud., al ir a grandes establecimientos comerciales, como supermercados y supermercados, ¿qué lengua habla o hablaba? (LEER)

Només en català.....	1
Sólo en catalán.....	1
Més en català que en castellà.....	2
Más en catalán que en castellano.....	2
Per igual en català i en castellà.....	3
Por igual en catalán y castellano.....	3
Més en castellà que en català.....	4
Más en castellano que en catalán.....	4
Només en castellà.....	5
Sólo en castellano.....	5
En una altra llengua.....	6
En otra lengua.....	6
NO CORRESPON.....	7
NO CORRESPONDE.....	7

P19. Vostè, en anar a bancs o caixes d'estalvis, quina llengua parla? (LLEGIU)

Ud., al ir a bancos y cajas de ahorros, ¿qué lengua habla o hablaba? (LEER)

Només en català.....	1
Sólo en catalán.....	1
Més en català que en castellà.....	2
Más en catalán que en castellano.....	2
Per igual en català i en castellà.....	3
Por igual en catalán y castellano.....	3
Més en castellà que en català.....	4
Más en castellano que en catalán.....	4
Només en castellà.....	5
Sólo en castellano.....	5
En una altra llengua.....	6
En otra lengua.....	6
NO CORRESPON.....	7
NO CORRESPONDE.....	7

P20. Vostè, amb els metges, ja sigui el de capçalera o especialistes, quina llengua parla? (LLEGIU)

Ud., con los médicos, ya sea el de cabecera o especialistas, ¿qué lengua habla o hablaba? (LEER)

Només en català.....	1
Sólo en catalán.....	1
Més en català que en castellà.....	2
Más en catalán que en castellano.....	2
Per igual en català i en castellà.....	3
Por igual en catalán y castellano.....	3
Més en castellà que en català.....	4
Más en castellano que en catalán.....	4
Només en castellà.....	5
Sólo en castellano.....	5
En una altra llengua.....	6

En otra lengua	6
NO CORRESPON	7
NO CORRESPONDE	7

P21. Vostè, amb els companys de la feina, quina llengua parla o parlava? (LLEGIU)
 Ud., con los compañeros de trabajo, ¿qué lengua habla o hablaba? (LEER)

Només en català	1
Sólo en catalán	1
Més en català que en castellà	2
Más en catalán que en castellano	2
Per igual en català i en castellà	3
Por igual en catalán y castellano	3
Més en castellà que en català	4
Más en castellano que en catalán	4
Només en castellà	5
Sólo en castellano	5
En una altra llengua	6
En otra lengua	6
NO CORRESPON	7
NO CORRESPONDE	7

P22. Vostè, amb els companys d'estudis, quina llengua parla o parlava? (LLEGIU)
 Ud., con los compañeros de estudios, ¿qué lengua habla o hablaba? (LEER)

Només en català	1
Sólo en catalán	1
Més en català que en castellà	2
Más en catalán que en castellano	2
Per igual en català i en castellà	3
Por igual en catalán y castellano	3
Més en castellà que en català	4
Más en castellano que en catalán	4
Només en castellà	5
Sólo en castellano	5
En una altra llengua	6
En otra lengua	6
NO CORRESPON	7
NO CORRESPONDE	7

P23. Recorda quina llengua vostè va parlar primer, a casa, quan era petit / a?
 ¿Recuerda qué lengua habló Ud. primero, en casa, cuando era pequeño/a?

CATALÀ (MALLORQUÍ, VALENCIÀ)	1
CATALÁN (MALLORQUÍN, VALENCIANO)	1
CASTELLÀ	2
CASTELLANO	2
ALTRES IDIOMES DE L'ESTAT ESPANYOL	3
OTROS IDIOMAS DEL ESTADO ESPAÑOL	3
ALTRES IDIOMES EUROPEUS	4
OTROS IDIOMAS EUROPEOS	4
ÀRAB	5
ÁRABE	5
RESTA D'IDIOMES	6
RESTO DE IDIOMAS	6

NO HO SAP / NO CONTESTA.....	7
NO SABE / NO CONTESTA.....	7

P24. Quina és, o era, la llengua habitual de la seva mare?
¿Cuál es, o era, la lengua habitual de su madre?

CATALÀ (MALLORQUÍ, VALENCIÀ).....	1
CATALÁN (MALLORQUÍN, VALENCIANO).....	1
CASTELLÀ	2
CASTELLANO	2
ALTRES IDIOMES DE L'ESTAT ESPANYOL	3
OTROS IDIOMAS DEL ESTADO ESPAÑOL	3
ALTRES IDIOMES EUROPEUS	4
OTROS IDIOMAS EUROPEOS	4
ÀRAB.....	5
ÁRABE.....	5
RESTA D'IDIOMES	6
RESTO DE IDIOMAS	6
NO HO SAP / NO CONTESTA.....	7
NO SABE / NO CONTESTA.....	7

P25. Quina és, o era, la llengua habitual del seu pare?
¿Cuál es, o era, la lengua habitual de su padre?

CATALÀ (MALLORQUÍ, VALENCIÀ).....	1
CATALÁN (MALLORQUÍN, VALENCIANO).....	1
CASTELLÀ	2
CASTELLANO	2
ALTRES IDIOMES DE L'ESTAT ESPANYOL	3
OTROS IDIOMAS DEL ESTADO ESPAÑOL	3
ALTRES IDIOMES EUROPEUS	4
OTROS IDIOMAS EUROPEOS	4
ÀRAB.....	5
ÁRABE.....	5
RESTA D'IDIOMES	6
RESTO DE IDIOMAS	6
NO HO SAP / NO CONTESTA.....	7
NO SABE / NO CONTESTA.....	7

P26. En quina llengua parlen, o parlaven, els seus pares entre ells?
¿En qué lengua hablan, o hablaban, sus padres entre ellos?

CATALÀ (MALLORQUÍ, VALENCIÀ).....	1
CATALÁN (MALLORQUÍN, VALENCIANO).....	1
CASTELLÀ	2
CASTELLANO	2
ALTRES IDIOMES DE L'ESTAT ESPANYOL	3
OTROS IDIOMAS DEL ESTADO ESPAÑOL	3
ALTRES IDIOMES EUROPEUS	4
OTROS IDIOMAS EUROPEOS	4
ÀRAB.....	5
ÁRABE.....	5
RESTA D'IDIOMES	6
RESTO DE IDIOMAS	6
NO HO SAP / NO CONTESTA.....	7

NO SABE / NO CONTESTA.....7

P27. Quina és, o era, la llengua habitual de la seva parella?
¿Cuál es, o era, la lengua habitual de su pareja?

- CATALÀ (MALLORQUÍ, VALENCIÀ).....1
- CATALÁN (MALLORQUÍN, VALENCIANO).....1
- CASTELLÀ2
- CASTELLANO2
- ALTRES IDIOMES DE L'ESTAT ESPANYOL ..3
- OTROS IDIOMAS DEL ESTADO ESPAÑOL ..3
- ALTRES IDIOMES EUROPEUS4
- OTROS IDIOMAS EUROPEOS4
- ÀRAB5
- ÁRABE.....5
- RESTA D'IDIOMES6
- RESTO DE IDIOMAS6
- NO EN TÉ / NO CORRESPÓN7
- NO TIENE / NO CORRESPONDE7
- NO HO SAP / NO CONTESTA.....8
- NO SABE / NO CONTESTA.....8

P28. (SI NO CODI 7 EN P27.) En quina llengua parla, o parlava, la seva parella amb vostè?

(SI NO CODI 7 EN P27.) ¿En qué lengua habla, o hablaba, su pareja con Ud.?

- CATALÀ (MALLORQUÍ, VALENCIÀ).....1
- CATALÁN (MALLORQUÍN, VALENCIANO).....1
- CASTELLÀ2
- CASTELLANO2
- ALTRES IDIOMES DE L'ESTAT ESPANYOL ..3
- OTROS IDIOMAS DEL ESTADO ESPAÑOL ..3
- ALTRES IDIOMES EUROPEUS4
- OTROS IDIOMAS EUROPEOS4
- ÀRAB5
- ÁRABE.....5
- RESTA D'IDIOMES6
- RESTO DE IDIOMAS6
- NO EN TÉ / NO CORRESPÓN7
- NO TIENE / NO CORRESPONDE7
- NO HO SAP / NO CONTESTA.....8
- NO SABE / NO CONTESTA.....8

P29. Ara, si us plau, avaluï el seu coneixement del català en una escala des de **0**, que vol dir "gens ni mica" fins a **10**, que vol dir "perfectament", pel que fa a ...

[PREGUNTEU PER A CADA CAS]

Ahora, por favor, evalúe su conocimiento del catalán en una escala desde **0**, que significa "nada en absoluto" hasta **10**, que significa "perfectamente", en cuanto a ..

[PREGUNTAR EN CADA CASO]

Entendre'		
Entenderl		
o		
Parlar-lo		
Hablarlo		

Llegir-lo	☐	☐
Leerlo		
Escriure'l	☐	☐
Escribirlo		

- P30. De cada 10 hores de programes de televisió que vostè veu al llarg de la setmana, aproximadament quantes són en català, quantes en castellà i quantes en altres idiomes? **[HAN DE SUMAR 10]**
 De cada 10 horas de programas de televisión que Ud. ve a lo largo de la semana, ¿aproximadamente cuántas son en catalán, cuántas en castellano y cuántas en otros idiomas? **[HAN DE SUMAR 10]**

EN CATALÀ	☐	☐
EN CATALÁN		
EN CASTELLÀ	☐	☐
EN CASTELLANO		
EN ALTRES IDIOMES	☐	☐
EN OTROS IDIOMAS		
NO VEU TELEVISIÓ		
NO VÉ TELEVISIÓN		

99

- P31. Ens agradaria conèixer la seva opinió. Pensa vostè que, a Catalunya, tothom hauria de saber català i castellà? **[LLEGIU]**
 Nos gustaría conocer su opinión. ¿Piensa Ud. que, en Catalunya, todo el mundo tendría que saber catalán y castellano? **[LEER]**

Totalment d'acord	1
Totalmente de acuerdo	1
Més aviat d'acord	2
Más bien de acuerdo	2
Més aviat en desacord	3
Más bien en desacuerdo	3
Totalment en desacord	4
Totalmente en desacuerdo	4
INDIFERENT, NO TÉ OPINIÓ AL RESPECTE	5
INDIFERENTE, NO TIENE OPINIÓN AL RESPECTO	5
NO HO SAP / NO CONTESTA	6
NO SABE / NO CONTESTA	6

- P32. I pensa vostè que, a Catalunya, ...? **[LLEGIU]**
 ¿Y piensa Ud. que, en Catalunya, ...? **[LEER]**

Hauria d'augmentar l'ús del català	1
Debería aumentar el uso del catalán	1
Hauria d'augmentar l'ús del castellà	2
Debería aumentar el uso del castellano	2
La situació d'ús actual de cada llengua és adequada	3
La situación de uso actual de cada lengua es adecuada	3
NO HO SAP / NO CONTESTA	4
NO SABE / NO CONTESTA	4

- P33. Per a finalitzar, permeti'ns unes preguntes de classificació. Digui'm, si us plau, quines altres persones viuen amb vostè a la seva llar? **[LLEGIU] [POSSIBLE MULTI-RESPOSTA EN CODIS 2 A 8]**

Para finalizar, permítanos unas preguntas de clasificación. Dígame, por favor, ¿qué otras personas viven con Ud. en su hogar? [LEER] [POSIBLE MULTIRESPUESTA EN CODIGOS 2 A 8]

Viu sol.....	1
Vive solo.....	1
Parella (muller, espòs, company/a).....	2
Pareja (mujer, esposo, compañero/a)....	2
Fills/es.....	3
Hijos/as.....	3
Pare.....	4
Padre.....	4
Mare.....	5
Madre.....	5
Germanes/es.....	6
Hermanos/as.....	6
Altres familiars.....	7
Otros familiares.....	7
Amics/amiigues.....	8
Amigos/as.....	8
Altres situacions.....	9
Otras situaciones.....	9
NO HO SAP / NO CONTESTA.....	10
NO SABE / NO CONTESTA.....	10

P34. Digui'm, si us plau, on va néixer vostè? [LLEGIU]
Dígame, por favor, ¿donde nació Ud.? [LEER]

Catalunya.....	1
Catalunya.....	1
Resta de països catalans i zones de parla catalana.....	2
Resto de países catalanes y zonas de habla catalana.....	2
Resta d'Espanya.....	3
Resto de España.....	3
Estranger (<u>cal especificar país</u>).....	4
Extranjero (<u>especificar país</u>).....	4
NO HO SAP / NO CONTESTA.....	10
NO SABE / NO CONTESTA.....	10

P35. I on va néixer la seva mare? [LLEGIU]
¿Y donde nació su madre? [LEER]

Catalunya.....	1
Catalunya.....	1
Resta de països catalans i zones de parla catalana.....	2
Resto de países catalanes y zonas de habla catalana.....	2
Resta d'Espanya.....	3
Resto de España.....	3
Estranger (<u>cal especificar país</u>).....	4
Extranjero (<u>especificar país</u>).....	4
NO HO SAP / NO CONTESTA.....	10
NO SABE / NO CONTESTA.....	10

P36. I on va néixer el seu pare? [LLEGIU]
¿Y donde nació su padre? [LEER]

Catalunya.....	1
Catalunya.....	1
Resta de països catalans i zones de parla catalana.....	2
Resto de países catalanes y zonas de habla catalana.....	2
Resta d'Espanya.....	3
Resto de España.....	3
Estranger (<u>cal especificar país</u>).....	4
Extranjero (<u>especificar país</u>).....	4
NO HO SAP / NO CONTESTA.....	10
NO SABE / NO CONTESTA.....	10

- P37. I on va néixer la seva parella? [LLEGIU] [ATENCIÓ: CAL FILTRAR SI EN TÉ: NO CODI 7 EN P27.]
 ¿Y donde nació su pareja? [LEER] [ATENCIÓ: CAL FILTRAR SI EN TÉ: NO CODI 7 EN P27.]

Catalunya.....	1
Catalunya.....	1
Resta de països catalans i zones de parla catalana.....	2
Resto de países catalanes y zonas de habla catalana.....	2
Resta d'Espanya.....	3
Resto de España.....	3
Estranger (<u>cal especificar país</u>).....	4
Extranjero (<u>especificar país</u>).....	4
NO HO SAP / NO CONTESTA.....	10
NO SABE / NO CONTESTA.....	10

- P38. És vostè el sustentador principal de la seva família, és a dir, aquell membre de la llar que aporta una major proporció dels ingressos de la família?
 ¿Es Ud. el sustentador principal de su familia, es decir, aquel miembro del hogar que aporta una mayor proporción de los ingresos de la familia?

SÍ.....	1	→ PASSEU A CLS1a
NO.....	2	

- P39. Quin nivell d'estudis té vostè? (LLEGIU)
 ¿Cuál es su nivel de estudios? (LEER)

Sense estudis, no sap llegir o escriure o ho fa amb dificultat.....	1
Sin estudios, no sabe leer o escribir o lo hace con dificultad.....	1
Només va aprendre a llegir i escriure.....	2
Solamente aprendió a leer y escribir.....	2
Estudis primaris, sense acabar l'antic batxillerat elemental, EGB o ESO.....	3
Estudios primarios, sin acabar antiguo bachillerato elemental, EGB o ESO.....	3
Antic batxillerat elemental, EGB o ESO completats.....	4
Antiguo bachillerato elemental, EGB o ESO completado.....	4
Ensenyament secundari (batxillerat o formació professional reglada) complet..	5
Enseñanza secundaria (bachillerato o formación profesional reglada) completa	5
Antics PREU o COU, accés a la universitat.....	6
Antiguos PREU o COU, acceso a la universidad.....	6
Estudis universitaris de grau mitjà (tres anys).....	7
Estudios universitarios de grado medio (tres años).....	7
Estudis universitaris de grau superior (4 o mes anys).....	8
Estudios universitarios de grado superior (4 o más años).....	8
NO HO SAP / NO CONTESTA.....	9
NO SABE / NO CONTESTA.....	9

P40. Quina és la seva situació laboral actual? (LLEGIU)
 ¿Cuál es su situación laboral actual? (LEER)

Professional liberal	1
Profesional liberal	1
Agricultor, ramader, empresari agrícola	2
Agricultor, ganadero, empresario agrícola	2
Industrial o comerciant.....	3
Industrial o comerciante.....	3
Empresari, inversor, propietari.....	4
Empresario, inversor, propietario.....	4
Treballador autònom.....	5
Trabajador autónomo	5
Directiu / comandament intermig / professional o tècnic	6
Directivo o alto cargo / mando intermedio / profesional o técnico	6
Treballador d'oficina o vendes	7
Trabajador de oficina o ventas	7
Obrer o treballador manual especialitzat	8
Obrero o trabajador manual especializado	8
Treballador semiespecialitzat/ no especialitzat.....	9
Trabajador semiespecializado/ no especializado	9
Mestressa de casa.....	10
Ama de casa.....	10
Retirat / Jubilat / incapacitat laboral.....	11
Retirado/ jubilado/ incapacitado laboral.....	11
En atur	12
En paro	12
Estudiant.....	13
Estudiante.....	13
NO HO SAP / NO CONTESTA.....	14
NO SABE / NO CONTESTA.....	14

CLS1a. Parlem del sustentador principal de la família, és a dir, del membre de la llar que aporta una major proporció dels ingressos de la família. Va acabar aquesta persona de jove els seus estudis abans o després dels 15 anys?

CLS1a. Hablemos del sustentador principal de la familia, es decir, del miembro del hogar que aporta más ingresos al presupuesto familiar. ¿Terminó esta persona de joven sus estudios antes o después de los 15 años?

Abans dels 15 anys	1 PASSEU A CLS1b
Antes de los 15 años	1 PASAR A CLS1b
Després dels 15 anys	2 PASSEU A CLS1c
Después de los 15 años	2 PASAR A CLS1c

CLS1b. Quin grau d'instrucció va assolir el sustentador principal de la família en els seus estudis? [LLEGIU]

CLS1b. ¿Qué grado de instrucción alcanzó el sustentador principal de la familia en sus estudios? [LEER]

Sense estudis, no sap llegir o escriure, o ho fa amb dificultat	1
.....	PASSEU A CLS2
Sin estudios, no sabe leer ni escribir	1
.....	PASAR A CLS2

Només va aprendre a llegir i escriure	2
..... PASSEU A CLS2	
Solamente aprendió a leer y escribir	2
..... PASAR A CLS2	
Estudis primaris, sense acabar l'antic batxillerat elemental, EGB o ESO. 3	
..... PASSEU A CLS2	
Estudios primarios, sin acabar antiguo bachillerato elemental, EGB o ESO 3	
..... PASAR A CLS2	
Antic batxillerat elemental, EGB o ESO completats	4
..... PASSEU A CLS2	
Antiguo bachillerato elemental, EGB o ESO completado	4
..... PASAR A CLS2	

CLS1c. Quin grau d'instrucció va assolir el sustentador principal de la família en els seus estudis? [LLEGIU]

CLS1c. ¿Qué grado de instrucción alcanzó el sustentador principal de la familia en sus estudios? [LEER]

Antic batxillerat elemental, EGB o ESO sense completar	3
Antiguo bachillerato elemental , EGB o ESO sin completar	3
Antiguo bachillerato elemental , EGB o ESO completado	4
Antic batxillerat elemental, EGB o ESO completats	4
Enseñanza secundaria (bachillerato o formación profesional reglada) completo 5	
Ensenyament secundari (batxillerat o formació professional reglada) complet	5
Antics PREU o COU, accés a la universitat.....	5
Antiguos PREU o COU, acceso a la universidad	5
Estudis universitaris de grau mitjà (tres anys)	6
Estudios universitarios de grado medio (tres años).....	6
Estudis universitaris de grau superior (4 o mes anys).....	7
Estudios universitarios de grado superior (4 o más años).....	7

CLS2. Quina és la situació laboral actual del sustentador principal de la família? [LLEGIU]

CLS2. ¿Cuál es la situación laboral actual del sustentador principal de la familia? [LEER]

Treballa per compte propi	1
..... PASSEU A CLS4a	
Trabaja por cuenta propia.....	1
..... PASAR A CLS4a	
Treballa per compte d'altri	2
..... PASSEU A CLS5a	
Trabaja por cuenta ajena.....	2
..... PASAR A CLS5a	
Inactiu / no treballa	3
Inactivo / no trabaja	3

CLS3a. En quina situació no activa es troba el sustentador principal de la família? [LLEGIU]

CLS3a. ¿En qué situación no activa está el sustentador principal de la familia? [LEER]

Retirat/ jubilat/ incapacitat laboral	1
Retirado/ jubilado/ incapacitado laboral.....	1
Temporalment a l'atur	2
Temporalmente desempleado	2
Viu de rendes.....	3
Vive de rentas, dividendos.....	3
"Sus labores" o pensió de viduïtat	4 FI
CLASE SOCIAL	

Sus labores o pensión de viudedad.....	4	FIN
CLASE SOCIAL		
Estudiant.....	5	FI
CLASE SOCIAL		
Estudiante.....	5	FIN
CLASE SOCIAL		
CLS3b. Quan el sustentador principal de la família estava en actiu, quina activitat feia? [LLEGIU]		
CLS3b. ¿Cuando el sustentador principal de la familia estaba activo, ¿qué actividad desarrollaba? [LEER]		
Treballava por compte propi.....	1	
.....		PASSEU A CLS4a
Trabajaba por cuenta propia.....	1	
.....		PASAR A CLS4a
Treballava por compte d'un altre	2	
.....		PASSEU A CLS5a
Trabajaba por cuenta ajena.....	2	
.....		PASAR A CLS5a
No ha treballat mai.....	3	FI
CLASE SOCIAL		
No ha trabajado nunca	3	FIN
CLASE SOCIAL		
CLS4a [TEXT PER A (CLS2)1] Quin tipus d'activitat professional per compte propi feia el sustentador principal de la família?[LLEGIU]		
[TEXT PER A (CLS3b)1] Quin tipus d'activitat professional per compte propi feia el sustentador principal de la família quan treballava?[LLEGIU]		
CLS4a [TEXTO PARA (CLS2)1] ¿Qué tipo de actividad profesional por cuenta propia desarrolla el sustentador principal de la familia?[LEER]		
[TEXTO PARA (CLS3b)1] ¿Qué tipo de actividad profesional por cuenta propia desarrolla el sustentador principal de la familia cuando trabajaba?[LEER]		
Professional liberal	1	
Professional liberal	1	
Agricultor, ramader, empresari agrícola	2	
Agricultor, ganadero, empresario agrícola.....	2	
Industrial o comerciant.....	3	
Industrial o comerciante.....	3	
Empresari, inversor, propietari.....	4	
Empresario, inversor, propietario.....	4	
Treballador autònom.....	5	
Trabajador autónomo	5	
CLS4b [TEXT PER A (CLS2)1] Quants empleats té en aquesta activitat? [LLEGIU]		
[TEXT PER A (CLS3b)1] Quants empleats tenia en aquesta activitat? [LLEGIU]		
CLS4b [TEXTO PARA (CLS2)1] ¿Cuántos empleados tiene en esta actividad? [LEER]		
[TEXTO PARA (CLS3b)1] ¿Cuántos empleados tenía en esta actividad? [LEER]		
Sense empleats.....	1	FI
CLASE SOCIAL		
Sin empleados.....	1	FIN
CLASE SOCIAL		
1 a 5 empleats	2	FI
CLASE SOCIAL		

	1 a 5 empleats	2	FIN
	CLASE SOCIAL		
	6 o més empleats	3	FI
	CLASE SOCIAL		
	6 o més empleats	3	FIN
	CLASE SOCIAL		
CLS5a	[TEXT PER A (CLS2)2] Quin dels tipus de treball que li llegiré fa el sustentador principal de la família? [LLEGIU]		
	[TEXT PER A (CLS3b)2] Quin dels tipus de treball que li llegiré feia el sustentador principal de la família? [LLEGIU]		
CLS5a	[TEXT PARA (CLS2)2] ¿Cuál de los tipos de trabajo que le leeré desarrolla el sustentador principal de la familia? [LEER]		
	[TEXT PARA (CLS3b)2] ¿Cuál de los tipos de trabajo que le leeré desarrollaba el sustentador principal de la familia? [LEER]		
	Directiu o alt càrrec.....	1	
	Directivo o alto cargo	1	
	Comandament intermig	2	
	Mando intermedio	2	
	Professional o tècnic.....	3	
	Profesional o técnico	3	
	Treballador d'oficina o vendes	4	
	Trabajador de oficina o ventas	4	
	Obrer o treballador manual especialitzat	5	
	Obrero o trabajador manual especializado	5	
	Treballador semiespecialitzat / no especialitzat.....	6	
	Trabajador semiespecializado/ no especializado	6	
CLS5b	[TEXT PER A (CLS2)2] Quantes persones treballen sota el seu comandament en aquesta activitat? [LLEGIU]		
	[TEXT PER A (CLS3b)2] Quantes persones treballaven sota el seu comandament en aquesta activitat? [LLEGIU]		
CLS5b	[TEXT PARA (CLS2)2] ¿Cuántas personas trabajan bajo su mando en esta actividad? [LEER]		
	[TEXT PARA (CLS3b)2] ¿Cuántas personas trabajaban bajo su mando en esta actividad? [LEER]		
	Cap, no té subordinats	1	FI
	CLASE SOCIAL		
	Ninguna, no tiene subordinados	1	FIN
	CLASE SOCIAL		
	1 a 5 subordinats	2	FI
	CLASE SOCIAL		
	1 a 5 subordinados	2	FIN
	CLASE SOCIAL		
	6 o més subordinats.....	3	FI
	CLASE SOCIAL		
	6 o más subordinados.....	3	FIN
	CLASE SOCIAL		

Moltes gràcies per la seva col·laboració!
 Muchas gracias por su colaboración.

FI DE L'ENTREVISTA

Col·lecció PUBLICACIONS DE L'INSTITUT DE SOCIOLINGÜÍSTICA CATALANA

Sèrie DOCUMENTS DE TREBALL

1. Transmissió dels idiomes en les parelles lingüísticament mixtes
2. Factors de la distribució territorial de l'ús del català a la conurbació de Barcelona
3. Actes de la Segona Trobada de Sociolingüistes Catalans
4. El català a l'Administració de la Generalitat
5. Drets Lingüístics i Drets Culturals a les Regions d'Europa. Actes del Simposi
6. Actes del Simposi de Demolingüística. III Trobada de Sociolingüistes Catalans
7. Actituds dels consumidors catalans davant l'ús comercial del català
8. Actes del Congrés Europeu sobre Planificació Lingüística
9. Actes de la Cinquena Trobada de Sociolingüistes Catalans
10. Polítiques lingüístiques als països plurilingües
11. Rússia i Catalunya. Primeres Jornades de Cultura Catalana a Sant Petersburg
12. Usos i actituds lingüístics en les empreses associades a l'Institut de l'Empresa Familiar
13. Catalunya-Quebec. Legislació i polítiques lingüístiques
14. Usos, actituds i serveis lingüístics a les empreses d'assegurances
15. Usos lingüístics en la publicitat i la retolació l'any 1999
16. Actes del 2n Congrés Europeu sobre Planificació Lingüística
17. Els usos lingüístics a les empreses amb vocació internacional. Actes del Col·loqui Internacional
18. Les pràctiques lingüístiques a les empreses amb vocació internacional
19. Enquesta sociolingüística a la província de Tarragona. Any 2002